

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

RAPORT

O STANIE ŚRODOWISKA

W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM W 2016 ROKU

RAPORT

O STANIE ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM W 2016 ROKU

Opracowano

**w Wydziale Monitoringu Środowiska
Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie**

**pod kierunkiem Krystyny Solek
Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska**

Zespół autorski:

WIOŚ Rzeszów (Halina Błajda-Pyś, Jolanta Ciba, Marta Cwynar, Grzegorz Góra, Renata Jaroń-Warszyńska, Beata Michalak, Jolanta Nawrot, Edyta Pałkowska, Tomasz Rybak, Paweł Stącel, Anna Wcisło, Ewa Woźniak).

Redakcja merytoryczna: Renata Jaroń-Warszyńska, Jolanta Ciba

Redakcja techniczna: Jolanta Ciba

Projekt okładki: Edyta Pałkowska

Wydano ze środków

**Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie
i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie**

ISSN 2082-5544

W opracowaniu wykorzystano fotografie:

1. *Archiwum WIOŚ w Rzeszowie.*
2. *TAURON Wytwarzanie Spółka Akcyjna - Oddział Elektrownia Stalowa Wola w Stalowej Woli, ul. Energetyków 13, Stalowa Wola.*
3. *EkoWodrol Sp. z o.o., ul. Słowiańska 13, Koszalin.*

Mapy dla celów monografii opracowano na podstawie:

- 1) warstwy „Baza danych Państwowego Rejestru Granic (PRG)” udostępnionej na potrzeby PMŚ przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Geograficznej i Kartograficznej na podstawie umowy podpisanej w dniu 27.06.2006 r. pomiędzy Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska, a Centralnym Ośrodkiem Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,
- 2) warstwy „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski” wykonanej przez Ośrodek Zasobów Wodnych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska i sfinansowanej ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 3) warstwy „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski” w skali 1:10 000, warstwa tematyczna GIS (plik formatu shp.), (źródłem danych hydrograficznych jest Mapa Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10 000 zrealizowana w ramach projektu pt. „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach 7 osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu państwa),
- 4) warstwy tematyczne GIS: „specjalne obszary ochrony siedlisk”, „obszary specjalnej ochrony ptaków”.

Publikacja dostępna jest na stronie internetowej WIOŚ Rzeszów pod adresem: www.wios.rzeszow.pl

Wydanie I. Nakład 300 egz. Format A₄

Druk i oprawa: Drukarnia „Duet”, tel. 17 863 55 44

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
1. WALORY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO	7
2. OCHRONA POWIETRZA	9
2.1. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA	9
2.2. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA	11
2.3. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	20
3. OCHRONA WÓD.....	21
3.1. PRESJE NA ŚRODOWISKO WODNE	21
3.2. OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	26
3.3. OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	41
3.4. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE OCHRONY WÓD	45
4. OCHRONA PRZED HAŁASEM	47
4.1. EMISJA HAŁASU DO ŚRODOWISKA	47
4.2. OCENA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	48
4.3. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	57
5. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	58
5.1. ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	58
5.2. OCENA POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	58
6. GOSPODAROWANIE ODPADAMI	62
6.1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI	62
6.2. GOSPODAROWANIE ODPADAMI SEKTORA GOSPODARCZEGO	64
6.3. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI	65
7. SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ LABORATORIUM	66
8. INFORMOWANIE O STANIE ŚRODOWISKA	68
LITERATURA	73

WPROWADZENIE

Szanowni Państwo

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa z wielką przyjemnością przekazuję Państwu kolejne wydanie raportu o stanie środowiska w województwie podkarpackim.

Przedstawiony w raporcie stan środowiska obejmuje wyniki badań realizowanych przez WIOŚ w Rzeszowie w 2016 r. w ramach monitoringu: jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poziomów hałasu, poziomów pól elektromagnetycznych oraz informacje o gospodarce odpadami w regionie. Uzupełnieniem wyników badań są przykłady dobrych praktyk zrealizowanych w województwie, które przyczyniają się do minimalizacji negatywnych skutków antropopresji w środowisku.

Przekazując raport mam nadzieję, że pogłębi on wiedzę o środowisku, podniesie świadomość ekologiczną i stanowić będzie motywator do działań naprawczych w obszarach, gdzie przekraczane są określone standardy.

Wszystkich zainteresowanych zachęcam do odwiedzania naszej strony internetowej www.wios.rzeszow.pl, na której na bieżąco można zapoznać się z informacjami o jakości powietrza w regionie, przewidywanymi prognozami w zakresie zanieczyszczenia powietrza na najbliższe dni, a także publikacjami, biuletynami i innymi materiałami informacyjno-edukacyjnymi opracowanymi przez WIOŚ w Rzeszowie.

Krystyna Sołek

**Podkarpacki Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska**

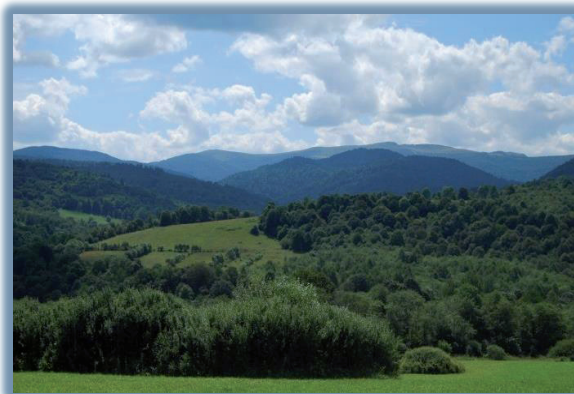
1. WALORY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO *(Jolanta Ciba)*

Województwo podkarpackie to nie tylko południowo-wschodni kraniec Polski, ale atrakcyjny krajobrazowo i bogaty kulturowo region naszego kraju. Wizytówką Podkarpacia są Bieszczady wraz z największym w Polsce sztucznym zbiornikiem wodnym w Solinie. Bieszczady to piękne widoki z połonin i górskich szczytów oraz unikatowa na skalę europejską fauna i flora.

Region to także bogactwo architektury świeckiej i sakralnej świadczące o przeszłości tego zakątka Polski. Do najpiękniejszych obiektów zaliczyć należy: zamek w Łańcucie jedną z najlepiej zachowanych rezydencji magnackich w kraju; zamek w Krasicy będący „perłą polskiego renesansu”, czy zamek w Baranowie Sandomierskim zwany „małym Wawelem”. Warto również zwiedzić ruiny zamku Kamieniec znanego z „Zemsty” Aleksandra Fredry. Krajobraz kulturowy tworzą także liczne kościoły, cerkwie i kapliczki, w tym 6 wpisanych na Światową Listę Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO: gotyckie kościoły w Haczowie i Bliznem oraz drewniane cerkwie w Chotyńcu, Radrużu, Smolniku i Turzańsku.

Przeszłość regionu prezentuje Muzeum Budownictwa i Kultury Ludowej w Sanoku - największe pod względem ilości obiektów muzeum etnograficzne w Polsce, Skansen Archeologiczny „Karpacka Troja”, Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej, czy Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. Wymienić należy także unikatowe w skali światowej, położone na terenie czynnej kopalni ropy naftowej, Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bóbrce oraz obiekty architektury obronnej: Twierdza Przemyśl, czy schron w Stępinie-Cieszynie. To na Podkarpaciu w Leżajsku znajduje się cmentarz z grobem cadyka Elimelecha, będący miejscem pielgrzymek chasydów z całego świata, zaś w Lesku jedna z najcenniejszych nekropolii żydowskich w Polsce.

Liczne obszary prawnie chronione stanowią 45% powierzchni województwa. Część obszarów objęta została ochroną w ramach sieci NATURA 2000. Walory krajobrazowe i lecznicze właściwości klimatu służą kuracjom czterech miejscowości uzdrowiskowych, zaś w Bolestraszcach k. Przemyśla znajduje się jedno z dwóch istniejących w Polsce arboretum.

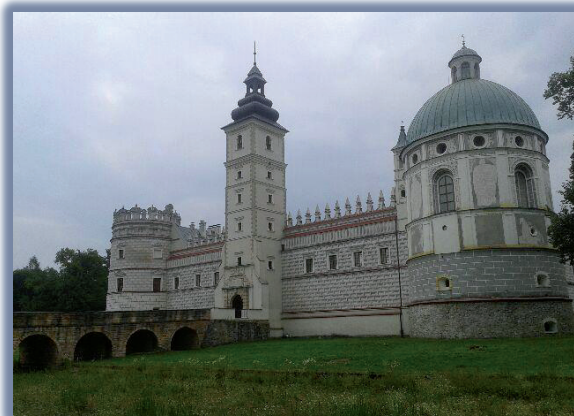
Rys. 1.1. Bieszczady [26]

Rys. 1.2. Zbiornik Soliński [26]

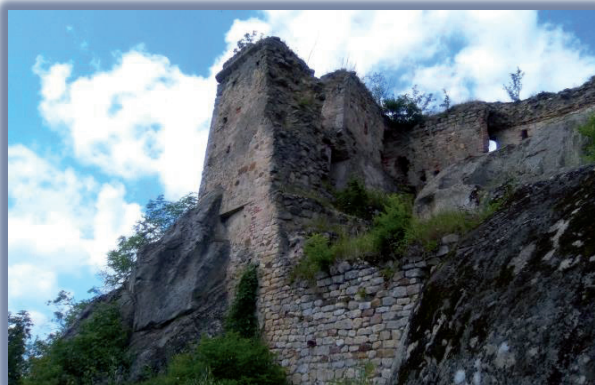

Rys. 1.3. Zamek w Łańcucie [26]

Rys. 1.4. Zamek w Krasicy [26]

Rys. 1.5. Ruiny zamku Kamieniec w Korczynie-Odrzykoniu [26]

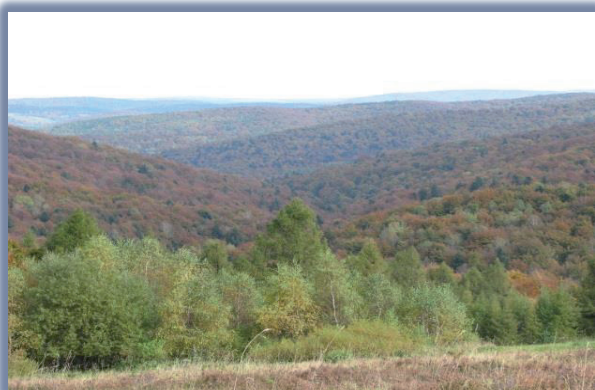
Rys. 1.6. Gotycki drewniany kościół w m. Blizne [26]

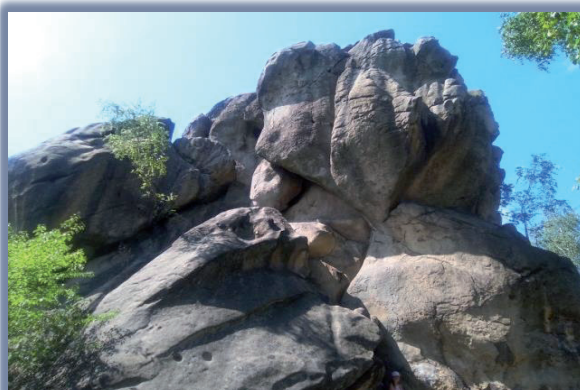
Rys. 1.7. Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej [26]

Rys. 1.8. Zewnętrzny pierścień forteczny Twierdzy Przemyśl [26]

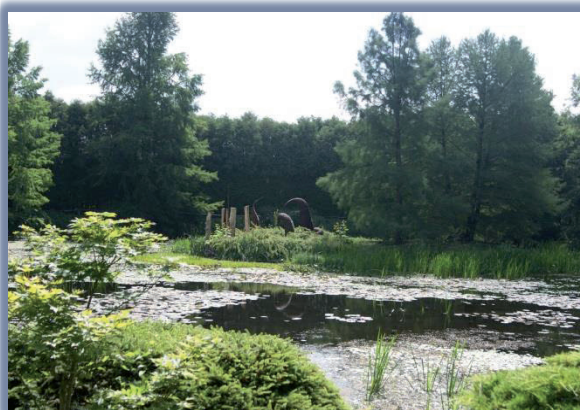
Rys. 1.9. Magurski Park Narodowy [26]

Rys. 1.10. Rezerwat przyrody „Przędki” gm. Korczyna [26]

Rys. 1.11. Uzdrowisko Iwonicz-Zdrój [26]

Rys. 1.12. Arboretum w Bolestraszcach [26]

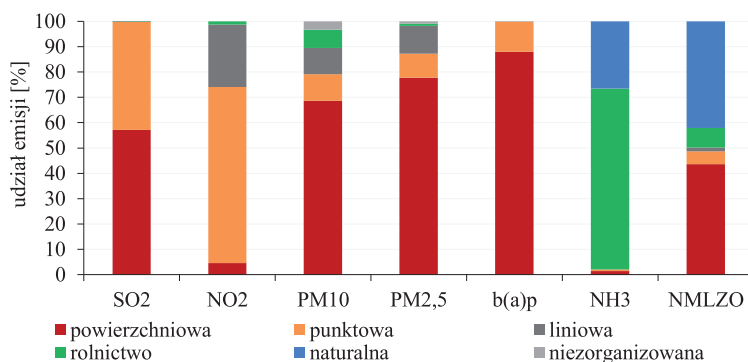
2. OCHRONA POWIETRZA

2.1. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA (Jolanta Ciba)

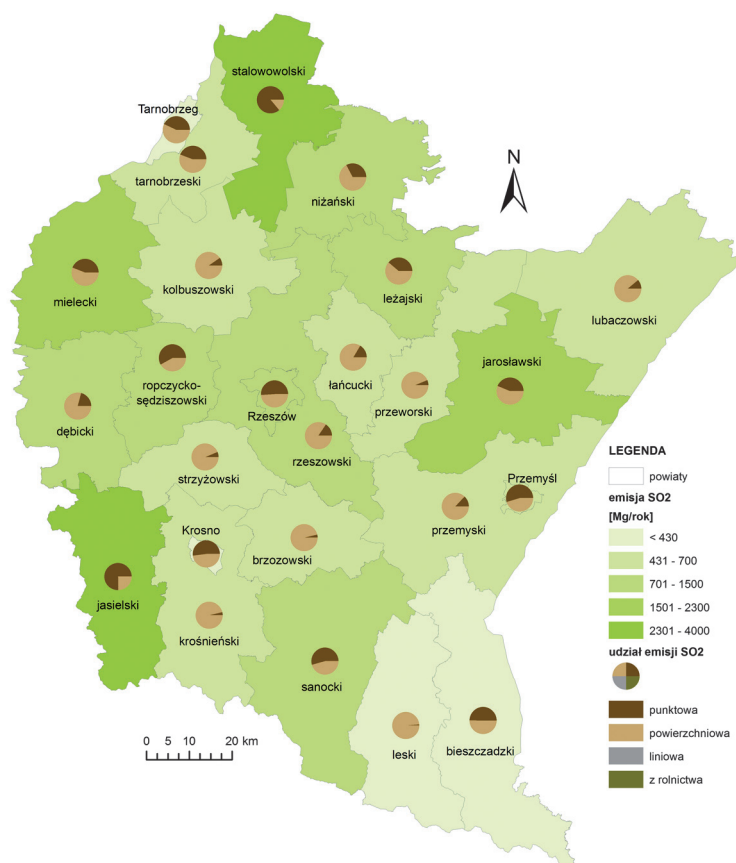
Działalność człowieka jest źródłem emisji do atmosfery zanieczyszczeń, z których część ze względu na wielkość emisji oraz szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi i środowisko jest przedmiotem zarówno pomiarów wielkości emisji do powietrza jak i pomiarów ich zawartości w powietrzu. Ze względu na rodzaj emitowanych substancji, zanieczyszczenia powietrza można podzielić na: zanieczyszczenia gazowe i pyłowe. Są to zarówno zanieczyszczenia pierwotne emitowane bezpośrednio do atmosfery, jak i wtórne powstające w wyniku reakcji i przemian chemicznych z udziałem tzw. prekursorów (w przypadku pyłów wtórnych są to głównie dwutlenek siarki, tlenki azotu, niemetanowe lotne związki organiczne i amoniak).

Wielkość emisji z obszaru województwa określona została na podstawie bazy emisyjnej zinventaryzowanej na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez ATMOTERM S.A. na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza za rok 2016. Baza podzielona została na obszary zestawiające emisję: ze źródeł punktowych (energetyka zawodowa, procesy technologiczne), ze źródeł powierzchniowych (sektor komunalno-bytowy), ze źródeł liniowych związanych z transportem (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz emisja poza spalnicową i wtórna: ścieranie opon, okładzin hamulcowych, nawierzchni jezdni, unos z jezdni), z rolnictwa (w tym pola uprawne, hodowla, maszyny rolnicze), ze źródeł naturalnych (las i emisja biogenna) oraz z innych źródeł, np. niezorganizowanych obejmujących kopalnie i hałdy.

Zakres bazy emisyjnej obejmował źródła emisji, których działalność i występowanie powoduje emisję dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłów drobnych, benzo(a)pirenu oraz dodatkowo prekursorów zanieczyszczeń tj. niemetanowych lotnych związków organicznych i amoniaku.

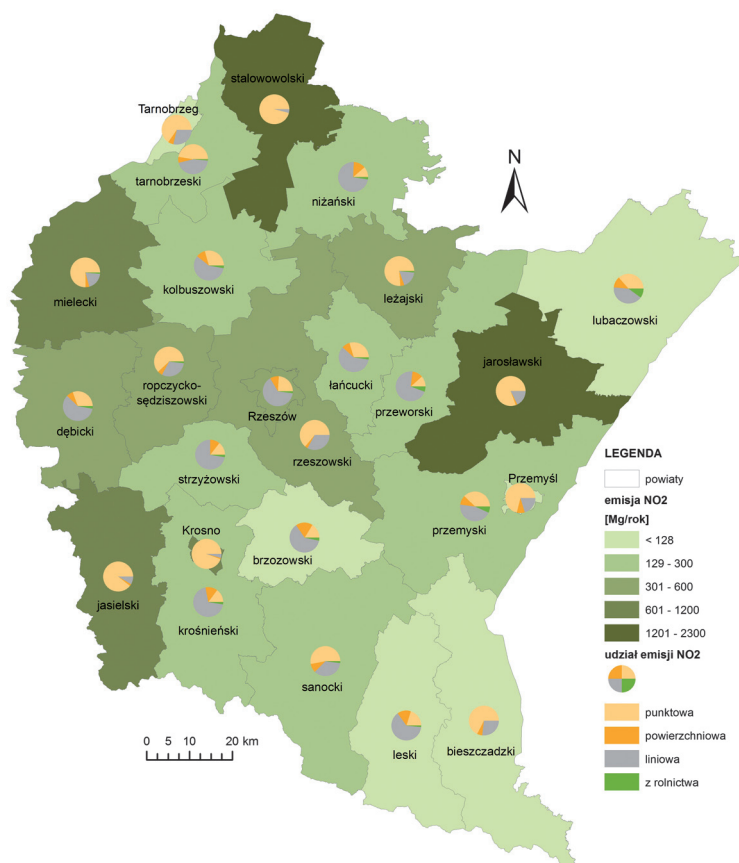

Rys. 2.1.1. Udział poszczególnych źródeł emisji w emisji ogółem w województwie podkarpackim w 2016 r. [1]

Rys. 2.1.2. Wielkość oraz udział emisji dwutlenku siarki w województwie podkarpackim w 2016 r. w podziale na powiaty [1], [5]

Rys. 2.1.3. Wielkość oraz udział emisji dwutlenku azotu w województwie podkarpackim w 2016 r. w podziale na powiaty [1], [5]

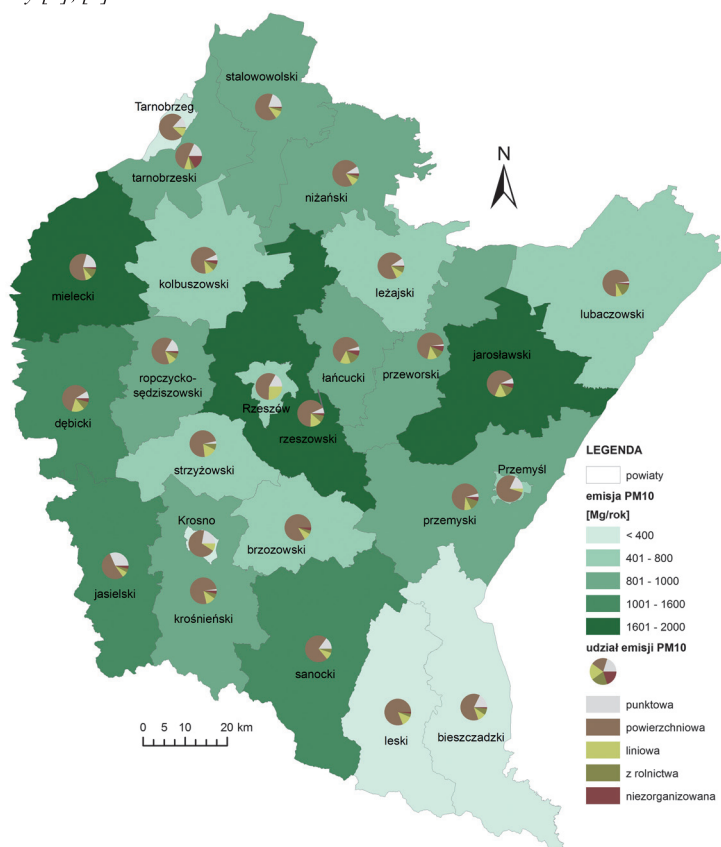
skim (rys. 2.1.3.).

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w regionie wyniosła odpowiednio 24,4 tys. Mg pyłu PM₁₀ i 21,2 tys. Mg pyłu o średnicy ziaren poniżej 2,5 µm. Za prawie 78% emisji zanieczyszczeń pyłowych odpowiadał sektor komunalno-bytowy. W podziale na powiaty województwa podkarpackiego największa emisja pyłów drobnych wystąpiła w powiecie jarosławskim, rzeszowskim i mieleckim, zaś najmniejsza w powiecie bieszczadzkim, leskim oraz mieście Tarnobrzegu i Krośnie (rys. 2.1.4.).

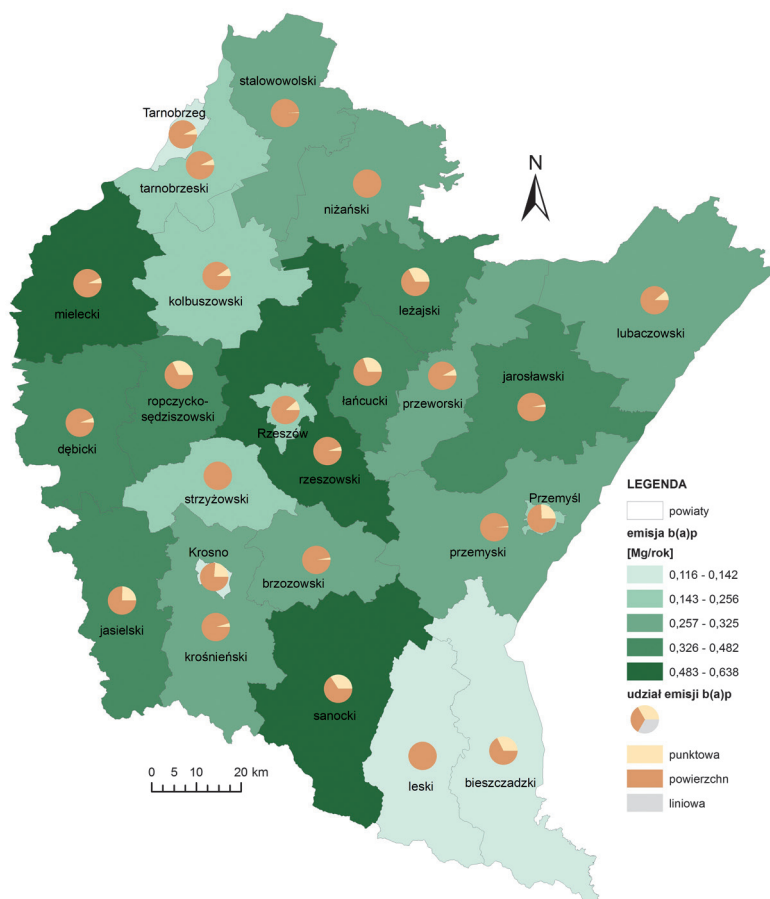
Emisja benzo(a)pirenu w regionie wyniosła 8 918 kg. Tak, jak w przypadku zanieczyszczeń pyłowych, głównym źródłem emisji tego zanieczyszczenia był sektor komunalno-bytowy (88% ogólnej emisji b(a)p). Najwięcej benzo(a)pirenu wprowadzono do atmosfery na terenie powiatu sanockiego, mieleckiego

Według danych zawartych w bazie, emisja dwutlenku siarki w regionie wyniosła 26,8 tys. Mg. Głównym źródłem emisji dwutlenku siarki był sektor komunalno-bytowy (57,2%) i duże emitory punktowe (42,6%). Najwięcej dwutlenku siarki wytworzone zostało w powiecie jasielskim i stalowowolskim, zaś najmniej w powiatach leskim i bieszczadzkim (rys. 2.1.2.).

Emisja dwutlenku azotu wyniosła 11 tys. Mg. Głównym źródłem dwutlenku azotu były emitory punktowe (69,5%) i komunikacja (24,6%). Najwięcej dwutlenku azotu wytworzone zostało w powiecie jarosławskim i stalowowolskim, co stanowiło ponad 35% całościowej emisji dwutlenku azotu w województwie. Najmniejsza emisja miała miejsce w powiecie leskim, bieszczadzkim i brzozowym

Rys. 2.1.4. Wielkość oraz udział emisji pyłu PM₁₀ w województwie podkarpackim w 2016 r. w podziale na powiaty [1], [5]

Rys. 2.1.5. Wielkość oraz udział emisji benzo(a)pirenu w województwie podkarpackim w 2016 r. w podziale na powiaty [1], [5]

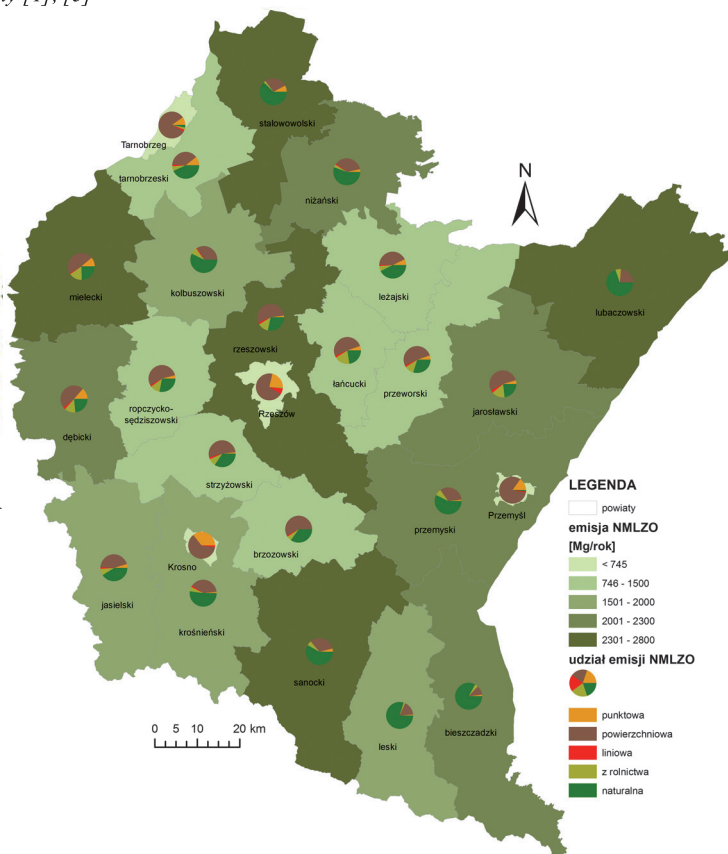
całej emisji tego zanieczyszczenia w województwie. W przypadku niemetanowych lotnych związków organicznych największa emisja wystąpiła w powiatach: lubaczowskim, stalowowolskim, sanockim, mieleckim i rzeszowskim (30% całej emisji NMLZO w regionie). Najmniejsza emisja zarówno amoniaku jak i niemetanowych lotnych związków organicznych miała miejsce w Krośnie, Przemyśle, Rzeszowie i Tarnobrzegu (rys. 2.1.6.).

2.2. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA (Beata Michalak)

W 2016 r. w województwie podkarpackim sieć monitoringu powietrza liczyła dwanaście stacji pomiarowych (tab. 2.2.1., rys. 2.2.1.). Badania obejmowały zanieczyszczenia wymagane dla dokonywania rocznej oceny jakości powietrza w regionie: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenki azotu, tlenek węgla, ozon, benzen, pył zawieszony

i rzeszowskiego (ponad 19% całej emisji b(a)p w województwie). Najmniejszą emisję odnotowano w powiecie leskim, bieszczadzkim oraz mieście Tarnobrzegu i Krośnie (rys. 2.1.5.).

Emisja prekursorów pyłów amoniaku i niemetanowych lotnych związków organicznych w regionie wyniosła 9,8 tys. Mg NH_3 oraz 44,8 tys. Mg NMLZO. Głównym źródłem emisji amoniaku była działalność rolnicza, przede wszystkim hodowla zwierząt (71,4%) oraz źródła naturalne (26,5%), natomiast głównym źródłem niemetanowych lotnych związków organicznych były emittory powierzchniowe (43,7%) i źródła naturalne (42,1%). Najwięcej amoniaku wyemitowane zostało do atmosfery w powiecie lubaczowskim, dębickim, rzeszowskim, jarosławskim i mieleckim, co stanowiło ponad 38%

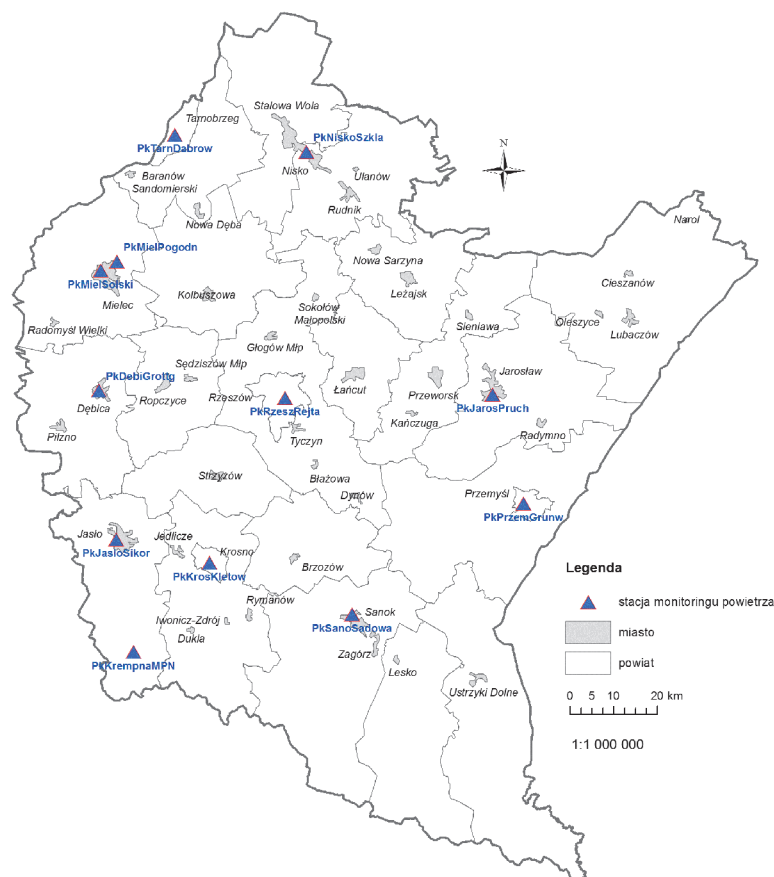
Rys. 2.1.6. Wielkość oraz udział emisji NMLZO w województwie podkarpackim w 2016 r. w podziale na powiaty [1], [5]

PM10 i PM2.5, arsen, kadm, nikiel, ołów i benzo(a)piren. W wybranych punktach pomiarowych prowadzono badania: formaldehydu, węglowodorów oraz WWA w pyłe PM10. Łącznie badaniami objęto 29 zanieczyszczeń.

Tab. 2.2.1. Zakres pomiarowy realizowany na stacjach monitoringu powietrza w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Lokalizacja stacji	Mierzone zanieczyszczenie												
	SO ₂	NO ₂	NO _x	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2.5	metale w PM10	BaP w PM10	WWA w PM10	węglowodory	formaldehyd
Rzeszów Nowe Miasto (Rejtana)	A	A	A	A	A	A	A/M	M	M	M			
Jarosław ul. Pruchnicka							M			M			
Przemyśl ul. Grunwaldzka	A	A	A		A	A	A/M	A	M	M			
Sanok ul. Sadowa					P		M			M			
Krosno ul. Kletówki					P		M	M	M	M			
Jasło-Sikorskiego	A	A	A		P	A	A/M	M	M	M	M	P	
Mielec-Pogodna					P		M			M			P
Mielec-Solskiego	A	A	A		A	A	A	A					
Nisko ul. Szklarniowa	A	A	A	A	P	A	A/M	M		M			
Dębica-Grottgera							M			M			
Tarnobrzeg ul. M.Dąbrowskiej					P		M			M			
Krempna	A	A	A			A							

A-pomiar automatyczny, M-pomiar manualny, P-pomiar pasywny

Rys. 2.2.1. Lokalizacja stacji monitoringu powietrza w województwie podkarpackim w 2016 r. [5], [39]

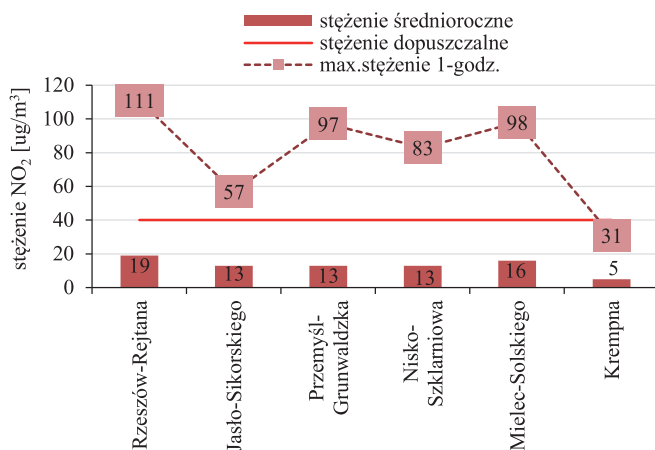
Zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem siarki w województwie utrzymuje się na niskim poziomie. Na stacjach, na których wykonywano pomiary w kryterium ochrony zdrowia stężenia średnioroczne SO₂ kształtowały się na poziomie od 4 µg/m³ do 9 µg/m³. Najwyższe stężenie średnioroczne SO₂ zmierzone zostało na stacji w Mielcu (rys. 2.2.2.).

Stężenia jednogodzinne i dobowe SO₂ nie przekroczyły ustalonych dla dwutlenku siarki norm. Najwyższe, stwierdzone w poszczególnych lokalizacjach stężenia jednogodzinne SO₂ wyniosły odpowiednio: w Nisku 125 µg/m³ (36% normy), w Jasle 80 µg/m³ (23% normy), w Rzeszowie 47 µg/m³ (13% normy), w Przemyśle 54 µg/m³ (15% normy), w Mielcu 80 µg/m³ (23% normy).

Najwyższe, zanotowane na stacjach pomiarowych stężenia 24-godzinne SO_2 wyniosły odpowiednio: w Nisku $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (28% normy), w Jaśle $56 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (45% normy), w Rzeszowie $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (16% normy), w Przemyśle $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (25% normy), w Mielcu: $38 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (30% normy).

W miejscowości Krempna, poza terenem miejskim, średnia roczna wartość stężenia SO_2 wynosiła $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi 20% wartości stężenia dopuszczalnego, ustalonego dla ochrony roślin na poziomie $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porze zimowej tj. od 1 X do 31 III, średnia wartość stężenia dwutlenku siarki w tym punkcie monitoringu powietrza wyniosła $4,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i stanowiła 22% wartości dopuszczalnej ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$) w kryterium ochrony roślin.

Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu w punktach pomiarowych wyniosły odpowiednio:

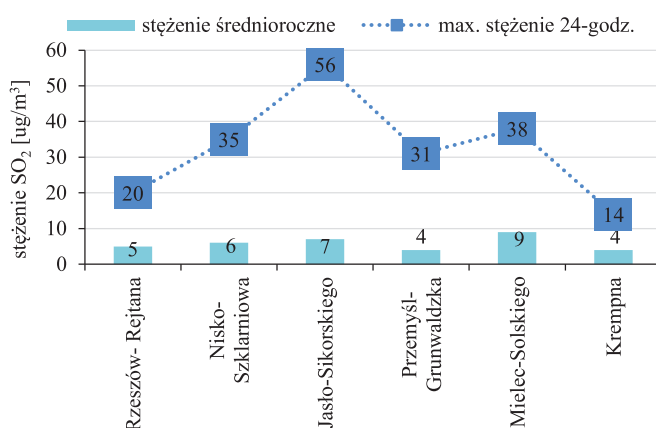

Rys. 2.2.3. Stężenia dwutlenku azotu na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

W miejscowości Krempna, poza terenem miejskim, średnia roczna wartość stężenia dwutlenku azotu wynosiła $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (13% normy). Wartość najwyższego stężenia godzinowego NO_2 wyniosła $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (16% normy). Wartość stężenia średniorocznego NO_x , normowanego w kryterium ochrony roślin, wyniosła w Krempnej $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i stanowiła 20% normy.

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki i dwutlenkiem azotu, przeprowadzone w województwie podkarpackim dla roku 2016 potwierdziły dotrzymanie obowiązujących norm dla tych zanieczyszczeń

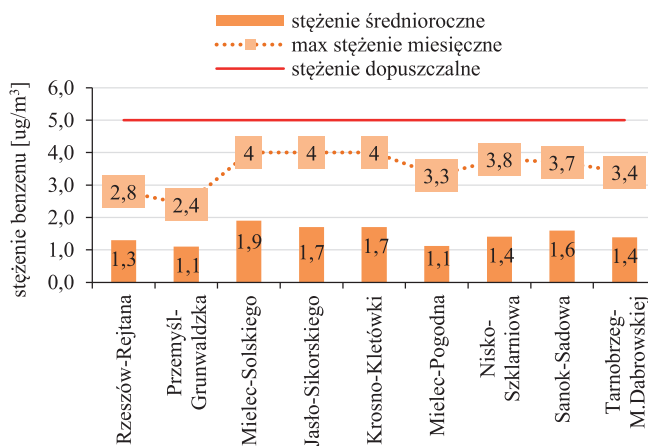
Badania zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego benzenem prowadzone były w województwie metodą automatyczną z godzinnym uśrednianiem stężeń w 3 punktach pomiarowych. Dodatkowo w 6 punktach prowadzone były pomiary stężeń benzenu z wykorzystaniem metody pasywnej.

Rys. 2.2.2. Stężenia dwutlenku siarki na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

w Rzeszowie $19 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (48% normy), w Mielcu $16 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (40% normy), w Jaśle, Nisku i Przemyśle po $13 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (33% normy) - rys. 2.2.3. Dopuszczalne stężenie 1-godzinne, ustalone na poziomie $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie zostało przekroczone na żadnej stacji pomiarowej. Najwyższe wartości jednogodzinne NO_2 na stanowiskach pomiarowych wyniosły odpowiednio: w Rzeszowie $111 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (56% normy), w Mielcu $98 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (49% normy), w Przemyśle $97 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (49% normy), w Nisku $83 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (42% normy), w Jaśle $57 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (29% normy),

W miejscowości Krempna, poza te-

Rys. 2.2.4. Stężenia benzenu na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

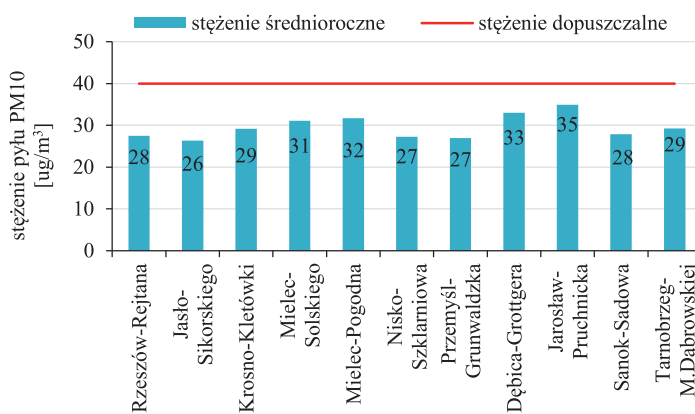

Stężenia średnioroczne benzenu w punktach pomiarowych zawierały się w przedziale 1,1-1,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (22-38% normy). Najwyższe stężenie średnioroczne benzenu zanotowano w Mielcu (rys. 2.2.4.).

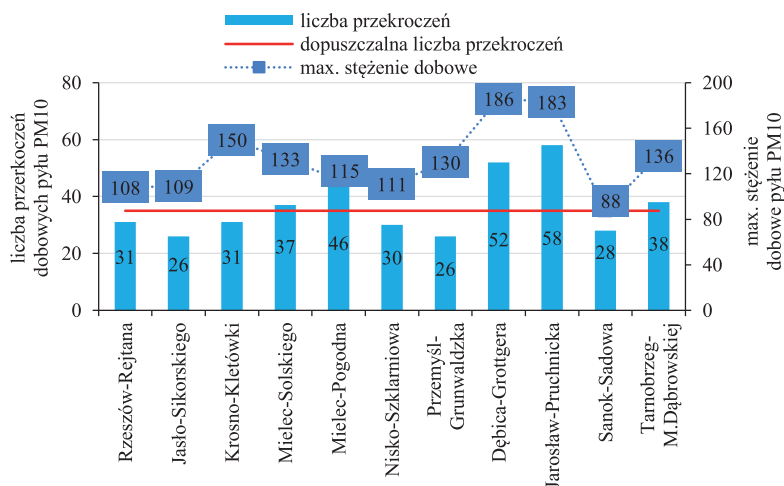
Na stanowiskach pomiarowych najwyższe miesięczne stężenia benzenu wyniosły 2,4-4,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe miesięczne stężenia benzenu odnotowano w styczniu. Na stacjach z pomiarami automatycznymi najwyższe stężenia 1-godzinne benzenu wyniosły odpowiednio: w Rzeszowie 13,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w Przemyśle 21,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w Mielcu 23,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe stężenia dobowe benzenu na stacjach automatycznych wyniosły: w Rzeszowie 5,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w Przemyśle 8,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w Mielcu 8,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Badania zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym o średnicy ziaren poniżej 10 μm prowadzone były w województwie na 11 stanowiskach pomiarowych. Stężenia średnioroczne pyłu PM10 nie przekroczyły 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. W punktach pomiarowych stężenia średnioroczne pyłu PM10 stanowiły 65-88% normy (rys. 2.2.5).

Pomiary wykazały przekroczenie dopuszczalnej liczby dni ze stężeniem pyłu PM10 wyższym od 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

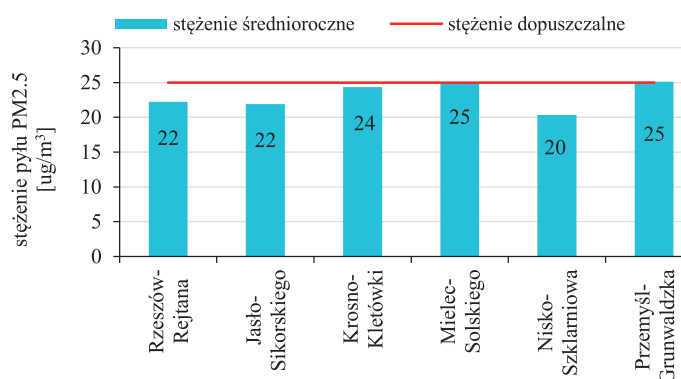
Rys. 2.2.5. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Rys. 2.2.6. Przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

puszczalnej liczby dni ze stężeniem wyższym od 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Badania zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym o średnicy ziaren poniżej 2,5 μm prowadzone były w regionie na 6 stanowiskach pomiarowych w Nisku, Mielcu, Krośnie, Rzeszowie, Jasle i Przemyśle. Na stacjach pomiarowych stężenia średnioroczne pyłu PM2.5 nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego. Najniższe stężenie pyłu PM2.5 na poziomie 80% zanotowano w Nisku, natomiast w Mielcu i Przemyśle wystąpi-

Rys. 2.2.7. Stężenia średnioroczne pyłu PM2.5 na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim 2016 r. [41]

ło stężenie pyłu PM_{2.5} na poziomie 100% normy (rys. 2.2.7.).

Wartości stężeń średniorocznych pyłu PM_{2.5} w województwie określone w modelowaniu zawierały się w przedziale 13-31 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (52-124% poziomu dopuszczalnego). Najwyższe stężenia średnioroczne pyłu PM_{2.5} zlokalizowano w Jarosławiu, Mielcu i w Przemyśle.

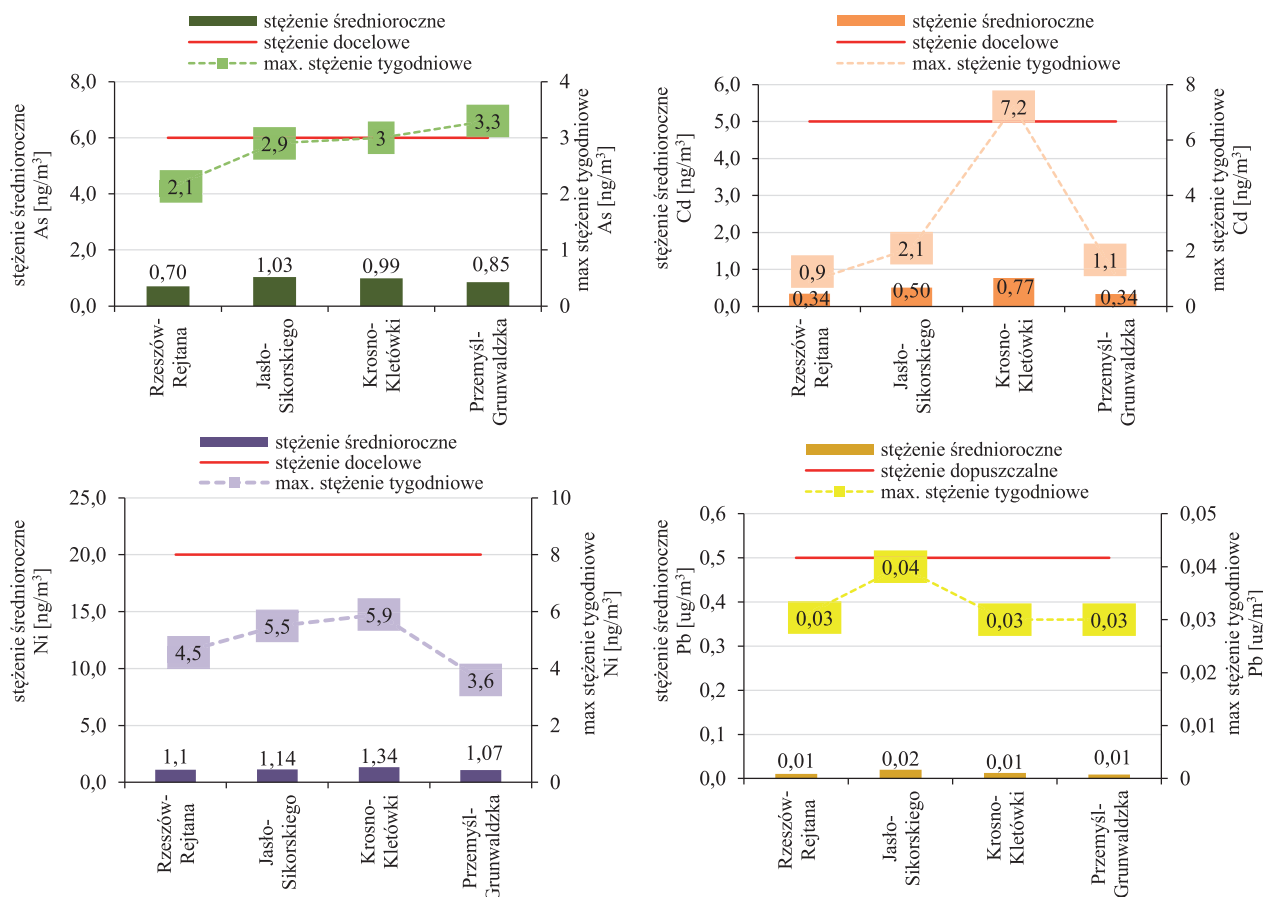
W zakresie metali w pyłe PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) wartości odniesienia zostały dotrzymane na obszarze całego województwa (rys. 2.2.8.).

Stężenia średnioroczne arsenu w punktach pomiarowych kształtowały się w przedziale 0,7-1,03 ng/m^3 (12-17% wartości docelowej). Najwyższe średnioroczne stężenie arsenu zanotowane zostało w Jasle.

Stężenia średnioroczne kadmu w punktach pomiarowych zawierały się w przedziale 0,34-0,77 ng/m^3 (7-15% poziomu docelowego). Najwyższe średnioroczne stężenie kadmu wystąpiło w Krośnie.

Średnioroczne stężenia niklu w punktach pomiarowych zawierały się w przedziale 1,07-1,34 ng/m^3 (5-7% poziomu docelowego). Najwyższe średnioroczne stężenie niklu odnotowano w Krośnie.

Średnioroczne stężenia ołowiu w punktach pomiarowych zawierały się w przedziale 0,01-0,02 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (2-4% poziomu dopuszczalnego). Najwyższe średnioroczne stężenie ołowiu zanotowane zostało w Jasle.

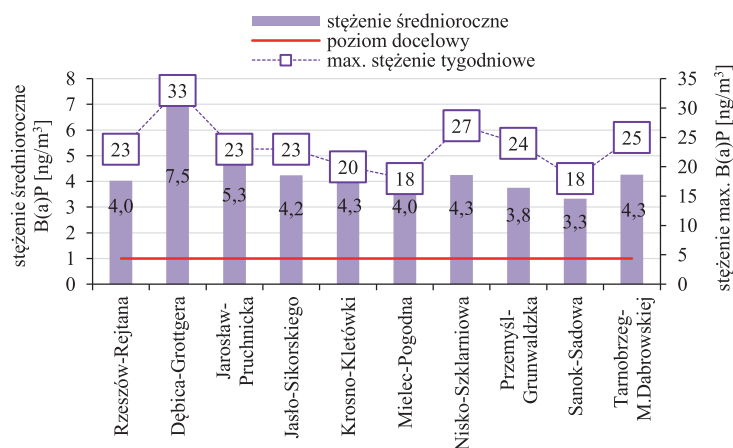
Rys. 2.2.8. Poziom stężeń metali w pyłach PM₁₀ na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Badania zawartości benzo(a)pirenu w pyłach PM₁₀ prowadzone były w województwie na 10 stanowiskach pomiarowych. Średnioroczne stężenia B(a)P w pyłach PM₁₀ przekroczyły wartość docelową we wszystkich punktach pomiarowych. Najwyższe średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu wynoszące 7,5 ng/m^3 (750% poziomu docelowego) odnotowano w Dębicy. W pozostałych punktach pomiarowych średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu zawierały się w przedziale 3,3-5,3 ng/m^3 (330-530%

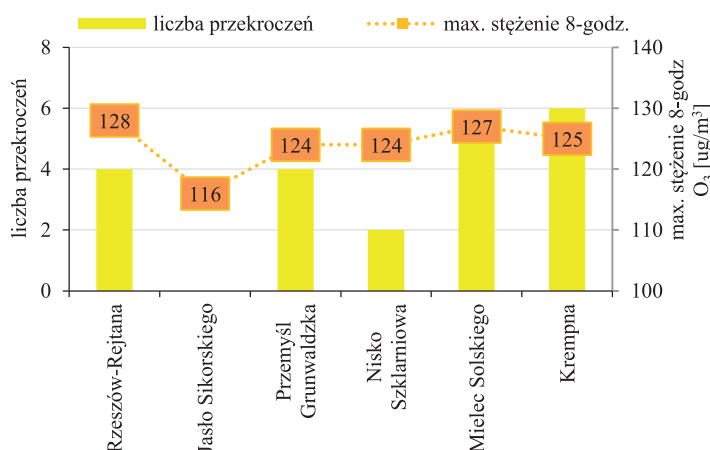
wartości docelowej) - rys. 2.2.9. Wysokie stężenia benzo(a)pirenu znotowane zostały w okresie grzewczym. Najwyższe stężenia tygodniowe na stanowiskach pomiarowych kształtowały się pomiędzy 18-33 ng/m³. W okresie letnim stężenie B(a)P w większości były niższe od poziomu docelowego.

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza B(a)P zawartym w pyłe PM₁₀, na potrzeby oceny jakości powietrza dla 2016 r. potwierdziły przekroczenie obowiązującego poziomu docelowego B(a)P zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich. Wartości stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu określone w modelowaniu zawierały się w przedziale 0,7-8,3 ng/m³ (70-830% poziomu docelowego). Najwyższe stężenia średnioroczne B(a)P zlokalizowano w Mielcu, Jarosławiu, Dębicy i Sanoku.

W ramach podsystemu monitoringu powietrza w województwie podkarpackim na stacji pomiarowej w Jasle równoległe z pomiarami B(a)P prowadzone były pomiary WWA w pyłe PM₁₀ w zakresie: benzo(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(j)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, dibenzo(a,h)antracenu, indeno(1,2,3-cd)pirenu. Średnioroczne stężenia poszczególnych węglowodorów wyniosły: benzo(a)antracenu 4,1 ng/m³, benzo(b)fluorantenu 2,8 ng/m³, benzo(j)fluorantenu 0,94 ng/m³, benzo(k)fluorantenu 1,6 ng/m³, dibenzo(a,h)antracenu 0,15 ng/m³, indeno(1,2,3-cd)pirenu 1,91 ng/m³. W porównaniu do roku ubiegłego za wyjątkiem benzo(b)fluorantenu stężenia WWA w pyłe PM₁₀ na obszarze Jasła były wyższe.

Rys. 2.2.9. Stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Rys. 2.2.10. Stężenia ozonu na stanowiskach pomiarowych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

docelowej na obszarze województwa wyniosła od 1 do 16.

Pomiary stężeń ozonu ze względu na ochronę roślin prowadzone były na stacji w Krempnej. Wartość AOT₄₀ wyniosła 12 917 µg/m³·h i była niższa od wartości określonej dla średniej pięcioletniej AOT₄₀ (18 000 µg/m³·h). Wyniki modelowania ozonu troposferycznego za rok 2016 wykonane na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza wykazały wartości AOT₄₀ w województwie w zakresie 9660-19035 µg/m³·h. Wyniki modelowania wskazały obszary z wartością AOT₄₀ wyższą od 18 000 µg/m³·h incydentalnie w północnej części województwa.

W 2016 r. na terenie województwa pomiary stężeń ozonu w powietrzu atmosferycznym, w kryterium ochrony zdrowia, prowadzone były na 6 stacjach pomiarowych. W poszczególnych lokalizacjach stwierdzono wystąpienie dni z maksymalnym stężeniem 8-godzinnym kroczącym powyżej 120 µg/m³ w ilości: w Rzeszowie 4 dni, w Jasle nie wystąpiły, w Krempnej 6 dni, w Mielcu 5 dni, w Nisku 2 dni, w Przemyślu 4 dni (rys. 2.2.10.)

Wyniki modelowania stężeń ozonu troposferycznego na potrzeby oceny jakości powietrza wykazały, że liczba dni z przekroczeniem wartości

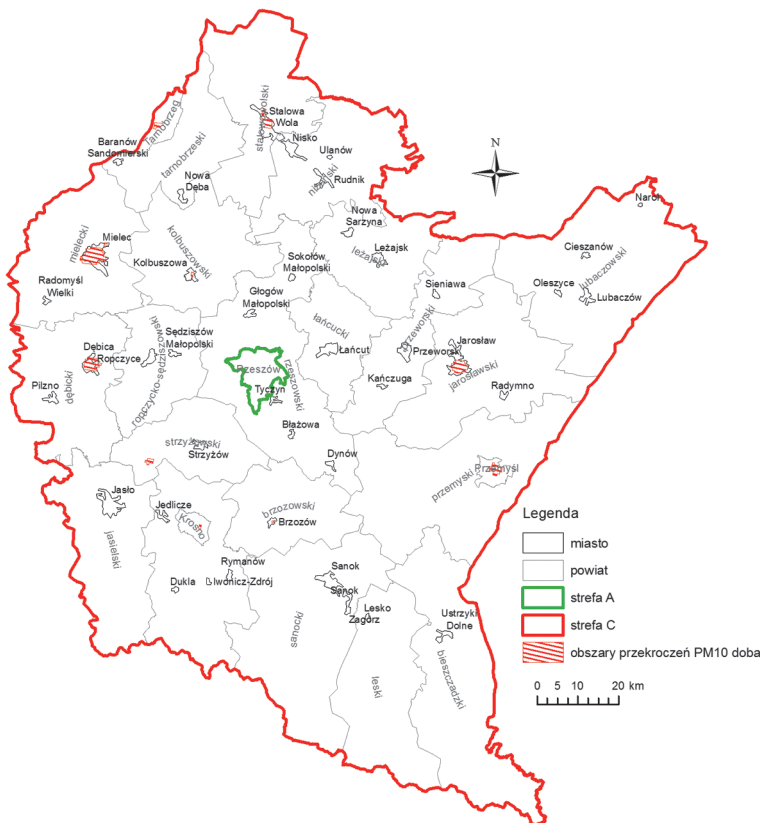
Na podstawie całorocznych serii pomiarowych ze stacji monitoringowych oraz wyników modelowania wykonywana została ocena zanieczyszczenia powietrza w województwie podkarpackim za rok 2016. Wyniki oceny wykazały, że zanieczyszczenia gazowe, tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen i ozon (w kryterium ochrony zdrowia) oraz dwutlenek siarki, tlenki azotu i ozon (w kryterium ochrony roślin) osiągały na terenie województwa niskie wartości stężeń. Nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych w powietrzu, zarówno ze względu na ochronę zdrowia, jak i ochronę roślin. Pozwoliło to na zakwalifikowanie wszystkich stref z terenu województwa pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami, dla obu kryteriów, do klasy A. W przypadku ozonu nie został dotrzymany poziom celu długoterminowego.

W zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ wyniki pomiarów ze stacji monitoringu powietrza oraz wyniki modelowania rozkładu stężeń średniorocznych PM₁₀ za rok 2016 wykazały dotrzymanie średniorocznego poziomu dopuszczalnego PM₁₀ w powietrzu w całym regionie. Na terenie strefy miasto Rzeszów dotrzymana została również norma dobową określona dla pyłu PM₁₀. Na terenie strefy podkarpackiej pomiary pyłu PM₁₀ wsparte wynikami modelowania wykazały przekroczenie dopuszczalnego stężenia dobowego PM₁₀. W końcowej klasyfikacji w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ strefa miasto Rzeszów zakwalifikowana została do klasy A natomiast strefa podkarpacka zakwalifikowana została do klasy C. W strefie podkarpackiej wyznaczono 13 obszarów przekroczeń w zakresie dopuszczalnego stężenia dobowego pyłu PM₁₀ obejmujących swoim zasięgiem 53,3 km² (0,3% województwa) zamieszkałych przez 176 131 mieszkańców. Obszary przekroczeń wystąpiły na terenie gmin:

Jarosław, Przeworsk, Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Mielec, Kolbuszowa, Dębica, Wielopole Skrzyńskie, Frysztak, Krosno, Brzozów, Przemyśl (rys. 2.2.11.).

Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2.5} ze stacji monitoringu powietrza wykazały dotrzymanie obowiązującego dla tego zanieczyszczenia poziomu dopuszczalnego dla stężeń średniorocznych w kryterium ochrony zdrowia na terenie województwa podkarpackiego. Strefy miasto Rzeszów i podkarpacka zakwalifikowane zostały do klasy A.

Modelowanie wskazało obszary, na których mogło wystąpić średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2.5} przekraczające 25 µg/m³. Największe obszary wskazano w Mielcu, Dębicy, Stalowej Woli, Jarosławiu, Przemyśle, Sanoku i Rzeszowie. Obszary wskazane w

Rys. 2.2.11. Obszary przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ - wyniki oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2016 [3], [5], [41]

Mielcu, Przemyśle, Sanoku, Stalowej Woli i Rzeszowie znajdują się w obszarach reprezentatywności stacji monitoringu powietrza, z których wyniki nie potwierdzają wyników modelowania. Najbardziej prawdopodobne tereny podwyższonych stężeń pyłu PM_{2.5} wskazano w Jarosławiu i Dębicy, gdzie pomiary wykazały najwyższe stężenia średnioroczne pyłu PM₁₀. Planowane jest w tych lokalizacjach wdrożenie pomiarów pyłu PM_{2.5} w celu potwierdzenia wyników modelowania.

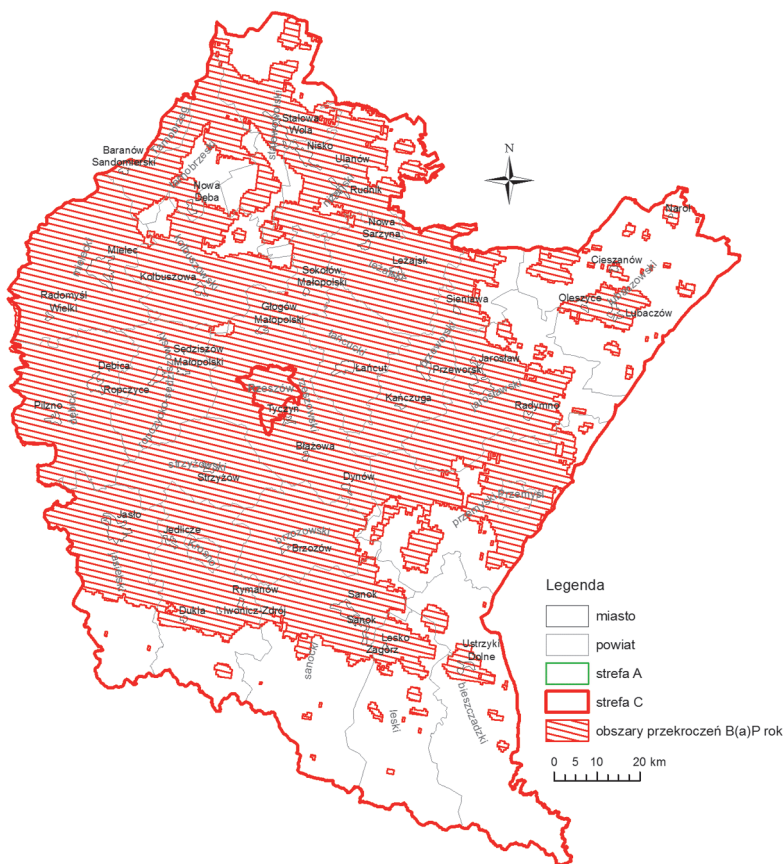
Dla metali w pyle PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) wartości odniesienia zostały dotrzymane na obszarze całego województwa. Pozwoliło to na zakwalifikowanie stref z terenu województwa podkarpackiego pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami do klasy A.

Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM₁₀ przekroczyły wartość docelową we wszystkich punktach pomiarowych. Strefy: miasto Rzeszów i podkarpacka zaliczone zostały do klasy C. Wyniki pomiarów i wyniki modelowania pozwoliły na wyznaczenie obszarów przekroczeń w zakresie benzo(a)pirenu. Łącznie w województwie podkarpackim wyznaczono 56 obszarów przekroczeń w zakresie średniorocznego poziomu docelowego B(a)P, obejmujących 11 116 km² (62% województwa), zamieszkałych przez 1 910 616 mieszkańców. Obszary przekroczeń wystąpiły na terenie 150 gmin (rys 2.2.12.).

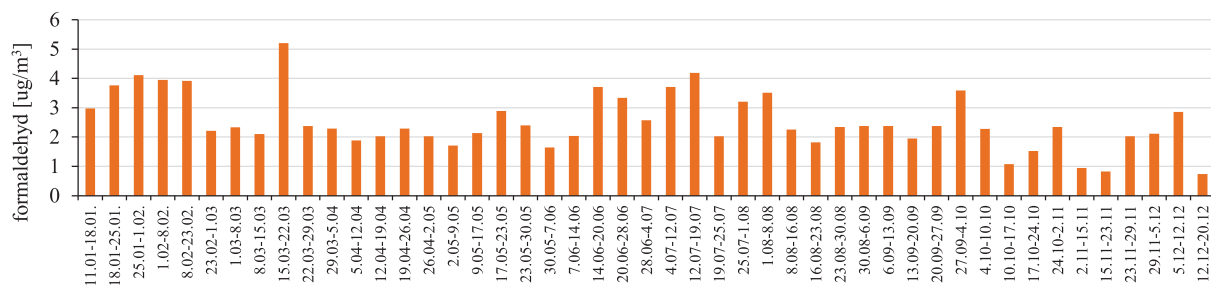
Kompleksowe omówienie wyników oceny jakości powietrza za rok 2016 zawarte zostało w opracowaniu „Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim - raport za rok 2016” dostępnym na stronie Inspektora: www.wios.rzeszow.pl. Opracowanie zawiera mapy rozkładów stężeń SO₂, NO₂, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2.5}, benzo(a)pirenu i ozonu pochodzące z modelowania wykonanego dla roku 2016.

W 2016 r. WIOŚ w Rzeszowie kontynuował w wybranych lokalizacjach monitorowanie powietrza atmosferycznego w zakresie zanieczyszczeń specyficznych: formaldehydu i węglowodorów (tolenu, n-oktanu, n-heksanu, m+p ksylenu, n-heptanu i o-ksylenu).

Badania formaldehydu wykonywane były w Mielcu w punkcie pomiarowym zlokalizowanym przy ul. Pogodnej. Stężenie średnioroczne formaldehydu wyniosło 2,5 µg/m³. W porównaniu do poprzedniego roku średnioroczne stężenie formaldehydu w Mielcu kształtowało się na podobnym poziomie. Na przestrzeni roku, tygodniowe stężenia formaldehydu zawierały się w przedziale 0,74-5,2 µg/m³. Najwyższe tygodniowe stężenia formaldehydu powyżej 4 µg/m³ zanotowano w styczniu, marcu i lipcu (rys. 2.2.13.).

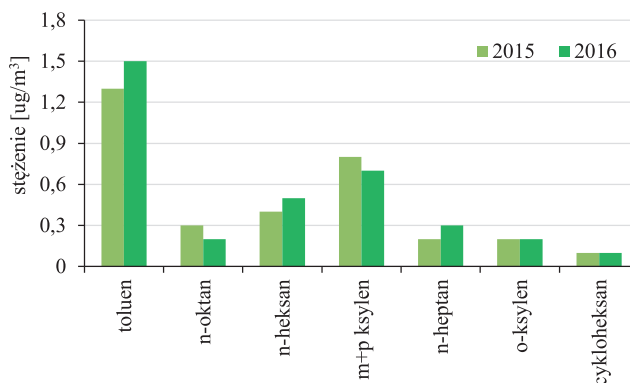

Rys. 2.2.12. Obszary przekroczeń średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu - wyniki oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2016 r. [3], [5], [41]

Rys. 2.2.13. Tygodniowe stężenia formaldehydu w Mielcu w 2016 r. [41]

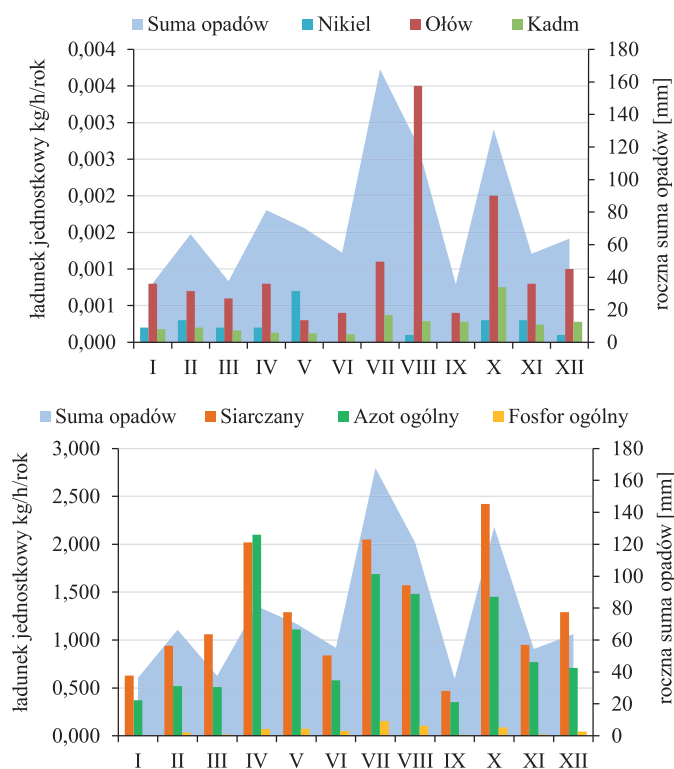
Monitoring poziomu stężeń wybranych węglowodorów prowadzony był w ramach podsystemu monitoringu powietrza w Jasle na stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ul. Sikorskiego. W porównaniu do roku 2015 nastąpił spadek stężeń: oktanu i m+p ksyleny. Odnotowano wzrost toluenu, heksanu i heptanu. W przypadku ksyleny i cykloheksanu stężenia średnioroczne pozostały na poziomie z ubiegłego roku (rys. 2.2.14.).

Rys. 2.2.14. Średnioroczne stężenia wybranych węglowodorów w Jasle w latach 2015-2016 [41]

Chemizm opadów atmosferycznych

Krajowy monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża w 2016 r. realizowany był w oparciu o sieć pomiarowo-kontrolną składającą się z 22 stacji badania chemizmu opadów atmosferycznych (stacji synoptycznych IMGW-PIB), gwarantujących reprezentatywność pomiarów dla oceny obszarowego rozkładu zanieczyszczeń oraz ze 162 posterunków opadowych charakteryzujących pole średnich sum opadów dla obszaru Polski. W województwie analizowano wody opadowe przed kontaktem z podłożem na stacji zlokalizowanej w Lesku.

Rys. 2.2.16. Ładunki wybranych zanieczyszczeń wniesione z opadami atmosferycznymi na teren województwa podkarpackiego w 2016 r. [19]

z lat 1999-2015, obniżył się o 32,8%, azotu azotanowego i azotanowego o 21,8%, azotu amonowego o 16,4%, azotu ogólnego o 17%, sodu o 4,9%, potasu o 12,6%, wapnia o 11,8%, cynku o 28,6%, miedzi o 55,1%, ołowiu o 60,1%, kadmu o 26%, niklu o 71,9%, chromu o 67,9% oraz wolnych jonów wodorowych o 56,1%. Ładunek chlorków i magnezu pozostał na podobnym poziomie, natomiast fosforu ogólnego wzrósł o 3,5%.

Największym ładunkiem badanych substancji w województwie został obciążony powiat leski (58,5 kg/ha) z najwyższymi, w porównaniu do obciążenia pozostałych powiatów, ładunkami chlorków, fosforu ogólnego, sodu, wapnia, magnezu, cynku, ołowiu i kadmu, a także powiat bieszczadzki (57,9 kg/ha) z najwyższymi, w porównaniu do obciążenia pozostałych powiatów ładunkami siarczanów, azotu azotanowego i azotanowego, azotu amonowego, azotu ogólnego, miedzi, niklu (wraz z wspomnianym powiatem leskim oraz z powiatem jasielskim) oraz chromu (wraz z powiatem le-

Na obszar województwa wody opadowe wniosły: 23 521 Mg siarczanów, 12 082 Mg chlorków, 5 068 Mg azotu azotanowego i azotanowego, 7 531 Mg azotu amonowego, 18 810 Mg azotu ogólnego, 690,6 Mg fosforu ogólnego, 5 514 Mg sodu, 3 462 Mg potasu, 10 244 Mg wapnia, 2 142 Mg magnezu, 526,5 Mg cynku, 55,7 Mg miedzi, 15,17 Mg ołowiu, 2,998 Mg kadmu, 5,71 Mg niklu, 1,606 Mg chromu oraz 56,39 Mg wolnych jonów wodorowych.

Wniesiony wraz z opadami ładunek siarczanów, w porównaniu do średniego

skim). Najmniejsze obciążenie powierzchniowe w województwie wystąpiło w powiecie Tarnobrzeg (25,4 kg/ha) z najniższym, w stosunku do pozostałych powiatów, obciążeniem ładunkami siarczanów, chlorków, azotu azotanowego i azotynowego, azotu amonowego, azotu ogólnego, fosforu ogólnego, sodu, potasu, wapnia, magnezu, cyku, miedzi, ołowiu, kadmu i chromu

Kompleksowe omówienie wyników badań wód opadowych za rok 2016 zawarte zostało w opracowaniu „Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża w latach 2016-2018. Wyniki badań monitoringowych w województwie podkarpackim w 2016 roku” dostępnym na stronie Inspektoratu: www.wios.rzeszow.pl.

2.3. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA

(Grzegorz Góra, Ewa Woźniak)

TAURON Wytwarzanie S.A - Jaworzno zrealizował przedsięwzięcie, którego głównym celem było zmniejszenie emisji tlenków azotu do atmosfery z Elektrowni Stalowa Wola w Stalowej Woli. Przedsięwzięcie polegało na modernizacji kotła pyłowego OP-120 nr 10, stanowiącego Odnawialne Źródło Energii, który opalany jest wyłącznie biomasą. Zastosowano innowacyjną technologię SNCR (Selektywnej Niekatalizacyjnej Redukcji tlenków azotu). Technologia ta pozwala na zmniejszanie emisji tlenków azotu poprzez kontrolowane wtryskiwanie roztworu wody amoniakalnej bezpośrednio do spalin, w odpowiednim rejonie kotła, w którym panują optymalne warunki temperatury do zajścia chemicznej reakcji redukcji tlenków azotu. Sterowanie pracą instalacji SNCR jest w pełni zautomatyzowane i uzależnione od pomiarów stężenia tlenków azotu rejestrowanego przez system pomiarów ciągłych emisji. Instalacja jest w ciągłej gotowości, a wtrysk wody amoniakalnej inicjowany jest w przypadku osiągnięcia w ciągłym pomiarze emisji, wartości stężenia tlenków azotu na poziomie 185 mg/Nm³. Stężenie reagenta jest automatycznie regulowane w zależności od bieżących potrzeb procesowych. Realizacja przedsięwzięcia pozwoliła na redukcję emisji tlenków azotu o 86,79 Mg w skali roku.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jaśle zrealizowało przedsięwzięcie pn: „Modernizacja instalacji odpylania spalin w Ciepłowni „Hankówka” przy ul. Przemysłowej w Jaśle”, w ramach którego dostosowała instalację do wymogów obowiązujących norm emisji pyłu do powietrza poniżej 100 mg/m³. Modernizacji obejmowała wymianę urządzeń odpylających tj. baterii cyklonowej na wysokosprawnego cyklofiltra z regeneracją worków filtracyjnych przedmuchem impulsowym powietrza. Wymieniono kanały spalin pomiędzy urządzeniami odpylającymi. W dwóch kotłach zastosowano odpylacze hybrydowe. Instalacja wyposażona została w przenośnik odbierający pył z dwóch lejów cyklofiltra i multicyklonu, wentylator wyciągowy oraz w układy pomiarowe: temperatury spalin na dolocie do filtra i pomiar oporu filtra. System zabezpieczenia antykorozyjnego dostosowano do agresywności korozyjnej środowiska z uwzględnieniem możliwości kontaktu z gazami i aerozolami zawartymi w spalinach. Instalację wykonano w sposób zapewniający kompensację drgań oraz przesunięć wynikających z rozszerzalności termicznej materiałów. Sterowanie pracami odbywa się przy pomocy sterownika zaprogramowanego według algorytmu sterowania cyklofiltrem.

Rys. 2.3.1. Technologia SNCR [25]

Rys. 2.3.2. Ciepłownia „Hankówka” [26]

3. OCHRONA WÓD

3.1. PRESJE NA ŚRODOWISKO WODNE (Tomasz Rybak)

Wody podlegają ochronie jako integralna część środowiska oraz jako siedliska dla zwierząt i roślin. Głównym celem ochrony wód jest poprawa jakości wód oraz osiągnięcie celów środowiskowych dla wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) oraz dla obszarów chronionych, w tym m.in. dla obszarów chronionych dostarczających wody pitnej oraz obszarów ochrony siedlisk lub gatunków dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (głównie obszary NATURA2000). Wszystkie działania mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem i poprawę jej jakości wynikają z Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE (RDW) i są zapisane w planach gospodarowania wodami opracowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Dla województwa podkarpackiego są to plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy Wisły i Dniestru (2016). W planach tych określono cele środowiskowe oraz dokonano podsumowania znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny wpływu działalności człowieka na środowisko wodne w odniesieniu do wszystkich części wód. Zgodnie z wynikami analizy oddziaływań antropogenicznych, zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych w województwie związane jest przede wszystkim z presją punktowych źródeł zanieczyszczeń komunalnych i przemysłowych oraz znaczącymi poborami wody w gospodarce komunalnej i przemyśle. Dodatkowe presje to zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł obszarowych, w tym rozproszonych.

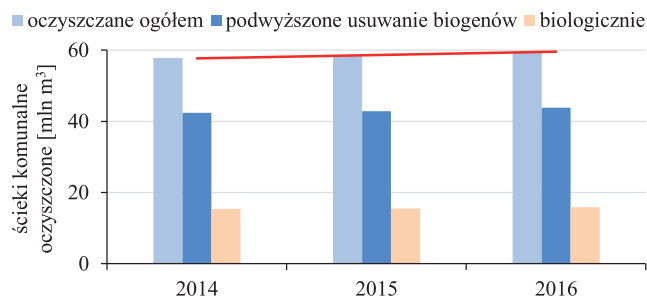
Zasoby wód podziemnych województwa nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych RDW i odznaczają się dobrym stanem. Jedynie w przypadku JCWPd nr 135, wykazano zagrożenie jakości jej wód w związku z dawną presją związaną z eksploatacją i przetwórstwem złóż siarki rodzimej w rejonie Tarnobrzega.

Źródła zanieczyszczenia wód

Monitoring wód zrealizowany w województwie w cyklu gospodarowania wodami 2010-2015 wykazał, że podstawowy cel RDW, czyli osiągnięcie dobrego stanu wód, nie został osiągnięty w większości jednolitych części wód, głównie z uwagi na występowanie zjawiska eutrofizacji spowodowanej emisją ścieków ze źródeł komunalnych. Problem zanieczyszczenia wód w regionie pogłębiają dodatkowo ścieki odprowadzane z niezidentyfikowanych źródeł punktowych oraz z miejskich i rolniczych źródeł obszarowych. Wyniki monitoringu przeprowadzonego w 2016 r. potwierdzają istotne zanieczyszczenie wód w regionie i jako główny problem w osiągnięciu celów środowiskowych dla wielu JCWP, wskazują występowanie eutrofizacji komunalnej.

Rys. 3.1.1. Potok Dopływ z Wiktorca [26]

Rys. 3.1.2. Ilości ścieków komunalnych oczyszczonych w województwie podkarpackim w latach 2014-2016 [7]

Ponadto istotnym problemem w regionie jest obecność w wodach substancji priorytetowych z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), obniżających stan chemiczny wód w wielu rzekach m.in. w Wiśle, Wisłoce, Wisłoku, Sanie, Jasiołce, Tanwi, Strwiążu, a nawet w górskich potokach (np. Sanoczek, Solinka). W wodach niektórych cieków WWA występują w sposób naturalny (złoża ropy naftowej).

Według danych GUS (rys. 3.1.2.),

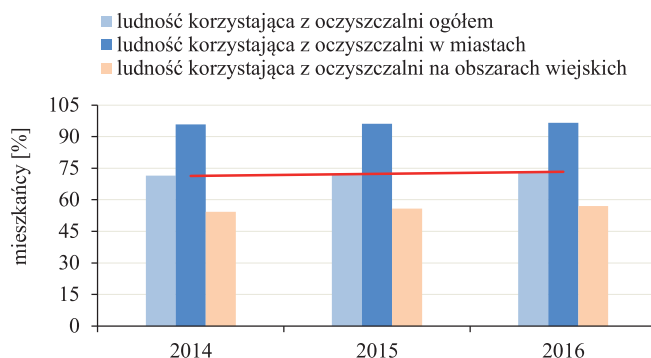
w 2016 r., podobnie jak w ostatnich latach, w województwie wzrosła ilość oczyszczonych ścieków komunalnych co jest wymiernym efektem realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Wzrost liczby nowoczesnych oczyszczalni ścieków przyczynił się do redukcji ładunku fosforu ogólnego odprowadzanego do wód i do ograniczenia presji ze strony ścieków nieoczyszczonych.

Zwiększona emisja ścieków komunalnych powoduje jednak wzrost presji w środowisku wodnym. Analiza danych GUS wykazała, że w latach 2014-2016 wzrosła ilość oczyszczonych ścieków komunalnych oraz liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (rys. 3.1.3.).

Największe ilości ścieków w województwie odprowadzają powiaty: m. Rzeszów, rzeszowski, dębicki, mielecki, jarosławski, leżajski, jasielski, łańcucki, stalowowolski, krośnieński, m. Przemyśl, sanocki i m. Krosno. W 2016 r. w Rzeszowie oraz w powiatach rzeszowskim, krośnieńskim, dębickim, jarosławskim, jasielskim i sanockim odnotowano wzrost ilości oczyszczanych ścieków, co jest efektem rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

Zgodnie z aktualizacją Master Planu (2016) dla wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, w województwie istnieje 150 aglomeracji o RLM ≥ 2000 . Największe aglomeracje województwa to: Rzeszów, Dębica, Mielec, Jarosław, Leżajsk, Jarosław, Krosno, Mielec, Dębica, Przemyśl, Stalowa Wola, Jasło, Nowa Sarzyna, Sanok i Łańcut (rys. 3.1.4.). Według danych GUS na koniec 2016 r. w województwie działało 223 komunalne biologiczne oczyszczalnie ścieków, w tym 41 oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Największym ładunkiem ścieków w województwie obciążone są rzeki Wisłok, Wiśloka i San. Spośród nich najgorszą jakością charakteryzują się wody rzeki Wisłok, w szczególności w środkowym jej biegu (JCWP „Wisłok od Czarnego Potoku do Stobnicy” i JCWP

Rys. 3.1.3. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w województwie podkarpackim w latach 2014-2016 [7]

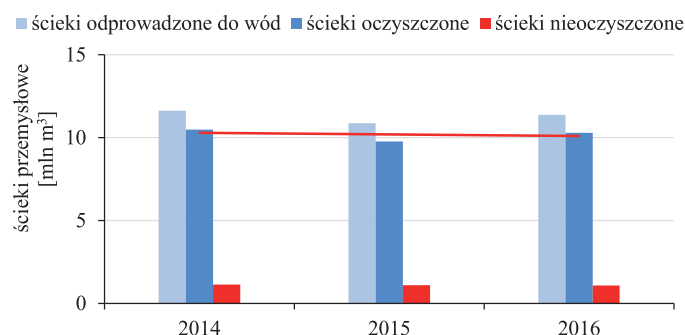
Rys. 3.1.4. Rozmieszczenie oczyszczalni ścieków istniejących oraz projektowanych w aglomeracjach o RLM ≥ 2000 na tle jednolitych części wód powierzchniowych w województwie podkarpackim [5], [13], [15], [16], [18], [27], [36]

„Wisłok od Stobnicy do Zb. Rzeszów). Niekorzystną jakość wód stwierdza się także w rzekach i w potokach przepływających przez obszary o nieuporządkowanej gospodarce ściekowej (m.in. Markówka, Mikośka (gm. Łańcut), Stobnica, Brzeźnica, Morawa, Mrowla, Rzeka, Dopływ z Wiktorca).

Sektor przemysłowy ma mniejszy wpływ na jakość wód powierzchniowych w województwie. Istotne oddziaływania rejestrowano lokalnie w zlewni rzeki Strwiąż (przemysł wydobywczy), w zlewniach rzek Wisłoka i Jasiołka (przemysł petrochemiczny) oraz w zlewni rzeki Trzebośnica (przemysł chemiczny). Negatywny wpływ przemysłu na jakość wód powierzchniowych w regionie może potencjalnie występować w jednolitych częściach wód, do których odprowadzane są substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, w tym substancje priorytetowe. Jednolite części wód powierzchniowych będące odbiornikami tych substancji oraz jednolite części wód, w których w latach wcześniejszych stwierdzono występowanie tych substancji, objęte są monitoringiem operacyjnym (rys. 3.1.5.). W wodach monitorowanych cieków stwierdza się często ponadnormatywne stężenia substancji z grupy WWA, obecność metali ciężkich (głównie rtęci, niklu i ołowiu) oraz występowanie zanieczyszczeń specyficznych (głównie aldehydu mrówkowego, fenoli lotnych, olejów mineralnych, baru, boru, cynku, fluorków).

Rys. 3.1.5. Rozmieszczenie głównych oczyszczalni ścieków przemysłowych działających w zakładach odprowadzających ścieki bezpośrednio do wód powierzchniowych własnym systemem kanalizacji, na tle jednolitych części wód powierzchniowych w województwie podkarpackim [51, [151, [161, [201, [271, [361, [391]

Rys. 3.1.6. Ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia, odprowadzonych bezpośrednio do wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych w województwie podkarpackim w latach 2014-2016 [7]

Największa ilość ścieków przemysłowych (łącznie ponad 90% udziału) powstaje w zakładach zlokalizowanych w powiatach: stalowskim, dębickim, mieleckim, jasielskim, krośnieńskim, rzeszowskim, ropczycko-sędziszowskim,

a także w miastach Rzeszów i Tarnobrzeg. Ścieki niewymagające oczyszczania (wody chłodnicze) odprowadzane są do wód powierzchniowych głównie w powiecie stalowowolskim.

Według danych GUS, na koniec 2016 r. w województwie działało 52 oczyszczalnie ścieków przemysłowych, w tym 15 oczyszczalni mechanicznych, 7 chemicznych, 28 biologicznych i 2 oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów (rys. 3.1.5. - przedstawiono główne obiekty).

Pozostałe presje oddziałujące na wody powierzchniowe w województwie pochodzą ze źródeł obszarowych, w tym z terenów o nieuporządkowanej gospodarce ściekowej oraz z zanieczyszczonych powierzchni terenów zurbanizowanych, jednak ich wpływ na jakość wód w regionie jest trudny do oszacowania. Największe obszarowe źródła zanieczyszczeń wód takie jak strefy zurbanizowane, strefy przemysłowe i strefy komunikacyjne występują w miastach Jasło, Dębica, Mielec (położone nad rz. Wisłoka), Krosno, Rzeszów (położone nad rz. Wisłok), Sanok, Przemyśl, Leżajsk, Nowa Sarzyna, Stalowa Wola (położone nad rz. San) i Tarnobrzeg (położony nad rz. Wisła).

Presja ze strony nieuporządkowanej gospodarki ściekowej występuje głównie w niedostatecznie skanalizowanych gminach (m.in.: Brzyska, Wielkie Oczy, Wielopole Skrzyńskie, Gawłuszowice, Dynów, Bukowsko, Olszanica, Cisna, Jodłowa, Jaśliska, Tyrawa Wołoska, Baligród, wiejska Pruchnik, Jawornik Polski, wiejska Ustrzyki Dolne, wiejska Strzyżów, wiejska Błazowa, Kołaczyce, Nozdrzec, Harasiuki, Krempna, Brzostek, wiejska Strzyżów, Bojanów, Nowy Żmigród, Frysztak, Sieniawa, Markowa, Wojaszówka, Solina, Fredropol, Pysznica, Laszki, Czudec, Domaradz) oraz na obszarach, na których stwierdzono występowanie zjawiska eutrofizacji komunalnej wód.

Na terenie województwa podkarpackiego nie wyznaczono obszarów szczególnie narażonych (tzw. OSN-ów) na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Potencjalne presje mogą występować na obszarach ze znacznym udziałem gruntów ornych i terenów rolniczych, to jest w powiatach: rzeszowskim, jarosławskim, przemyskim, mieleckim, lubaczowskim, dębickim, krośnieńskim, jasielskim, sanockim, strzyżowskim, przeworskim i ropczycko-sędziszowskim.

Pobór wody

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę w województwie są wody powierzchniowe, które pokrywają ponad 80% zapotrzebowania na wodę w regionie. Miasta, w których odnotowuje się największe pobory wód powierzchniowych to: Rzeszów, Krosno (rz. Wisłok), Jasło, Dębica, Mielec (rz. Wisłoka), Ustrzyki Dolne, Sanok, Przemyśl, Jarosław (rz. San): rys. 3.1.8. Znaczącym źródłem zaopatrzenia w wodę są także zbiorniki zaporowe Besko na Wisłoku i Solina na Sanie.

Wody podziemne mają dużo mniejszy udział w pokryciu zapotrzebowania na wodę w województwie (ok. 20%). Większa część zasobów wód podziemnych (ok. 80%) zlokalizowana jest w północnej części województwa i zaopatruje wodociągi następujących miast i gmin: Ropczyce, Sędziszów Młp., Strzyżów, Łańcut, Nowa Sarzyna, Leżajsk, Lubaczów, Nisko, Stalowa Wola, Głogów Młp., Sokołów Młp., Kolbuszowa i Tarnobrzeg. Wody podziemne wykorzystywane są także w zakładach branży spożywczej (głównie miasta: Leżajsk, Dębica, Strzyżów i Sanok oraz gminy: Trzebownisko i Jasienica Rosielna) - rys. 3.1.8.

Analiza danych GUS z lat 2014-2016 wykazała wzrost (2015 r.), a następnie spadek (2016 r.) ilości wody pobranej ogółem w województwie (rys. 3.1.10.), spowodowany zmianami zapotrzebowania na wodę w sektorze przemysłowym, głównie w powiecie stalowowolskim.

Pobór wody powierzchniowej i podziemnej w gospodarce komunalnej ustabilizowały się na względnie stałym poziomie i wykazują nieznaczną tendencję wzrostową. Największy udział w poborze wody w sektorze komunalnym w województwie mają powiaty: m. Rzeszów i m. Przemyśl oraz

Rys. 3.1.7. Rzeka San [26]

mielecki, krośnieński, jarosławski, rzeszowski, dębicki, stalowowolski, łańcucki, sanocki, jasielski, przeworski, lubaczowski, leżajski i tarnobrzeński.

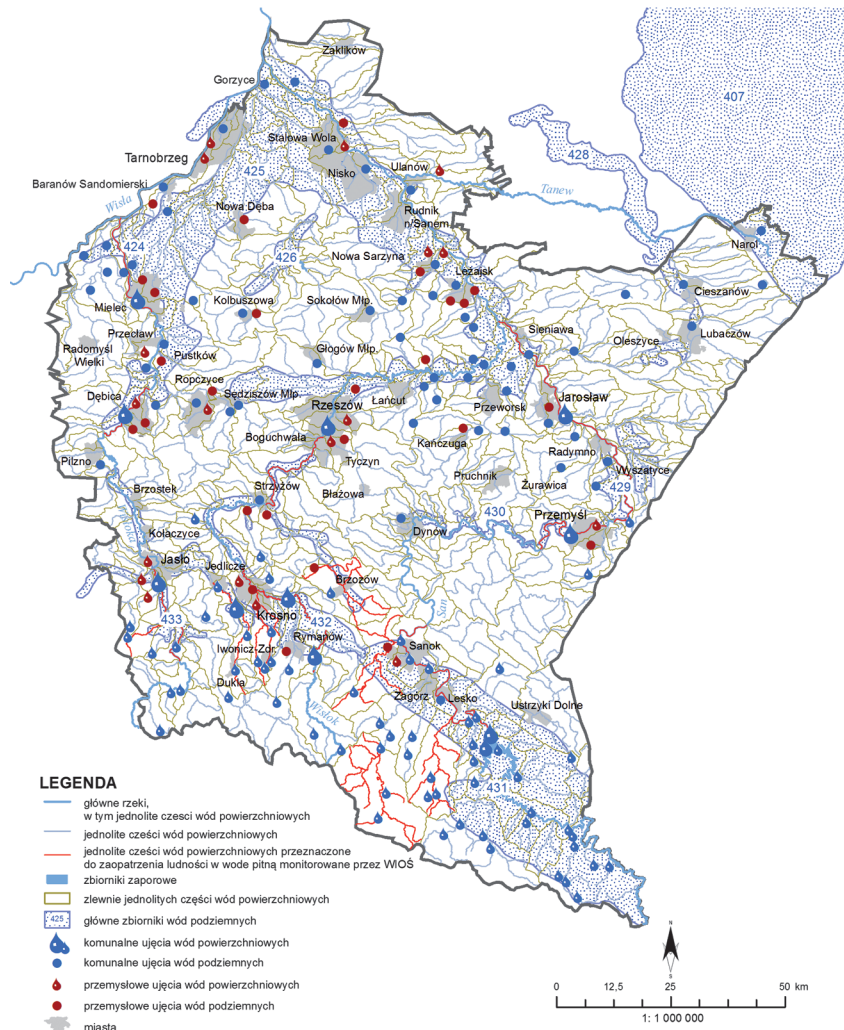
Sektor przemysłowy województwa zaopatrywany jest w wodę głównie z ujęć powierzchniowych. Bilans poboru wody na cele produkcyjne wykazuje, że wody powierzchniowe mają ponad 95% udziału w pokryciu potrzeb wodnych zakładów. Woda powierzchniowa w przemyśle, w ok. 90% wykorzystywana jest do celów chłodniczych w branży energetycznej głównie w powiecie stalowowolskim.

Największe ilości wody zużywane są w zakładach przemysłowych zlokalizowanych w powiatach: stalowowolskim, leżajskim, dębickim, rzeszowskim, jasielskim, krośnieńskim, sanockim, rzeszowskim, mieleckim oraz m. Tarnobrzeg, Rzeszów i Przemyśl.

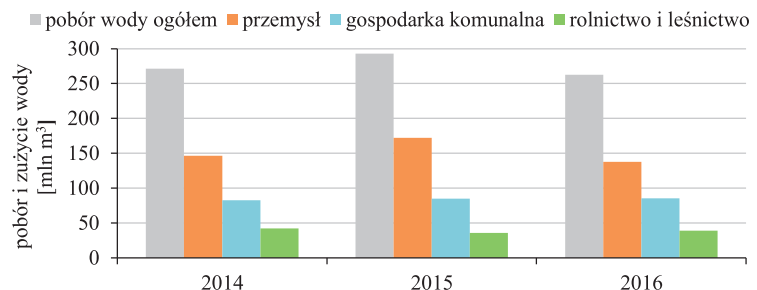
Dane GUS wykazały, że w odniesieniu do lat 2014-2015, w 2016 r. istotnie zmalało zapotrzebowania na wodę w sektorze przemysłowym województwa. Było to przede wszystkim efektem mniejszego zapotrzebowania na wodę do celów chłodniczych w powiecie stalowowolskim. W latach 2014-2016 odnotowano nieznaczny wzrost ilości wody pobranej do celów nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. W związku ze spadkiem zapotrzebowania na wodę w przemyśle, ogólny bilans poboru wody w regionie wykazuje trend malejący (rys.3.1.10.).

Rys. 3.1.9. Teren ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej w m. Dąbrowki [26]

Rys. 3.1.8. Rozmieszczenie głównych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych na tle jednolitych części wód powierzchniowych oraz głównych zbiorników wód podziemnych w województwie podkarpackim [5], [15], [20], [16], [37], [39]

Rys. 3.1.10. Wielkość poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podkarpackim w latach 2014-2016 [7]

3.2. OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (Jolanta Nawrot)

W 2016 r. WIOŚ rozpoczął realizację badań jakości wód powierzchniowych zaplanowanych w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podkarpackiego na lata 2016-2020”, zatwierdzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Badania zostały wykonane w 85 jednolitych częściach wód rzecznych. W obszarze dorzecza Wisły, który w województwie tworzy zlewnia Wisły z Wisłoką i Sanem oraz fragmentem zlewni Bugu, położone są 84 części wód. Jedną część wód *Strwiąż do granicy państwa* znajduje się w obszarze dorzecza Dniestru.

Przebadane jednolite części wód rzecznych reprezentują łącznie 9 typów abiotycznych rzek polskich, w tym 4 typy charakterystyczne dla krajobrazu wyżynnego (6, 12, 14, 15), 4 typy krajobrazu nizinnego (16, 17, 19, 21) i typ 0 – zbiorniki zaporowe. Największą grupę stanowią cieki w typie 12 – potok fliszowy, typie 17 – potok nizinny piaszczysty i typie 19 – rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta.

Badania wód zostały zrealizowane w ramach czterech programów: monitoringu diagnostycznego, monitoringu operacyjnego, monitoringu badawczego i monitoringu obszarów chronionych. Zakres i częstotliwość badań wykonanych w poszczególnych rodzajach monitoringu były zróżnicowane i dla każdego programu zostały ustalone w oparciu o zapisy rozporządzenia zmieniającego w 2014 r. rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (2011). W wielu punktach pomiarowo-kontrolnych, z uwagi na przynależność jednolitej części wód do kilku obszarów chronionych, zostało zrealizowanych kilka programów pomiarowych.

Monitoring diagnostyczny (MD) obejmuje szeroki zakres wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych (w tym substancji priorytetowych). W jednolitych częściach wód objętych monitoringiem diagnostycznym program badań realizowany jest nie rzadziej niż co 6 lat. W 2016 r. program monitoringu diagnostycznego do oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) został wykonany w 29 punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla 24 naturalnych i 5 silnie zmienionych części wód. Program monitoringu diagnostycznego został wykonany także w 31 punktach monitorowania obszarów ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000.

Monitoring operacyjny (MO) prowadzony jest na wodach zidentyfikowanych jako zagrożone nieosiągnięciem określonych dla nich celów środowiskowych. Podstawowy zakres badań obejmuje wskaźniki biologiczne i fizykochemiczne i powtarzany jest co 3 lata. Dodatkowo do badań włączane są wskaźniki z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz wskaźniki chemiczne (w tym substancje priorytetowe), charakteryzujące zanieczyszczenia odprowadzane do zlewni, w której leży badana część wód i te, których obecność w wodach potwierdziły wyniki monitoringu diagnostycznego. W 2016 r. program monitoringu operacyjnego do oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych został zrealizowany w 75 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych wyznaczonych w 56 naturalnych częściach wód, 16 silnie zmienionych częściach wód i 3 silnie zmienionych częściach wód będących zbiornikami zaporowymi. W 27 punktach pomiarowo-kontrolnych zostały oznaczone tylko wskaźniki chemiczne z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. W pozostałych punktach wykonane zostały badania elementów biologicznych, fizykochemicznych i w wybranych punktach pomiarowo-kontrolnych badania wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

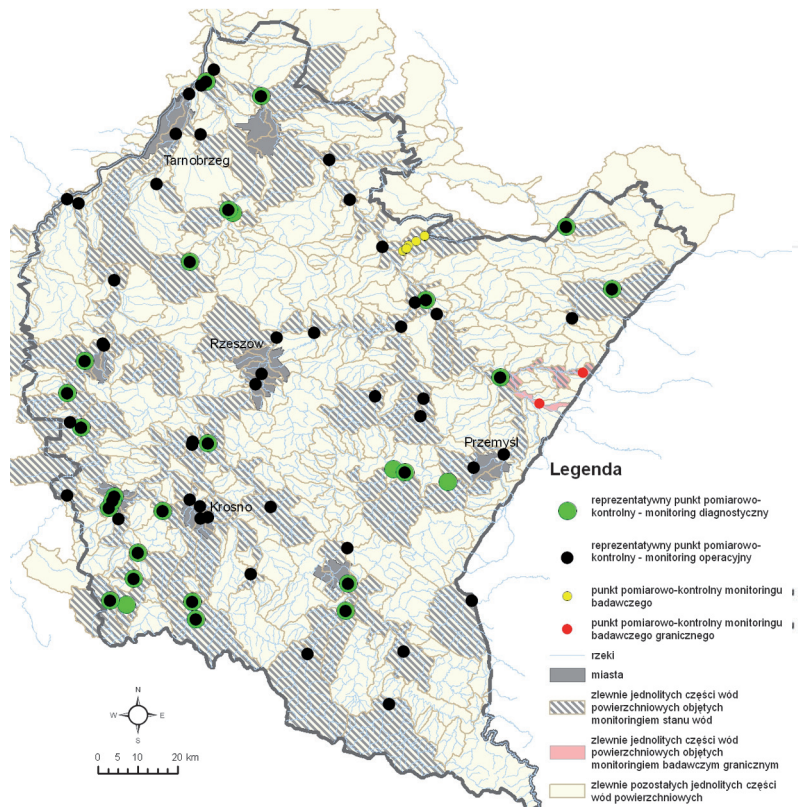
Monitoring badawczy wykonuje się w celu zebrania lub uzupełnienia dodatkowych informacji o stanie wód. W 2016 r. program monitoringu badawczego został uruchomiony i wykonany w JCWP *Złota*, w 7 punktach pomiarowo-kontrolnych w zakresie wybranych wskaźników jakości wód. W ramach monitoringu badawczego kontynuowano badania dwóch jednolitych części wód obejmujących zlewnie rzek Wisznia i Szkło w ramach międzynarodowej współpracy polsko-ukraińskiej na rzekach granicznych (rys. 3.2.1.).

W województwie monitoring obszarów chronionych prowadzony był w 86 punktach pomiarowo-kontrolnych wyznaczonych w 74 jednolitych częściach wód rzecznych, w tym w 3 zbiornikach zaporowych. Badaniami zostały objęte: jednolite części wód wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, jednolite części wód położone na obszarach sieci Natura 2000,

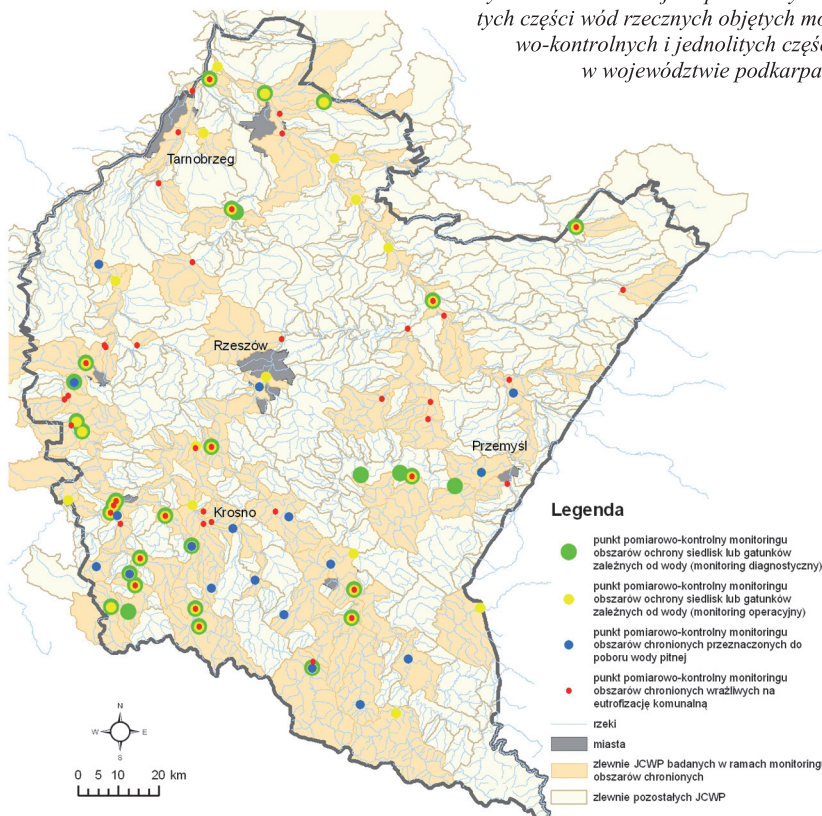
których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych oraz jednolite części wód zagrożone eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (rys. 3.2.2.)

W regionie nie wyznaczono obszarów chronionych narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

W 2016 r. nastąpiły istotne zmiany prawne w zakresie oceny stanu wód powierzchniowych, wprowadzone znówelizowanym rozporządzeniem w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości (2016). Dotyczą one przede wszystkim zróżnicowania i zmian wartości granicznych elementów fizykochemicznych dla poszcze-

Rys. 3.2.1. Lokalizacja reprezentatywnych punktów pomiarowo-kontrolnych i jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem stanu wód oraz punktów pomiarowo-kontrolnych i jednolitych części wód objętych monitoringiem badawczym w województwie podkarpackim w 2016 r. [5], [14], [16], [39]

Rys. 3.2.2. Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych i jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem obszarów chronionych w województwie podkarpackim w 2016 r. [5], [14], [16], [39]

gólnych typów abiotycznych rzek. Dokonano również zmian w zakresie środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń, na podstawie których klasyfikowany jest stan chemiczny wód. Wykaz tych substancji chemicznych został poszerzony o dwaście nowych substancji, zaostrożone zostały także środowiskowe normy jakości dla kilku dotychczas obowiązujących substancji priorytetowych. W oparciu o nowe zasady i normy środowiskowe, WIOŚ w Rzeszowie sporządził klasyfikację stanu i potencjału ekologicznego oraz klasyfikację stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatyw-

nych dla JCWP badanych w 2016 r. oraz ocenę spełniania wymagań dodatkowych w punktach monitorowania obszarów chronionych, dla których wymagania te zostały określone (tab. 3.2.1).

Tab. 3.2.1. Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny spełnienia wymagań dodatkowych w punktach pomiarowo-kontrolnych w JCWP objętych badaniami w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ^{a/1}	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód						STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R]/ punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOEU, MOPI ^a w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)		
						ELEMENTY BIOLOGICZNE										
						Klasa elementów FCH			Klasa elementów FCH-SZ							
						Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Klasa elementów BIOL						
OBSZAR DORZECZA WISŁY																
Region wodny Górnej Wisły																
Zlewnia 217. Wisła od Nidy do Wisłoki																
1	Wisła - Gliny Małe [R] PL01S1601_1874	Wisła od Dunajca do Wisłoki PLRW20002121799	21	SZCW	MO											PSD
Zlewnia 218. Wisłoka																
2	Wisłoka - Świątkowa [R] PL01S1601_1885	Wisłoka do Reszówki PLRW2000122181334	12	NAT	MD, MO, MOC			I	I	I	I	II	DOBRY	DOBRY		
3	Krempna - Krempna [R] PL01S1601_4023	Krempna PLRW200012218136	12	NAT	MD, MO, MOC			I	I	I	I	PSD	II	DOBRY	DOBRY	
4	Wisłoka - Kąty [R] PL01S1601_1886	Wisłoka od Reszówki do Ryja PLRW200014218153	14	NAT	MD, MO, MOC			I	I	I	I	II	DOBRY	DOBRY	DOBRY	TAK [MOEU]
5	Iwielka - Toki [R] PL01S1601_3616	Iwielka PLRW200012218169	12	NAT	MD, MO, MOC			II	II	I	II	PSD	II	DOBRY	DOBRY	TAK [MOEU]
6	Potasówka - Folusz PL01S1601_3266	Kłopotnica PLRW200012218189	12	NAT	MOC							II	II	PSD ²	PSD ²	TAK [MOPI]
7	Wisłoka - Nowy Żmigród PL01S1601_3962	Wisłoka od Ryja do Dębownicy PLRW2000142181959	14	NAT	MOC			I	II	I	II	II	DOBRY	DOBRY	DOBRY	TAK [MOPI]
8	Wisłoka - Majscowa [R] PL01S1601_3648	Wisłoka od Ryja do Dębownicy PLRW2000142181959	14	NAT	MO, MOC			I			I	II	DOBRY	DOBRY	TAK [MOEU]	TAK [MOEU]
9	Wisłoka - Żółków PL01S1601_1887	Wisłoka od Dębownicy do Ropy PLRW200014218199	14	NAT	MOC			II	II		II	II	DOBRY	DOBRY	PSD ²	TAK [MOPI]
10	Wisłoka - Gądky [R] PL01S1601_1888	Wisłoka od Dębownicy do Ropy PLRW200014218199	14	NAT	MD, MO, MOC			II	II	I	II	PSD	II	UMIARKOWANY	PSD	TAK [MOEU]
11	Olszynka - Siepietnica [R] PL01S1601_3455	Olszynka PLRW2000122182899	12	NAT	MO, MOC										DOBRY	
12	Ropa - Topoliny [R] PL01S1601_1891	Ropa od Słimczanki do ujścia PLRW200014218299	14	NAT	MD, MO, MOC			III	III	II	III	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY	NIE [MOEU]
13	Jasiołka - Stasianie [R] PL01S1601_1893	Jasiołka do Panny PLRW200012218449	12	NAT	MD, MO, MOC			I	I	I	I	II	II	DOBRY	DOBRY	TAK [MOEU]
14	Potok Ambrowski - Zawadka Rymanowska [R] PL01S1601_3966	Potok Ambrowski PLRW200012218452	12	NAT	MD, MO, MOC			II	I	I	II	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY	TAK [MOEU]

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ^{1/}	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód						STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOEU, MOPI ^{2/} w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)		
					ELEMENTY BIOLOGICZNE										
					Fitoplankton (FPL)	Fitobentos (FO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Klasa elementów BIOL					Klasa elementów FCH	Klasa elementów FCH-SZ
15	Jasiołka - Szczepańcowa PLR01S1601_2221	14	NAT	MOC	II	III	I	III	PSD	II	UMIARKOWANY	PSD	TAK [MOPI]		
16	Jasiołka – Jedlicze [R] PLR01S1601_1894	14	NAT	MD, MO, MOC	II	III	II	III	PSD	II	UMIARKOWANY	PSD	NIE [MOEU]		
17	Jasiołka - Jasto [R] PLR01S1601_1896	14	NAT	MD, MO, MOC	II	III	II	III	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY	NIE [MOEU]		
18	Kamienica - Kamienica Dolna [R] PLR01S1601_3701	12	NAT	MD, MO, MOC	III	III	II	III	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY			
19	Jodłówka - Dęboryn [R] PLR01S1601_3974	12	NAT	MO, MOC	III			III	PSD		UMIARKOWANY		NIE [MOEU]		
20	Duleza - Pilzno [R] PLR01S1601_2215	6	NAT	MO, MOC	IV	IV		IV	PSD	II	SLABY		NIE [MOEU]		
21	Wisłoka - Pilzno [R] PLR01S1601_1889	15	NAT	MD, MO, MOC	IV	IV	III	IV	PSD	II	SLABY	PSD	NIE [MOEU]		
22	Wisłoka - Jaworze Górne PLR01S1601_3692	15	NAT	MOC	II	II	II	II	II	II	DOBRY	PSD			
23	Grabinka - Dębica [R] PLR01S1601_2217	17	SZCW	MD, MO, MOC	II	II	III	III	PRD	N	UMIARKOWANY	DOBRY	NIE [MOEU]		
24	Wisłoka - Podgrodzie PLR01S1601_1890	19	NAT	MOC	II	IV	III	IV	PSD	II	SLABY	PSD	TAK [MOPI]		
25	Wisłoka - Kozłów [R] PLR01S1601_1899	19	NAT	MO, MOC	I			I	II	II	DOBRY	DOBRY	TAK [MOEU]		
26	Rzeka - Kozłów [R] PLR01S1601_1898	12	NAT	MO, MOC	III			III	PSD		UMIARKOWANY		NIE [MOEU]		
27	Budzisz - Borek Wielki [R] PLR01S1601_3686	12	SZCW	MO								DOBRY			
28	Dopływ z Wiktora - Skrzyszów [R] PLR01S1601_3302	6	NAT	MO, MOC	IV	IV		IV	PSD	II	SLABY	DOBRY	NIE [MOEU]		
29	Brzeźnica - Brzeźnica [R] PLR01S1601_1903	14	NAT	MO								DOBRY			
30	Wisłoka - Rzechów [R] PLR01S1601_3693	19	NAT	MO, MOC								PSD			
31	Wisłoka - Wojsław PLR01S1601_1902	19	SZCW	MOC								PSD	TAK [MOPI]		

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ^{1/}	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód						STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOEU, MOPI ² w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)	
						ELEMENTY BIOLOGICZNE									Klasa elementów FCH-SZ
						Klasa elementów FCH			Klasa elementów BIOL						
						Fitoplankton (FPL)	Fitobentos (FO)	Makrofity (MIR)		Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)					
32	Wisłoka - Gawłuszowice [R] PL01SI1601_1904	Wisłoka od Potoku Kielkowskiego do ujścia PLRW20001921899	19	SZCW	MO								DOBRY		
Zlewnia 219. Wisła od Wisłoki do Sanu															
33	Babulówka - Suchorzów [R] PL01SI1601_1877	Babulówka PLRW200017219299	17	NAT	MO						I		DOBRY		
34	Konieczpółka - Słezaki [R] PL01SI1601_1879	Konieczpółka PLRW2000172196369	17	NAT	MO, MOC	III				III	PSD	II	UMIARKOWANY	NIE [MOEU]	
35	Mokrzyżówka - Mokrzyżów [R] PL01SI1601_1880	Mokrzyżówka PLRW2000172196729	17	NAT	MO, MOC	I				I	PSD	II	UMIARKOWANY	TAK [MOEU]	
36	Żupawka - Jeziorko [R] PL01SI1601_3676	Żupawka PLRW200017219689	17	NAT	MO, MOC								PSD		
37	Trześniówka - Trześń [R] PL01SI1601_1878	Trześniówka od Karłowki do ujścia PLRW200019219699	19	SZCW	MO, MOC	I				I	H		DOBRY	TAK [MOEU]	
38	Przywra - Dubas [R] PL01SI1601_3449	Przywra do Dąbrowki PLRW2000172198432	17	SZCW	MD, MO, MOC	III		IV	II	IV	PRD	H	DOBRY	NIE [MOEU]	
39	Grochówka - Spie [R] PL01SI1601_3700	Grochówka PLRW200017219852	17	NAT	MD, MOC	II	III	III	III	III	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY	
40	Murynia - Krzątka [R] PL01SI1601_3697	Murynia PLRW2000172198549	17	NAT	MD, MO, MOC	IV	II	III	II	IV	PSD	II	DOBRY	DOBRY	
41	Sanna - Pączek Gorzycki [R] PL01SI1601_3971	Sanna PLRW200017219898	17	NAT	MD, MO, MOC	III	II	IV	II	IV	PSD	II	DOBRY	NIE [MOEU]	
42	Łęg - Gorzyce [R] PL01SI1601_1884	Łęg od Murynia do ujścia PLRW200019219899	19	NAT	MO, MOC								DOBRY		
Zlewnia 221. San do Oslawy															
43	Solinka - Buk [R] PL01SI1601_3453	Solinka do Wetliny PLRW2000122212699	12	NAT	MO, MOC								PSD		
44	Zbiornik Solina - Polańczyk [R] PL01SI1601_1966	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach PLRW20000221559	0	SZCW	MO								DOBRY		
45	Zbiornik Solina - ujście PL01SI1601_3457	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach PLRW20000221559	0	SZCW	MOC						I	H	PSD ²	TAK [MOPI]	
46	Kolonica - Kolonice PL01SI1601_2227	Hoczewka PLRW200012221899	12	NAT	MOC						II	II	PSD ²	TAK [MOPI]	
Zlewnia 222. Oslawa															
47	Oslawa - Rzepedź PL01SI1601_3268	Oslawa do Rzepedki PLRW20001222252	12	NAT	MOC	I	II	II	II	II	PSD	II	PSD	TAK [MOPI]	
48	Oslawa - Zajnicz [R] PL01SI1601_3960	Oslawa do Rzepedki PLRW20001222252	12	NAT	MO, MOC	II				II	PSD	II	DOBRY	TAK [MOEU]	

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ^{1/}	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód						STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOEU, MOPI ^{2/} w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)
					ELEMENTY BIOLOGICZNE								
					Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Klasa elementów BIOL				
									Klasa elementów FCH				
				Klasa elementów FCH-SZ									
49	Kalnica - Tarnawa Górna [R] PL01SI1601_3242	12	NAT	MD, MO, MOC	I	II	I	II	II	PSD	II	DOBRY	TAK [MOEU]
50	Oslawa - Zagórz [R] PL01SI1601_3655	14	NAT	MD, MO, MOC	I	II	II	II	II	PSD	II	DOBRY	TAK [MOEU]
Zlewnia 223. San od Oslawy do Wiaru													
51	Sanoczek – Nągórzany PL01SI1601_2237	12	NAT	MOC						I	II	PSD ²	TAK [MOPI]
52	San - Trepcza PL01SI1601_3454	15	SZCW	MOC						II	II	PSD	TAK [MOPI]
53	San - Mrzygłód [R] PL01SI1601_1909	15	SZCW	MO, MOC								PSD	
54	Dylągówka - Sielnica [R] PL01SI1601_3657	12	SZCW	MD, MOC	IV	III	III	III	IV	PRD	II	DOBRY	
55	Jawornik - Iskań [R] PL01SI1601_3658	12	NAT	MD, MOC	IV	III	III	II	IV	PSD	II	DOBRY	
56	Stupnica - Bachów [R] PL01SI1601_3672	12	NAT	MD, MO, MOC	III	III	III	II	III	PSD	II	DOBRY	NIE [MOEU]
57	Olszanka - Olszany [R] PL01SI1601_3666	12	SZCW	MD, MOC	I	III	III	II	II	PRD	II	DOBRY	
58	San - Ostrow [R] PL01SI1601_1916	15	NAT	MO, MOC						II	II	PSD	TAK [MOPI]
Zlewnia 224. Wiar													
59	Bonie - Nehrybka [R] PL01SI1601_3245	6	NAT	MO, MOC	IV				IV	PSD	II	PSD	NIE [MOEU]
Zlewnia 225. San od Wiaru do Wisłoka													
60	Żurawianka – Boleszysze [R] PL01SI1601_3675	16	NAT	MO						PSD		DOBRY	
61	Szkoło - Węgry [R] PL01SI1601_1947	19	NAT	MD, MO, MOC	I	III	II	II	III	PSD	II	PSD	TAK [MOEU]
62	Solotwa - Glinianka - Basznia [R] Górna PL01SI1601_3246	16	NAT	MD, MO, MOC	III	II	II	II	III	II	II	PSD	NIE [MOEU]
63	Lubaczówka - Szczutków [R] PL01SI1601_1948	19	NAT	MO								DOBRY	
64	Szewnia - Leżachów Osada [R] PL01SI1601_1925	17	NAT	MO, MOC	III				III	PSD	I	UMIARKOWANY	NIE [MOEU]

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ^{1/}	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód						STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOPI ² w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)	
						ELEMENTY BIOLOGICZNE									
						Klasa elementów FCH			Klasa elementów FCH-SZ						
						Fitoplankton (FPL)	Fitobentos (FO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Klasa elementów BIOL					
65	San - Radymno PL01SI1601_2238	San od Huczek do Wisłoka, bez Wisłoka PLRW2000192259	19	NAT	MOC						PSD	II	PSD	TAK [MOPI]	
66	San - Ubieszyn [R] PL01SI1601_1922	San od Huczek do Wisłoka, bez Wisłoka PLRW2000192259	19	NAT	MD, MO, MOC	II		III	II	III	II	II	PSD	TAK [MOEU]	
Zlewnia 226. Wisłok															
67	Zbiornik Besko - Sieniawa [R] PL01SI1601_1968	Zbiornik Besko PLRW20000226159	0	SZCW	MO								DOBRY		
68	Zbiornik Besko - ujście PL01SI1601_3458	Zbiornik Besko PLRW20000226159	0	SZCW	MOC						I	H	PSD ²	TAK [MOPI]	
69	Ślącza - Krosno Kopalnia [R] PL01SI1601_1931	Ślącza PLRW2000122263149	12	NAT	MO, MOC	III	III			III	PSD		UMIARKOWANY	NIE [MOEU]	
70	Lubatówka - Krosno [R] PL01SI1601_1930	Lubatówka PLRW200012226329	12	SZCW	MO, MOC	III				II	PRD		UMIARKOWANY	NIE [MOEU]	
71	Iwoniczanka - Iwonicz-Zdrój PL01SI1601_2219	Lubatówka PLRW200012226329	12	SZCW	MOC	II				H	H	H	PSD ²	TAK [MOPI]	
72	Marcinek - Sporne [R] PL01SI1601_1932	Marcinek PLRW200012226332	12	NAT	MO, MOC	IV	IV			IV	PSD		SLABY	NIE [MOEU]	
73	Wisłok - Iskrzynia PL01SI1601_3456	Wisłok od Zb. Besko do Czarnego Potoku PLRW2000142263337	14	SZCW	MOC						PRD	H	UMIARKOWANY	TAK [MOPI]	
74	Wisłok - Odrzykoń [R] PL01SI1601_3309	Wisłok od Zb. Besko do Czarnego Potoku PLRW2000142263337	14	SZCW	MO, MOC						PRD		UMIARKOWANY	DOBRY	
75	Kopytko - Wysoka Strzyżowska [R] PL01SI1601_3238	Kopytko PLRW200012226389	12	NAT	MO, MOC	IV	IV			IV	PSD		SLABY	NIE [MOEU]	
76	Wisłok - Dobrzeczków [R] PL01SI1601_1933	Wisłok od Czarnego Potoku do Stobnicy PLRW200014226399	14	SZCW	MO, MOC									PSD	TAK [MOPI]
77	Dopływ spod Góry Czarnej – Przysietnica PL01SI1601_2213	Stobnica do Łądzierza PLRW20001222644	12	SZCW	MOC	I	I			I	PRD	H	UMIARKOWANY	PSD ²	TAK [MOPI]
78	Stobnica - Stara Wieś [R] PL01SI1601_2241	Stobnica do Łądzierza PLRW20001222644	12	SZCW	MO, MOC	IV	IV			IV	PRD		SLABY	NIE [MOEU]	
79	Stobnica - Godowa [R] PL01SI1601_1936	Stobnica od Łądzierza do ujścia PLRW200014226499	14	SZCW	MD, MO, MOC	III	IV	III	IV	IV	PRD	H	SLABY	NIE [MOEU]	
80	Wisłok - Zwiężycza [R] PL01SI1601_1934	Wisłok od Stobnicy do Zb. Rzeszów PLRW200015226559	15	SZCW	MO, MOC						PRD	H	UMIARKOWANY	DOBRY	TAK [MOEU]
81	Zbiornik Rzeszów - Rzeszów [R] PL01SI1601_1965	Zbiornik Rzeszów PLRW20000226579	0	SZCW	MO, MOC									PSD	TAK [MOPI]

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ¹	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód						STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R]/ punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOPI ² w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)	
						ELEMENTY BIOLOGICZNE									Klasa elementów FCH-SZ
						Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Klasa elementów BIOL	Klasa elementów FCH				
82	Mrowla - Nowa Wieś [R] PL01SI1601_1938	Mrowla PLRW20001722669	17	SZCW	MO, MOC	II				II		PRD		UMIARKOWANY	DOBRY
83	Wisłok - Czarna [R] PL01SI1601_3310	Wisłok od Zb. Rzeszów do Starogo Wisłoka PLRW200019226739	19	SZCW	MO									DOBRY	
84	Mleczka - Kańczuga [R] PL01SI1601_3968	Mleczka do Łopuszki PLRW200012226856	12	NAT	MO, MOC	IV				IV	PSD		SLABY		NIE [MOEU]
85	Mleczka Wschodnia – Pruchnik [R] PL01SI1601_3665	Mleczka Wschodnia do Węgierki PLRW2000162268829	16	NAT	MO, MOC	III				III	PSD		UMIARKOWANY		NIE [MOEU]
86	Jodłowska - Czajkowiec [R] PL01SI1601_3659	Jodłowska PLRW2000162268849	16	NAT	MO, MOC	III				III	PSD	I	UMIARKOWANY		NIE [MOEU]
87	Mleczka - Gniewczyzna [R] PL01SI1601_1942	Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki PLRW200019226899	19	NAT	MO, MOC	IV				IV	PSD		SLABY		NIE [MOEU]
88	Wisłok - Tryńcza [R] PL01SI1601_1940	Wisłok od Starogo Wisłoka do ujścia PLRW20001922699	19	SZCW	MO									DOBRY	
Zlewnia 227. San od Wisłoka do Tanwi															
89	San - Stare Miasto [R] PL01SI1601_1950	San od Wisłoka do Złotej PLRW20002122733	21	NAT	MO, MOC									DOBRY	
90	San - Krzeszów [R] PL01SI1601_3308	San od Złotej do Rudni PLRW20002122779	21	NAT	MO, MOC									DOBRY	
Zlewnia 228. Tanew															
91	Różaniec - Nowy Lubliniec [R] PL01SI1601_3670	Różaniec PLRW2000172282729	17	NAT	MD, MO, MOC	II	II	III	III	III	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY	TAK [MOEU]
92	Tanew - Wólka Tanewska [R] PL01SI1601_1958	Tanew od Łady do ujścia PLRW20001922899	19	NAT	MO, MOC									PSD	
Zlewnia 229. San od Tanwi do ujścia															
93	Barcówka - Stalowa Wola [R] PL01SI1601_1956	Barcówka PLRW20001722929	17	NAT	MO, MOC	II				II	PSD	II	UMIARKOWANY		NIE [MOEU]
94	Bukowa - Chłopska Wola [R] PL01SI1601_1959	Bukowa od Rakowej do ujścia PLRW200019229499	19	NAT	MO, MOC	II				II	PSD		UMIARKOWANY		NIE [MOEU]
95	Bukowa - Szwedy PL01SI1601_3683	Bukowa od Rakowej do ujścia PLRW200019229499	19	NAT	MOC	I	II	II	II	II	PSD	II	UMIARKOWANY	DOBRY	
96	Łukawica - Kępa Rzeczycka [R] PL01SI1601_1960	Łukawica PLRW20001722969	17	NAT	MD, MO, MOC	II	II	III	III	III	PSD	II	UMIARKOWANY	PSD	TAK [MOEU]

Lp.	Nazwa i kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego [R] lub punktu monitorowania obszarów chronionych MOC ^{1/}	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Typ abiotyczny	Status JCWP	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód					STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	STAN CHEMICZNY w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym [R] / punkcie monitorowania obszarów chronionych	Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych MOEU, MOPI ^{2/} w punkcie monitorowania obszarów chronionych (TAK/NIE)
97	San - Wrzawy [R] PL01SI1601_1955	San od Rudni do ujścia PLRW20002122999	21	NAT	MO, MOC	Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Makroczekłkowce bentosowe (MMI)	Klasa elementów BIOL	Klasa elementów FCH	Klasa elementów FCH-SZ	PSD
OBSZAR DORZECZA DNIESTRU													
Region wodny Dniestr													
Zlewnia 76. Strwiąż													
98	Strwiąż - Krościenko [R] PL03SI1601_0001	Strwiąż do granicy państwa PLRW9000127691	12	NAT	MO, MOC								PSD

^{1/} Punkty reprezentatywne [R] MD i MO w wybranych JCWP są jednocześnie punktami monitoringu wybranych obszarów chronionych, punkty MOC to wyłącznie punkty monitoringu obszarów chronionych.

^{2/} Ocena stanu chemicznego w ppk monitoringu obszarów chronionych MOPI dla liczby pomiarów mniejszej niż 12 sporządzona wg zasad określonych w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (2016).

^{3/} Wymagania dodatkowe określone dla obszarów MOPI w rozporządzeniu w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (2002) i dla obszarów MOEU w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016).

Klasa elementów fizykochemicznych wraz ze specyficznymi zanieczyszczeniami syntetycznymi i niesyntetycznymi		potencjał ekologiczny (JCWP naturalne)	
PSD / PPD	poniżej stanu dobrego / potencjału dobrego	stan ekologiczny (JCWP naturalne)	potencjał ekologiczny (JCWP silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bardzo dobry / potencjał maksymalny	stan / potencjał dobry	stan / potencjał słaby
DOBRY	stan / potencjał dobry	stan / potencjał umiarkowany	stan / potencjał słaby
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	stan / potencjał słaby	stan / potencjał zły
SŁABY	stan / potencjał słaby	stan / potencjał zły	stan / potencjał zły
ZŁY	stan / potencjał zły	stan / potencjał zły	stan / potencjał zły
STAN CHEMICZNY		stan dobry	poniżej stanu dobrego
DOBRY	stan dobry	stan dobry	poniżej stanu dobrego
PSD	poniżej stanu dobrego	stan dobry	poniżej stanu dobrego

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

Program monitoringu	MD – monitoring diagnostyczny MO – monitoring operacyjny MOC – monitoring obszarów chronionych
IPPL	wskaźnik fitoplanktonowy
IO	Multimetryczny Indeks Oczekowy
MIR	Makrofity Indeks Rzeczny
MMI	wskaźnik makroczekłkowców bentosowych
Klasa elementów BIOL	klasa elementów biologicznych
Klasa elementów FCH	klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.1-3.5)
Klasa elementów FCH-SZ	klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (gr. 3.6)

Monitoring obszarów chronionych	
MOPI	jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia
MOEU	obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla monitorowanych jednolitych części wód rzecznych

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych (potencjał ekologiczny w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych) w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych został określony na podstawie badań elementów biologicznych, które charakteryzują występowanie w wodach różnych zespołów organizmów oraz wspierających elementów fizykochemicznych (tab. 3.2.2, rys. 3.2.3.).

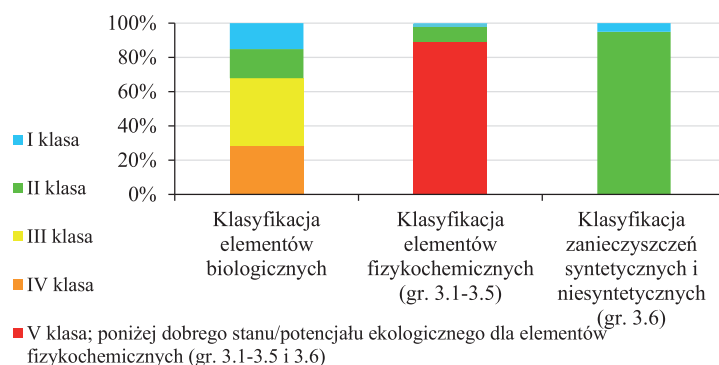
Tab. 3.2.2. Klasyfikacja elementów biologicznych, fizykochemicznych i zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla zbadanych jednolitych części wód rzecznych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Elementy biologiczne			Elementy fizykochemiczne (gr. 3.1-3.5)			Zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (gr. 3.6)		
Klasa	Liczba ppk	%	Klasa	Liczba ppk	%	Klasa	Liczba ppk	%
I	8	15,1	I	2	3,4	I	2	4,9
II	9	17,0	II	9	15,3	II	39	95,1
III	21	39,6	PSD /PPD	48	81,3	PSD/ PPD	-	-
IV	15	28,3	RAZEM	59	100	RAZEM	41	100
V	-	-	PSD/PPD – poniżej dobrego stanu/potencjału ekologicznego (poniżej II klasy)					
RAZEM	53	100						

W 2016 r. *elementy biologiczne* zostały zbadane w 53 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych. W punktach, w których został zrealizowany program monitoringu diagnostycznego, klasyfikacją objęto następujące elementy biologiczne: fitoplankton w rzece nizinnej (rzeka San) i fitobentos w pozostałych rzekach, makrofity i makrobezkręgowce bentosowe. W programie monitoringu operacyjnego głównym badanym elementem biologicznym był fitobentos. W rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016) nie zostały określone wartości graniczne dla Makrofitowego Indeksu Rzecznego w rzekach typu 10, 15 i 21, w związku z czym nie wykonano klasyfikacji tego wskaźnika biologicznego w JCWP Wisłoka od Ropy do Pot. Chotowskiego (typ 15).

Dobry i wyższy niż dobry stan/potencjał ekologiczny (I i II klasa) elementów biologicznych stwierdzono w 17 punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla JCWP badanych w 2016 r. W pozostałych 36 punktach elementy biologiczne osiągnęły stan niższy niż dobry (III i IV klasa). Najczęściej o klasie stanu/potencjału ekologicznego elementów biologicznych decydował fitobentos.

Elementy fizykochemiczne zostały zbadane w 59 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych. Do elementów fizykochemicznych zalicza się wskaźniki charakteryzujące stan fizyczny wód, warunki tlenowe, zanieczyszczenia organiczne, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne. Odrębną grupę stanowią wskaźniki z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji specyficznych. W znowelizowanym rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016) wartości graniczne elementów fizykochemicznych z grupy 3.1–3.5 zostały zróżnicowane dla poszczególnych typów rzek i znacznie obniżone w stosunku do wartości dopuszczalnych dotychczas obowiązujących. Zmiany te znacząco wpłynęły na wyniki klasyfikacji elementów fizykochemicznych.

Rys. 3.2.3. Procentowy udział reprezentatywnych punktów pomiarowo-kontrolnych w poszczególnych klasach stanu/potencjału ekologicznego dla elementów biologicznych, fizykochemicznych i zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych [41]

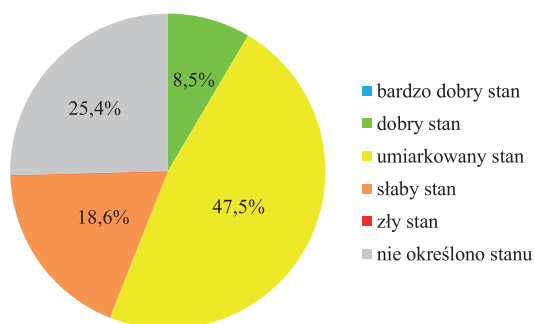
W 2016 r. co najmniej dobry stan lub potencjał ekologiczny elementów fizykochemicznych (I i II klasa) stwierdzono tylko w 11 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych. Stan/potencjał poniżej dobrego (poniżej II klasy) wykazano w 48 punktach. Przekroczenia wartości dopuszczalnych dla stanu/potencjału dobrego w zakresie elementów fizykochemicznych odnotowano we wszystkich grupach wskaźników. Najwięcej przekroczeń dotyczyło wskaźników zasolenia (twardość ogólna, przewodność elektrolityczna właściwa, substancje rozpuszczone) i odczynu pH. Najwięcej wskaźników o wartościach wskazujących na stan lub potencjał ekologiczny poniżej dobrego stwierdzono w punktach pomiarowo-kontrolnych: *Rzeka - Kozłów* i *Stobnica - Godowa* (po 12 wskaźników z grupy wskaźników tlenowych, zasolenia i substancji biogennych).

Zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne badane są obligatoryjnie w ramach monitoringu diagnostycznego. Zakres programu monitoringu operacyjnego uzupełniany jest o wskaźniki charakteryzujące te zanieczyszczenia wówczas, gdy są odprowadzane w zlewni JCWP lub jeśli wyniki monitoringu diagnostycznego wskazały, że występują w ilości przekraczającej dopuszczalne stężenia. Klasyfikację tej grupy zanieczyszczeń wykonano w 41 reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych. Nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych dla dobrego stanu lub potencjału ekologicznego.

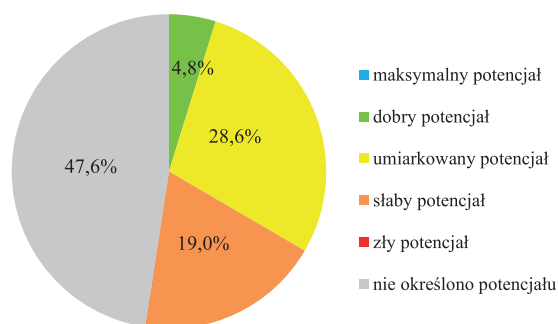
Stan ekologiczny w punkcie pomiarowo-kontrolnym klasyfikuje się nadając jej jedną z pięciu klas jakości: I klasa - stan bardzo dobry, II klasa - stan dobry, III klasa - stan umiarkowany, IV klasa - stan słaby, V klasa - stan zły. W przypadku potencjału ekologicznego I klasa oznacza maksymalny potencjał, II klasa - dobry potencjał, III klasa - umiarkowany potencjał, IV klasa - słaby potencjał i V klasa - zły potencjał ekologiczny (tab. 3.2.3., rys. 3.2.4.-3.2.5.).

Tab. 3.2.3. Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla zbadanych jednolitych części wód rzecznych; województwo podkarpackie 2016 r. [41]

JCWP naturalne			JCWP silnie zmienione			OGÓŁEM	
Stan ekologiczny	Liczba ppk	%	Potencjał ekologiczny	Liczba ppk	%	Liczba ppk	%
Bardzo dobry	-	-	Maksymalny	-	-		
Dobry	5	8,5	Dobry	1	4,8	6	7,5
Umiarkowany	28	47,5	Umiarkowany	6	28,6	34	42,5
Słaby	11	18,6	Słaby	4	19,0	15	18,8
Zły	-	-	Zły	-	-	-	
Nie określono stanu	15	25,4	Nie określono potencjału	10	47,6	25	31,2
RAZEM	59	100	RAZEM	21	100	80	100

Rys. 3.2.4. Klasyfikacja stanu ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla zbadanych naturalnych jednolitych części wód rzecznych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Rys. 3.2.5. Klasyfikacja potencjału ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla zbadanych silnie zmienionych jednolitych części wód rzecznych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

O wyniku klasyfikacji stanu i potencjału ekologicznego w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych najczęściej decydowały elementy biologiczne oraz łącznie elementy biologiczne i fizykochemiczne. Dobry stan i potencjał ekologiczny stwierdzono w 6 punktach reprezentatywnych, w pozostałych 49 punktach wód stan/potencjał ekologiczny określono jako niższy niż dobry (umiarkowany lub słaby).

Klasyfikacja stanu chemicznego w punktach pomiarowo - kontrolnych reprezentatywnych dla monitorowanych jednolitych części wód rzecznych

Klasyfikacja stanu chemicznego w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych została sporządzona na podstawie wyników badań substancji priorytetowych i innych substancji chemicznych. Klasyfikację sporządzono w oparciu o rozporządzenie w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016). W znowelizowanym rozporządzeniu został rozszerzony zakres monitoringu i oceny stanu chemicznego wód o kolejnych 12 nowych substancji lub grup substancji. Dla substancji: antracen, fluoranten, ołów, naftalen, nikiel, WWA (benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen) zostały zastrzeżone środowiskowe normy jakości (EQS) oraz wprowadzono wymóg monitorowania 11 substancji w tkankach żywych organizmów wodnych.

Stan chemiczny określono w 62 punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla jednolitych części wód rzecznych monitorowanych. Podstawą oceny był zbiór wyników substancji chemicznych uzyskanych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Dobry stan chemiczny stwierdzono w 42 punktach pomiarowo-kontrolnych.

W 20 punktach stan chemiczny określono jako poniżej dobrego ze względu na przekroczenie środowiskowych norm jakości we wskaźnikach z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo(a)piren (25 punktów), benzo(b)fluoranten (5 punktów), benzo(k)fluoranten (2 punkty), benzo(g,h,i)-perylen (9 punktów), fluoranten (5 punktów) oraz rtęci (4 punkty) - tab. 3.2.4., rys. 3.2.6.

Występowanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w zlewniach górnych biegów Wisłoki, Sanu i Wisłoka, położonych w karpackiej, południowej części województwa, jest zjawiskiem charakterystycznym dla tych obszarów i związane jest z występowaniem złóż ropy naftowej. Na tych terenach w przeszłości intensywnie rozwijało się górnictwo naftowe, zostały również zinwentaryzowane naturalne emisje i migracje substancji węglowodorowych do środowiska.

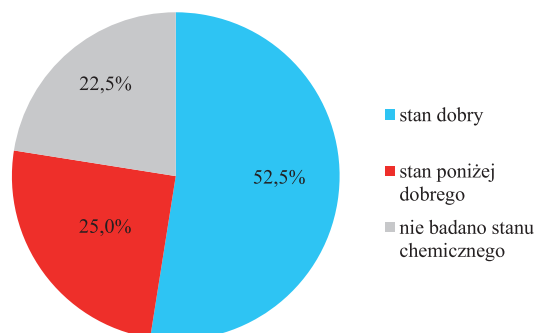
Tab. 3.2.4. Wyniki klasyfikacji stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla zbadanych jednolitych części wód rzecznych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Stan chemiczny	Liczba ppk	%
Dobry	42	52,5
Poniżej dobrego	20	25,0
Nie badano stanu chemicznego	18	22,5
RAZEM	80	100

W klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych badanych w 2016 r. uwzględnione zostaną wyniki badań substancji chemicznych w tkankach biologicznych (ryb i skorupiaków), wykonane na zlecenie GIOŚ.

Ocena spełniania wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych

Ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla obszarów chronionych wykonuje się na podstawie wyników badań zrealizowanych w punkcie monitoringu obszarów chronionych (ppk MOC). Sposób dokonania oceny został określony w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016) - tab. 3.2.5., rys. 3.2.7.

Rys. 3.2.6. Klasyfikacja stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentatywnych dla zbadanych jednolitych części wód rzecznych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

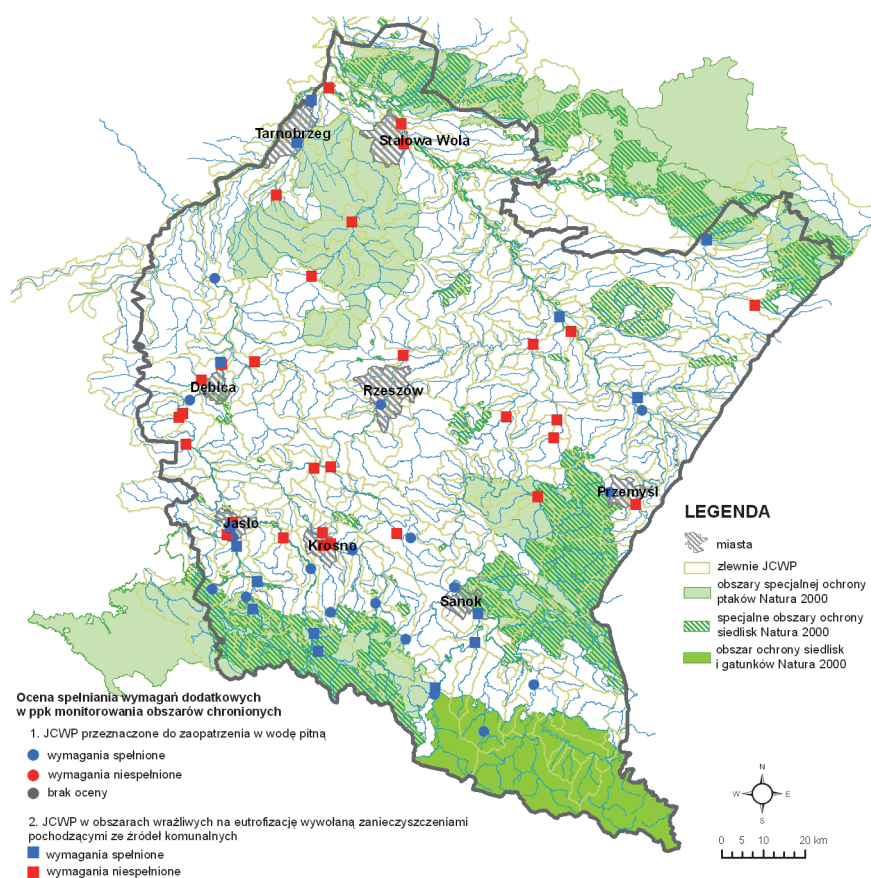

Tab. 3.2.5. Wyniki oceny spełnienia wymagań dodatkowych w punktach monitorowania obszarów chronionych w jednolitych częściach wód rzecznych w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Obszar chroniony	Liczba ocenianych ppk MOC	Ocena spełnienia wymagań dodatkowych	
		wymagania spełnione	wymagania niespełnione
Obszary chronione będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia	18	18	-
Obszary ochrony siedlisk lub gatunków Natura 2000, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	47	brak wymagań dodatkowych	
Obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	45	15	30

Obszary chronione będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia

Monitoringiem obszarów chronionych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia objęto 18 jednolitych części wód dostarczających wodę w ilości powyżej 100 m³/d. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016), ocenę spełnienia wymagań dla obszaru chronionego będącego jednolitą częścią wód powierzchniowych przeznaczoną do spożycia za rok 2016 przeprowadza się na zasadach określonych w obowiązującym do 2016 r. rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2014). Przyjmuje się, że w punkcie monitorowania obszaru chronionego (ppk MOPI) jest dobry stan, jeśli wykonana dla tego punktu klasyfikacja wód wskazuje na co najmniej dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny oraz dodatkowo wyniki uzyskane z tego punktu wskazują na spełnienie wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (2002) dla kategorii A1 lub A2, a poziom zanieczyszczeń mikrobiologicznych nie przekracza kategorii A3. Badania wykonane w 2016 r. wykazały, że wymagania dodatkowe zostały spełnione we wszystkich punktach monitorowania obszaru chronionego (tab. 3.2.6.).

Rys. 3.2.7. Wyniki oceny spełnienia dodatkowych wymagań w punktach monitorowania jednolitych częściach wód rzecznych będących obszarami chronionymi przeznaczonymi do zaopatrzenia w wodę pitną (MOPI) i obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (MOEU) w województwie podkarpackim w 2016 r. [5], [14], [16], [41]

Tab. 3.2.6. Ocena spełnienia wymagań dodatkowych w punktach monitorowania obszarów chronionych będących jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia mieszkańców w wodę do spożycia (ppk MOPI) w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Lp.	Nazwa i kod ppk MOPI	Nazwa i kod jednolitej części wód (JCWP)	Kategoria fizyko-chemiczna	Kategoria bakterio-logiczna	Kategoria jakości wody	Ocena spełnienia wymagań dodatkowych dla obszaru chronionego (TAK/NIE)
1	Potasówka - Folusz PL01S1601_3266	Kłopotnica PLRW200012218189	A1	A2	A2	TAK
2	Wisłoka – Nowy Żmigród PL01S1601_3962	Wisłoka od Ryja do Dębownicy PLRW2000142181959	A2	A2	A2	TAK
3	Wisłoka - Żółków PL01S1601_1887	Wisłoka od Dębownicy do Ropy PLRW200014218199	A2	A3	A3	TAK
4	Jasiołka - Szczepańcowa PL01S1601_2221	Jasiołka od Panny do Chlebianki PLRW2000142184599	A1	A3	A3	TAK
5	Wisłoka - Podgrodzie PL01S1601_1890	Wisłoka od Potoku Chotowskiego do Rzeki PLRW200019218771	A2	A3	A3	TAK
6	Wisłoka - Wojsław PL01S1601_1902	Wisłoka od potoku Kielkowskiego do ujścia PLRW20001921899	A2	A3	A3	TAK
7	Zbiornik Solina – ujęcie PL01S1601_3457	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach PLRW20000221559	A1	A2	A2	TAK
8	Kolonica - Kolonice PL01S1601_2227	Hoczewka PLRW200012221899	A2	A2	A2	TAK
9	Ośława - Rzepedź PL01S1601_3268	Ośława do Rzepedki PLRW20001222252	A2	A3	A3	TAK
9	Sanoczek - Nagórzany PL01S1601_2237	Sanoczek PLRW20001222329	A1	A3	A3	TAK
10	San - Trepcza PL01S1601_3454	San od zbiornika Myczkowce do Tyrawki PLRW200015223319	A2	A3	A3	TAK
12	San-Ostrów PL01S1601_1916	San od Olszanki do Wiaru PLRW200015223999	A2	A3	A3	TAK
13	San-Radymno PL01S1601_2238	San od Huczek do Wisłoka, bez Wisłoka PLRW2000192259	A2	A3	A3	TAK
14	Zbiornik Besko - ujęcie PL01S1601_3458	Zbiornik Besko PLRW20000226159	A2	A2	A2	TAK
15	Wisłok - Iskrzynia PL01S1601_3456	Wisłok od Zbiornika Besko do Czarnego Potoku PLRW2000142263337	A2	A3	A3	TAK
16	Iwoniczanka - Iwonicz-Zdrój PL01S1601_2219	Lubatówka PLRW200012226329	A2	A2	A2	TAK
17	Dopływ spod Góry Czarnej - Przysietnica PL01S1601_2213	Stobnica do Łądzierza PLRW20001222644	A2	A2	A2	TAK
18	Wisłok - Zwieczycza PL01S1601_1934	Wisłok od Stobnicy do Zbiornika Rzeszów PLRW200015226559	A2	A3	A3	TAK

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie

Dla jednolitych części wód powierzchniowych występujących na obszarach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, nie określono wymagań dodatkowych na potrzeby oceny stanu wód. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2016) przyjmuje się, że wymagania dla tych obszarów są spełnione, jeżeli klasyfikacja wód wykonana w punkcie monitorowania tych obszarów wskazuje na co najmniej dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. W 2016 r. badania wykonano w 47 punktach położonych w 29 obszarach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000.

Obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

Wymagania dla jednolitych części wód powierzchniowych zagrożonych eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami ze źródeł komunalnych są spełnione, jeśli na podstawie wyników uzyskanych w punkcie monitorowania obszarów chronionych (ppk MOEU) określono dobry stan wód i dodatkowo nie stwierdzono na tym obszarze przyspieszonej eutrofizacji wywołanej antropogenicznie, tj. jeżeli wyniki badań wskaźników eutrofizacji uzyskane w ciągu ostatnich 3 lat w punkcie monitorowania obszarów chronionych nie przekraczają wartości dopuszczalnych dla II klasy jakości wód powierzchniowych. Zakres badanych i ocenianych wskaźników eutrofizacji został określony w rozporządzeniu w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i pod-

ziemnych (2016). W 2016 r. badania wód zostały wykonane w 45 punktach MOEU, położonych w 45 jednolitych częściach wód rzecznych (tab. 3.2.7).

Tab. 3.2.7. Ocena spełnienia wymagań dodatkowych w punktach monitorowania obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (ppk MOEU); województwo podkarpackie 2016 r. [41]

Lp.	Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Wskaźniki eutrofizacji											Ocena spełnienia wymagań dodatkowych
			Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)	Makrofity (makrofitowy indeks rzeczny MIR)	BZT5 (mg/l)	Azot amonowy (mg/l)	Azot Kjeldahla (mg/l)	Azot azotanowy (mg/l)	Azot azotynowy (mg/l)	Azot ogólny (mg/l)	Fosfor fosforanowy (V) (ortofosforanowy) (mg/l)	Fosfor ogólny (mg P/l)	
1	PL01S1601_1886	Wisłoka - Kąty		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
2	PL01S1601_3616	Iwielka - Toki		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
3	PL01S1601_3648	Wisłoka - Majscowa		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
4	PL01S1601_1888	Wisłoka - Gądky		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
5	PL01S1601_1891	Ropa - Topoliny		T		T	T	T	T	N	N	N	N	N
6	PL01S1601_1893	Jasiołka - Stasianie		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
7	PL01S1601_3966	Potok Ambrowski - Zawadka Rymanowska		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
8	PL01S1601_1894	Jasiołka - Jedlicze		T		T	N	N	T	N	N	T	T	N
9	PL01S1601_1896	Jasiołka - Jasło		T		T	T	T	T	N	N	T	T	N
10	PL01S1601_3974	Jodłówka - Dęborzyn		N		T	T	N	T	N	T	T	T	N
11	PL01S1601_2215	Dulcza - Pilzno		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
12	PL01S1601_1889	Wisłoka - Pilzno		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
13	PL01S1601_2217	Grabinka - Dębica		T		T	T	T	T	N	T	T	T	N
14	PL01S1601_1899	Wisłoka - Kozłów		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
15	PL01S1601_1898	Rzeka - Kozłów		N		N	N	N	N	N	N	N	N	N
16	PL01S1601_3302	Dopływ z Wiktorka - Skrzyszów		N		T	N	N	T	N	T	N	N	N
17	PL01S1601_1879	Konieczpółka - Ślężaki		N		T	N	N	T	T	N	N	N	N
18	PL01S1601_1880	Mokrzyszówka - Mokrzyszów		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
19	PL01S1601_1878	Trześniówka - Trześć		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
20	PL01S1601_3449	Przyrwa - Dubas		N	T	T	T	T	T	N	T	N	N	N
21	PL01S1601_3697	Murynia - Krzątką		N	T	T	T	N	N	T	N	T	N	N
22	PL01S1601_3971	Sanna - Pączek Gorzycki		N	T	T	T	T	T	T	T	T	N	N
23	PL01S1601_3960	Ośława - Zajnicz		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
24	PL01S1601_3242	Kalniczka - Tarnawa Górna		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
25	PL01S1601_3655	Ośława - Zagórz		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
26	PL01S1601_3672	Stupnica - Bachów		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
27	PL01S1601_3245	Bonie - Nehrybka		N		T	T	T	T	N	T	T	T	N
28	PL01S1601_1947	Szkoło - Węgry		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
29	PL01S1601_3246	Sołotwa - Glinianka Basznia Górna		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
30	PL01S1601_1925	Szewnia - Leżachów Osada		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
31	PL01S1601_1922	San - Ubieszyn	T			T	T	T	T	T	T	T	T	T
32	PL01S1601_1931	Ślęczka - Krosno Kopalnia		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
33	PL01S1601_1930	Lubatówka - Krosno		N		T	T	N	T	T	T	T	T	N
34	PL01S1601_1932	Marcinek - Sporne		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
35	PL01S1601_3238	Kopytko - Wysoka Strzyżowska		N		T	T	T	T	T	T	T	N	N
36	PL01S1601_2241	Stobnica - Stara Wieś		N		N	N	N	T	N	N	N	N	N
37	PL01S1601_1936	Stobnica - Godowa		N		N	N	N	N	N	N	N	N	N
38	PL01S1601_1938	Mrowla - Nowa Wieś		T		T	T	T	T	N	T	T	N	N
39	PL01S1601_3968	Mlecza - Kańczuga		N		T	T	N	T	N	T	T	N	N
40	PL01S1601_3665	Mlecza Wschodnia - Pruchnik		N		T	T	T	T	N	T	N	N	N
41	PL01S1601_3659	Jodłówka - Cząstkowice		N		T	T	T	T	T	T	T	T	N
42	PL01S1601_1942	Mlecza - Gniewczyzna		N		N	N	N	T	N	N	N	N	N
43	PL01S1601_3670	Różaniec - Nowy Lubliniec		T		T	T	T	T	T	T	T	T	T
44	PL01S1601_1956	Barcówka - Stalowa Wola		T		T	N	N	T	T	T	T	T	N
45	PL01S1601_1959	Bukowa - Chłopska Wola		T		T	T	T	T	T	T	T	N	N

Objaśnienia do skrótów użytych w tabeli:

T – wskaźniki eutrofizacji nie przekraczają poziomu II klasy jakości

N – wskaźniki eutrofizacji przekraczają poziom II klasy jakości

W 15 punktach pomiarowo-kontrolnych uzyskane wartości wskaźników eutrofizacji odpowiadały I lub II klasie jakości wód powierzchniowych. W pozostałych punktach wskaźniki eutrofizacji przekroczyły poziom II klasy jakości.

Średnioroczne stężenia azotanów w wodzie, we wszystkich punktach pomiarowo-kontrolnych w ocenianych jednolitych częściach wód powierzchniowych, nie przekroczyły wartości 50 mg NO₃/l. Najwyższe stężenia azotanów wystąpiły w następujących ppk: Mrowla - Nowa Wieś (12,0 mg NO₃/l), Grabinka - Dębica (11,8 mg NO₃/l), Przyrwa - Dubas (8,3 mg NO₃/l).

Podczas weryfikacji rocznego zbioru danych monitoringowych i sporządzania klasyfikacji w punktach pomiarowo-kontrolnych korzystano z „Wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do przeprowadzenia oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla wód stanowiących obszary chronione” opracowanych w 2017 r. w GIOŚ i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Wyniki kompleksowej oceny stanu wód, wraz z ostateczną klasyfikacją poszczególnych wskaźników i elementów jakości w jednolitych częściach wód objętych monitoringiem w 2016 r., po uzyskaniu akceptacji GIOŚ, zostaną zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ w Rzeszowie: <https://wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/jakosc-wod-w-rzekach/>. Wyniki oceny jakości rzek granicznych Wisznia i Szkło prezentowane są raportach o stanie środowiska na obszarze przygranicznym z Ukrainą na stronie internetowej pod adresem: <http://www.wios.rzeszow.pl/publikacje/opracowania-o-stanie-srodowiska/delegatura-przemysl>.

3.3. OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH *(Edyta Pałkowska)*

Ocena jakości wód podziemnych wykonywana jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut badawczy, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych.

Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), dla których określany jest stan ilościowy (informacje o dostępnych zasobach, poborze, poziomie zwierciadła) i stan chemiczny, w ramach którego prowadzone są dwa rodzaje monitoringu - monitoring diagnostyczny i monitoring operacyjny. Monitoring diagnostyczny odbywa się raz na trzy lata i obejmuje obszar całego kraju, natomiast w latach pomiędzy monitoringiem diagnostycznym realizowany jest monitoring operacyjny, w ramach którego badane są jednolite części, zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Według aktualnego podziału obszaru Polski na 172 JCWPd w granicach administracyjnych województwa podkarpackiego zlokalizowanych jest (w całości lub w części) 14 JCWPd o numerach: 115, 118, 119, 120, 121, 133, 134, 135, 136, 151, 152, 153, 154, 168, które znajdują się w obszarze dorzecza Wisły oraz jedna JCWPd o numerze 169, która położona jest w obszarze dorzecza Dniestru. W 2016 r. w ramach monitoringu diagnostycznego, pobrano próbki i wykonano badania jakości wody podziemnej w 54 punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie województwa.

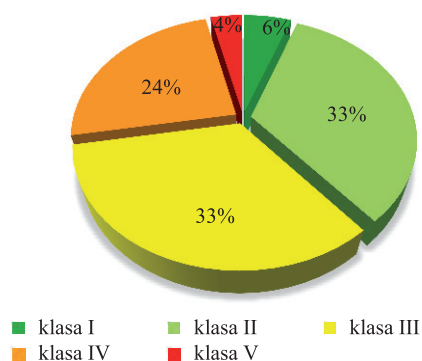
Analizę jakości próbek wody wykonało Centralne Laboratorium Chemiczne PIG-PIB. Analiza obejmowała: przewodność elektrolityczną w 20°C, odczyn pH, temperaturę, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny, amonowy jon, antymon, arsen, azotany, azotyny, bar, beryl, bor, chlorki, chrom, cyjanki wolne, cynę, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, mangan, miedź, molibden, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, tal, tytan, uran, wanad, wapń, wodorowęglany, żelazo, fenole (indeks fenolowy), a w wybranych piętnastu punktach dodatkowo 55 wskaźników organicznych.

Podstawę oceny stanu chemicznego wód podziemnych stanowiło rozporządzenie w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (2015), które wyróżnia pięć klas jakości wód: klasa I - wody bardzo dobrej jakości, klasa II - wody dobrej jakości, klasa III - wody zadowalającej jakości, klasa IV - wody niezadowalającej jakości, klasa V - wody złej jakości oraz dwa stany chemiczne wód: stan dobry (klasy I, II, III), stan słaby (klasy IV i V).

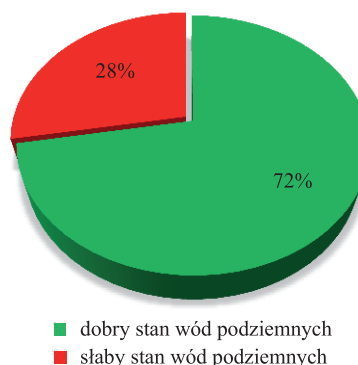
Wykonane badania wykazały, że 72,2 % spośród badanych wód spełniało warunki dobrego stanu chemicznego wód. Były to punkty pomiarowe: Łysaków (88), Łysaków (89), Łysaków (1514), Pysznica (1877), Dębiny (1375), Werchrata (1880), Mielec (84), Ropczyce (86), Kawęczyn Sędziszowski (1874), Nowa Dęba (115), Cmolasy (1059), Stany (1221), Jarosław (80), Leżajsk (85), Rudnik

nad Sanem (1302), Basznia Dolna (1373), Mięksisz Nowy (1626), Kąty (2012), Brzostek (2302), Wi-dacz (1234), Jasienica Rosielna (1333), Besko (1847), Potok (1876), Strzyżów (1879), Dąbrówki (90), Rzeszów (758), Hardle Szklarskie (1386), Bircza (148), Przemyśl (757), Zabrodzie (150), Radoszyce (396), Wetlina (398), Dwerniczek (399), Bezmiechowa Górna (1028), Trepcza (1193), Zwierzyń (1839), Lesko (1875), Ustrzyki Dolne (1195), Krościenko (1440). Natomiast pozostałe 27,8 % wód - punkty: Żyraków (1203), Kolbuszowa (139), Turza (1219), Przyszów (1220), Rozalin (1509), Jeziórko (1526), Grębów (1527), Ruda (1694), Jaślińska (1249), Cieklin (1437), Brzeżanka (145), Mokłuczka (147), Krosno (406), Łąka (2322), Wybrzeże (1615) charakteryzowały się słabym stanem chemicznym (rys. 3.3.1.-3.3.3., tab. 3.3.1.).

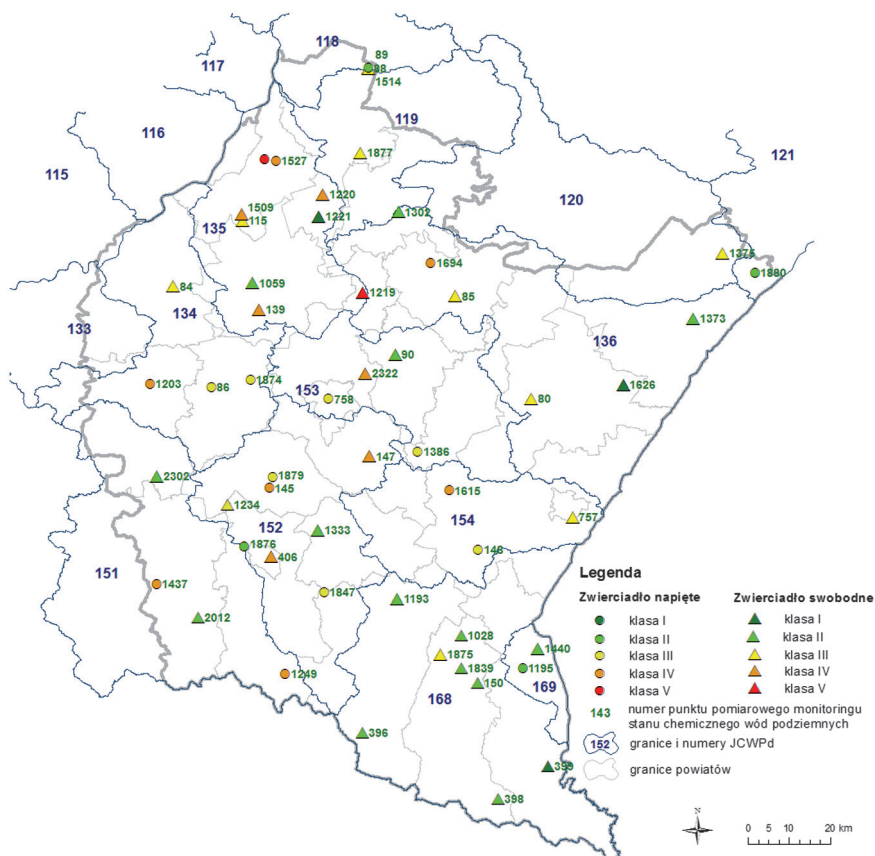
Rys. 3.3.1. Procentowy udział klas jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r. [9]

Rys. 3.3.2. Procentowy udział wód podziemnych o stanie dobrym lub słabym w punktach pomiarowych na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r. [9]

W zakresie zawartości związków organicznych badana woda podziemna w 13 punktach odpowiadała klasie I: Łysaków (1514), Żyraków (1203), Basznia Dolna (1373), Ruda Łąka (1694), Jaślińska (1249), Krosno (406), Besko (1847), Rzeszów (758), Łąka (2322), Przemyśl (757), Wybrzeże (1615), Trepcza (1193), Krościenko (1440); w 1 punkcie - Nowa Dęba (115) klasie II oraz w 1 punkcie - Turza (1219) klasie V, gdzie przekroczone zostały wartości graniczne określone dla tej klasy w zakresie fluorenu, pirenu, benzo(a)pirenu, fenantrenu, fluorantenu i sumy WWA.

Wyniki oceny stanu chemicznego monitoringu diagnostycznego z 2016 r. będą wykorzystane do opracowania w 2017 r. kolejnej (czwartej) kompleksowej oceny stanu jednolitych części wód podziemnych.

Rys. 3.3.3. Jakość wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu diagnostycznego na terenie województwa podkarpackiego w 2016 r. [5], [9], [14]

Tab. 3.3.1. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w 2016 r. [9]

Numer pkt	Identyfikator UE	PWUG 1992 X	PWUG 1992 Y	Powiat/Gmina	Miejscowość	JCWpd	Zwierciadło wody	Wskaźniki w III klasie jakości	Wskaźniki w IV klasie jakości	Wskaźniki w V klasie jakości	Klasa jakości w punkcie
88	PL2000118_004	723681,88	325641,49	stalowowlowski/Zaklików	Lysaków	118	napięte	Fe, O ₂			II
89	PL2000118_003	723689,58	325644,92	stalowowlowski/Zaklików	Lysaków	118	swobodne		Fe		III
1514	PL2000118_001	723689,98	325635,66	stalowowlowski/Zaklików	Lysaków	118	swobodne	NO ₃	pH		III
1877	PL2000119_002	721669,29	305100,19	stalowowlowski/Pysznica	Pysznica	119	swobodne	O ₂	Fe, pH, TOC		III
1375	PL2000120_001	809636,59	280605,09	lubaczowski/Narol	Debiny	120	swobodne	NO ₃ , Ca			III
1880	PL2000121_014	817638,93	275049,98	lubaczowski/Hornie-Zarój	Werchata	121	napięte				II
84	PL2000134_003	676177,05	272634,16	mielecki/Mielec	Mielec	134	swobodne	O ₂	Fe, pH, TOC		III
86	PL2000134_002	685543,88	248106,45	ropczycko-sędziszowski/Ropczyce	Ropczyce	134	napięte	Ca			III
1203	PL2000134_004	670572,91	248953,43	debicki/Zyraków	Zyraków	134	napięte			Fe, TOC	IV
1874	PL2000134_001	694978,45	249868,71	ropczycko-sędziszowski/Sędziszów Małopolski	Kawęczyn Sędziszowski	134	napięte	Fe	temp		III
1115	PL2000135_009	693022,24	288614,85	tarnobrzecki/Nowa Dęba	Nowa Dęba	135	swobodne	O ₂	Fe, pH		III
139	PL2000135_007	697122,90	266904,67	kolbuszowski/Kolbuszowa	Kolbuszowa	135	swobodne	Mn, As, O ₂	Fe		IV
1059	PL2000135_008	695437,30	273420,48	kolbuszowski/Cmolas	Cmolas	135	swobodne	Mn			II
1219	PL2000135_001	722210,62	271058,85	rzeszowski/Sokołów Małopolski	Turza	135	swobodne	O ₂	antracen, acenaften	fluoren, piren, benzo(a)piren, fenantren, fluoran-ten, suma WWA	V
1220	PL2000135_002	712483,81	294984,53	stalowowlowski/Bojanów	Przysłów	135	swobodne	Fe	NO ₃		IV
1221	PL2000135_003	711506,67	289592,98	stalowowlowski/Bojanów	Stany	135	swobodne				I
1509	PL2000135_010	692774,98	290149,57	tarnobrzecki/Nowa Dęba	Rozalin	135	swobodne	O ₂	Fe, pH	TOC	IV
1526	PL2000135_006	698497,80	303400,72	tarnobrzecki/Grebów	Jezioro	135	napięte	O ₂ , Ca	pH	Fe, SO ₄ , Mn	V
1527	PL2000135_004	701158,31	303140,31	tarnobrzecki/Grebów	Grebów	135	napięte			Fe, Mn	IV
80	PL2000136_004	763219,60	245267,97	jarosławski/Jarosław	Jarosław	136	swobodne	Fe, temp, HCO ₃ , Mn, O ₂ , Ca			III
85	PL2000136_006	744750,84	270242,83	leżajski/Leżajsk	Leżajsk	136	swobodne	NO ₃ , Ca			III
1302	PL2000119_001	730920,37	290688,25	mżański/Rudnik nad Sanem	Rudnik nad Sanem	136	swobodne	Fe, O ₂			II
1373	PL2000136_001	802556,14	264747,31	lubaczowski/Lubaczów	Basznia Dolna	136	swobodne	Fe			II
1626	PL2000136_007	785563,00	248731,30	jarosławski/Laszk	Miękisz Nowy	136	swobodne				I
1694	PL2000136_008	738812,80	278294,44	leżajski/Nowa Sarzyna	Ruda Łańcucka	136	napięte	O ₂		Fe, Mn	IV
1249	PL2000151_001	703443,14	178295,20	krasniński/Łasiska	Jasiska	151	napięte	HCO ₃ , O ₂	Ba		IV
1437	PL2000151_005	672176,03	200234,11	jasielski/Debowiec	Cieklin	151	napięte		NH ₄ , HCO ₃ , B		IV
2012	PL2000151_002	682358,43	192003,37	jasielski/Nowy Żmigród	Katyn	151	źródło				II
2302	PL2000151_003	672198,04	226394,99	brzostek/Brzostek	Brzostek	151	swobodne				II
145	PL2000152_007	699542,90	223674,09	strzyżowski/Strzyżów	Brzezanka	152	napięte	HCO ₃ , As		NH ₄	IV
147	PL2000152_001	723913,62	231315,30	rzeszowski/Błazowa	Mokłeczka	152	swobodne	HCO ₃ , O ₂	NH ₄ , B		IV
406	PL2000152_006	700106,17	206879,08	Krosno/Krosno	Krosno	152	swobodne	NO ₃ , Ca	temp, Cl		IV
1234	PL2000152_009	689516,32	219396,49	strzyżowski/Frysztak	Widacz	152	źródło	HCO ₃ , Ca			III
1333	PL2000152_004	711426,05	213391,60	brzozowski/Jasienica Rosielna	Jasienica Rosielna	152	swobodne	O ₂			II
1847	PL2000152_013	712926,17	198187,00	sanocki/Besko	Besko	152	napięte	HCO ₃ , Mn, Ca	Fe		III
1876	PL2000152_008	693558,78	209345,67	krasniński/Iedlice	Potok	152	napięte	HCO ₃ , O ₂			II
1879	PL2000152_005	700395,22	226288,76	strzyżowski/Strzyżów	Strzyżów	152	napięte	HCO ₃ , Ca			III
90	PL2000153_002	730161,34	256073,03	łańcucki/Czarna	Dąbrówki	153	swobodne				II
758	PL2000153_004	714011,89	245187,77	Rzeszów/Rzeszów	Rzeszów	153	napięte	NH ₄ , temp, HCO ₃ , Ca			III
1386	PL2000153_001	735644,31	232335,67	przeworski/Jawornik Polski	Hadle Szklarskie	153	napięte	Fe, HCO ₃ , O ₂ , Ca	NH ₄		III

Tab. 3.3.1. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w 2016 r. [9]

Numer pkt	Identyfikator UE	PWUG 1992 X	PWUG 1992 Y	Powiat/Gmina	Miejscowość	JCWpd	Zwierciadło wody	Wskaźniki w III klasie jakości	Wskaźniki w IV klasie jakości	Wskaźniki w V klasie jakości	Klasa jakości w punkcie
2322	PL2000153_003	722893,48	251534,69	rzyszowski/Trzebownisko	Ląka	153	swobodne	Mn, Ca	NO ₃		IV
148	PL2000154_002	750367,34	208488,84	przemyski/Bircza	Bircza	154	napięte	Fe, HCO ₃ , Ca	temp		III
757	PL2000154_001	773248,45	216464,63	Przemyski/Przemyski	Przemyski	154	swobodne	HCO ₃ , Ca	Fe		III
1615	PL2000154_003	743353,69	222945,07	przemyski/Dubiecko	Wybrzeże	154	napięte	HCO ₃ , Ca		Fe, Mn	IV
150	PL2000168_004	750248,60	176190,70	leski/Solina	Zabrodzie	168	źródło	HCO ₃			II
396	PL2000168_011	722291,19	164085,01	sanocki/Koniańca	Radoszyce	168	źródło				II
398	PL2000168_003	755185,21	147970,50	leski/Cisna	Wetlina	168	źródło				II
399	PL2000168_001	767353,37	155917,38	bieszczadzki/Lutowiska	Dworniczek	168	źródło				I
1028	PL2000168_005	746277,45	187714,59	leski/Lesko	Bezmiechowa	168	źródło				II
1193	PL2000168_010	730667,80	196692,28	sanocki/Sanok	Góra	168	swobodne				II
1839	PL2000168_013	746313,11	179807,16	leski/Olszanica	Trepeza	168	źródło				II
1875	PL2000168_006	741077,71	183141,53	leski/Lesko	Zwierzyń	168	swobodne	O ₂	NH ₄ , HCO ₃		III
1195	PL9000169_001	761293,49	179775,75	bieszczadzki/Ustrzyki Dolne	Lesko	169	napięte	Fe, HCO ₃ , O ₂			II
1440	PL9000169_002	764820,60	184534,33	bieszczadzki/Ustrzyki Dolne	Ustrzyki Dolne	169	swobodne	HCO ₃			II

Symbole chemiczne:

As – arsen   Fe – żelazo   Ca – wapń   HCO₃ – wodorowęglany   NH₄ – amonowy jon   SO₄ – siarczany   TOC – węgiel organiczny
Mn – mangan   Cl – chlorki   NO₃ – azotany   B – bor   Ba – bar   pH – odczyn   O₂ – tlen rozpuszczony

Klasa jakości wody w punkcie – wg ww. RMŚ z dn. 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U.2016.85)

3.4. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE OCHRONY WÓD

(Jolanta Ciba, Marta Cwynar)

Oczyszczalnia Ścieków w m. Zabajka gm. Głogów Małopolski:

Oczyszczalnia, której łączny koszt modernizacji wyniósł 21,7 mln zł, jest jedną z najnowocześniejszych oczyszczalni ścieków w regionie. Wysoka efektywność oczyszczalni możliwa jest dzięki nowatorskiemu połączeniu technologii SBR z MBR. Technologia SBR (sekwencyjny reaktor biologiczny) umożliwia elastyczne dostosowanie procesów oczyszczania do aktualnych potrzeb oczyszczalni oraz zapewnia prowadzenie wszystkich wymaganych procesów, tj. mineralizację związków organicznych, nityfikację i denityfikację związków azotu oraz wzmożoną biologiczną defosfatację. Natomiast technologia MBR (biologicznych reaktorów membranowych) polega na automatycznym cyklicznym występowaniu fazy filtracji (zasysania i odprowadzania oczyszczonych ścieków) na przemian z fazą relaksu lub płukania wstecznego, w której oczyszczone ścieki wykorzystywane są do płukania membran wstecznym przepływem. Technologia MBR jest uznawana za najlepszą możliwą technologię oczyszczania ścieków (BAT) w rozumieniu dyrektywy IPPC.

Rys. 3.4.1. Reaktor MBR, w głębi reaktor SBR [8]

Rys. 3.4.2. Kaseta z membranami [8]

Rys. 3.4.3. Sucha przepompownia ścieków [8]

Rys. 3.4.4. Reaktory SBR [8]

Rys. 3.4.5. Prasa odwadniająca osad [8]

Zaletami technologii są: niska energochłonność oczyszczalni nawet przy pracy na niższych przepływach niż projektowane; uzyskanie wysokiej, stałej jakości ścieków oczyszczonych w porównaniu do ścieków odprowadzanych z klasycznych układów technologicznych z grawitacyjną separacją osadu oraz całkowita eliminacja zawiesiny w odpływie. Pozwala ona na osiągnięcie parametrów ście-

ków oczyszczonych wyższych niż normy w tym zakresie określone przepisami Unii Europejskiej. Przepływ oczyszczalni po modernizacji zwiększył się ponad dwukrotnie do 5 000 m³/dobę.

Oczyszczalnia posiada urządzenia do osuszania osadów ściekowych metodą ORTWEDA. Z osadu ściekowego powstającego w oczyszczalni produkowany jest mineralno-organiczny środek poprawiający właściwości gleby o nazwie RABATEX, przeznaczony do stosowania na wszystkich rodzajach gleb pod uprawy roślin polowych oraz do rekultywacji gruntów.

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w m. Młyny gm. Radymno:

Oczyszczalnia w m. Młyny o przepustowości 281 m³/d oparta jest na technologii typu SBR z ni-skoobciążonym osadem czynnym i pełną przeróbką osadów. Oczyszczanie ścieków realizowane jest w dwóch ciągach technologicznych w części mechanicznej i biologicznej. Część mechaniczna oczyszczalni ma za zadanie wyeliminowanie ze ścieków większych zanieczyszczeń stałych oraz łatwo sedymentujących zawiesin natomiast w części biologicznej (metoda osadu czynnego) następuje likwidacja zanieczyszczeń organicznych, mocno zdyspersowanych, koloidalnych oraz rozpuszczalnych.

Wysoką efektywność oczyszczania ścieków potwierdzają stopnie redukcji poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń: zawiesina ogólna ($\eta=95,9\%$), ChZTCr ($\eta=94,1\%$), BZT₅ ($\eta=97,0\%$).

Rys. 3.3.6. Gminna Oczyszczalnia Ścieków w m. Młyny [26]

4. OCHRONA PRZED HAŁASEM (Anna Wcisło)

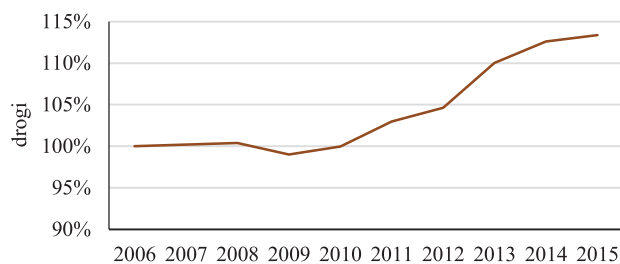
4.1. EMISJA HAŁASU DO ŚRODOWISKA

Klimat akustyczny województwa podkarpackiego kształtuje głównie hałas komunikacyjny i przemysłowy. Najważniejsze ciągi przebiegające przez województwo to: autostrada (A4), droga ekspresowa (S19), 8 dróg krajowych i 46 dróg wojewódzkich. Przez region przebiega ciąg komunikacyjny o znaczeniu międzynarodowym - Paneuropejski korytarz transportowy. Podstawową sieć drogową tworzą drogi publiczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Ruch drogowy jest zasadniczym generatorem hałas. Sukcesywny wzrost liczby kilometrów dróg i dynamiczny wzrost liczby pojazdów samochodowych są głównymi przyczynami wzrostu zagrożenia ponadnormatywnym hałasem. Według danych GUS w 2015 r. gęstość sieci dróg o twardej nawierzchni wyniosła 92,2 km na 100 km². Łączna całkowita długość dróg o nawierzchni twardej w regionie wyniosła 16 455,6 km, z czego: drogi krajowe 878,4 km, wojewódzkie 1 696 km, powiatowe 6 420 km, gminne 7 461,2 km.

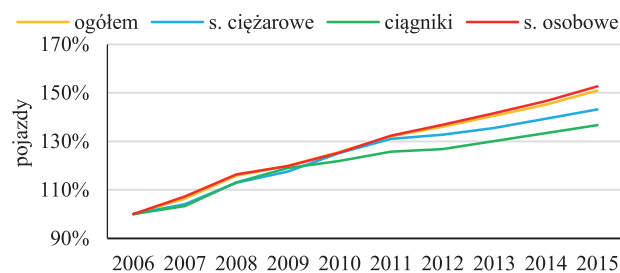
W 2015 r. liczba kilometrów dróg ogółem wzrosła o 13%, zaś liczba pojazdów o 51%, w tym: pojazdów osobowych o 53%, pojazdów ciężarowych o 43%, ciągników o 37% w porównaniu z rokiem bazowym 2006 (rys. 4.1.1.-4.1.2.).

Skala oddziaływania hałas kolejowego w regionie jest znacznie mniejsza, niż hałas drogowego. Linie kolejowe często przebiegają z dala od terenów objętych ochroną akustyczną i ich eksploatacja nie powoduje znacznego negatywnego oddziaływania na rozległych obszarach. Według danych GUS w 2015 r. gęstość sieci kolejowej wyniosła 5,5 na 100 km². Długość linii kolejowych eksploatowanych wyniosła 978 km, co stanowiło zaledwie 5,1% całkowitej długości linii kolejowych w Polsce. W stosunku do roku 2014 nie uległa ona zmianie. Głównym źródłem hałas jest eksploatacja linii kolejowej Nr 91 stanowiącej część Paneuropejskiego szlaku E30 (rys. 4.1.3.-4.1.4.).

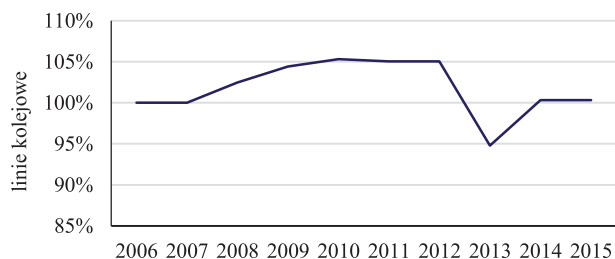
Na terenie województwa podkarpackiego źródłem hałas lotniczego są operacje lotnicze na 6 lotniskach cywilnych i 16 lądowiskach (8 śmigłowcowych (sanitarnych) i 8 samolotowych). Międzynarodowy port

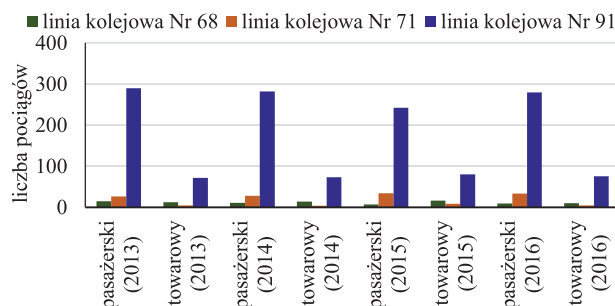
Rys. 4.1.1. Zmiany długości dróg publicznych w województwie podkarpackim w latach 2006-2015, przy założeniu, że wartość wskaźników w 2006 r. równa jest 100% [7]

Rys. 4.1.2. Zmiany liczby zarejestrowanych pojazdów w latach 2006-2015 w województwie podkarpackim, przy założeniu, że wartość wskaźników w 2006 r. równa jest 100% [7]

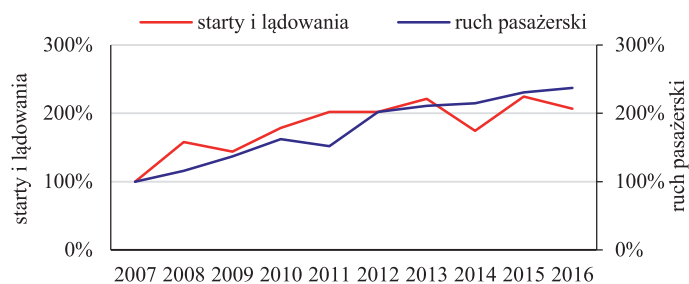
Rys. 4.1.3. Zmiany długości eksploatowanych linii kolejowych w województwie podkarpackim w latach 2006-2015, przy założeniu, że wartość wskaźników w 2006 r. równa jest 100% [7]

Rys. 4.1.4. Średniodobowe ilości pociągów kursujących na wybranych liniach kolejowych w latach 2013-2016 [24]

lotniczy Rzeszów-Jasionka pełni szczególną rolę w regionie. Analiza statystyki ruchu operacji lotniczych (starty i lądowania) w 2016 r. na ww. lotnisku wykazała tendencję spadkową w stosunku do

Rys. 4.1.5. Operacje lotnicze i ruch pasażerski na lotnisku Rzeszów-Jasionka w latach 2007-2016 [30]

roku 2015 (o ok. 8%) - odnotowano 12 629 operacji lotniczych. Wzrost natomiast o ok. 3% (664 068 pasażerów) ruch pasażerski (rys. 4.1.5.).

W województwie wg danych GUS na koniec 2016 r. zarejestrowanych było w rejestrze REGON ok. 123 175 jednostek i podmiotów gospodarczych. Analiza Polskiej Klasyfikacji Działalności wykazała zróżnicowaną tendencję wzrostową w sto-

sunku do roku 2015. Zmiany w wybranych klasach przedstawiały się następująco: informacja i komunikacja: 8%, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych: 5%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 3%, budownictwo: 2%, transport i gospodarka magazynowa: 2%, pozostała działalność usługowa: 1% oraz przetwórstwo przemysłowe 0%.

Przeprowadzony w 2016 r. Narodowy Test słuchu w 48 miastach i miasteczkach Polski wykazał, że na 8 tys. przebadanych osób, ok. 38% pacjentów ma wadę słuchu.

4.2. OCENA KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i terenów poza aglomeracjami (drogi, linie kolejowe lub lotniska, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach). Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu klimatu akustycznego na obszarach nie objętych procesem opracowania map akustycznych przy uwzględnieniu informacji zawartych w mapach akustycznych sporządzonych dla aglomeracji oraz dróg, linii kolejowych lub lotnisk.

W 2016 r. w ramach monitoringu hałasu WIOŚ w Rzeszowie realizował zadania związane z badaniami i oceną hałasu emitowanego przez źródła przemysłowe i komunikacyjne. Oceny klimatu akustycznego dokonano na podstawie wyników pomiaru poziomu hałasu określonego wskaźnikami hałasu mającymi zastosowanie do: prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzenia map akustycznych (L_{DWN} i L_N) oraz ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby (L_{AeqD} i L_{AeqN}). Dopuszczalne poziomy określa rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (2007).

Hałas instalacyjny

W zakresie spełniania zasadniczych wymagań podlegających Dyrektywie 2000/14/WE o zbliżeniu przepisów prawnych Państw Członkowskich dotyczących emisji hałasu do otoczenia przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń, WIOŚ w Rzeszowie skontrolował łącznie 40 wyrobów.

W wyniku przeprowadzonych 14 kontroli podmiotów biorących udział w handlowym obrocie maszyn i urządzeń, w trakcie 3 kontroli stwierdzono niezgodności dla 3 urządzeń. Stwierdzone niezgodności dotyczyły w dwóch przypadkach braku w deklaracjach zgodności wszystkich wymaganych informacji, dodatkowo na jednym urządzeniu nie umieszczono oznaczenia L_{WA} . W przydatku trzeciego urządzenia stwierdzono rozbieżność pomiędzy wartością gwarantowanego poziomu mocy akustycznej L_{WA} umieszczoną na urządzeniu, a wartością podaną w deklaracji zgodności. Stwierdzone niezgodności stanowią naruszenia niestwarzające zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska z kate-

gorii I ustalonej w Informatycznym Systemie Kontroli. Biorąc pod uwagę rodzaj urządzenia niezgodności dotyczyły: agregatu prądotwórczego KS7000E-ATS marki Könnner & Söhnen, wykasarki 535RX marki Husqvarna, myjki wysokociśnieniowej C110.4 marki Nilifisk.

Na podstawie ustaleń 3 kontroli informacje zostały przekazane do właściwych terenowo wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu. Ponadto, na podstawie ustaleń prowadzonych kontroli, po stwierdzonych niezgodnościach wyrobów z zasadniczymi wymaganiami, wydane zostały 2 zarządzenia pokontrolne zobowiązujące sprzedawcę do pozyskania od podmiotów biorących udział w obrocie kontrolowanych wyrobów oznaczenia gwarantowanego poziomu mocy akustycznej L_{WA} oraz deklaracji zgodności zawierającej wszystkie wymagane informacje, przed ich sprzedażą.

Hałas komunikacyjny

W 2016 r. WIOŚ w Rzeszowie przeprowadził pomiary hałasu drogowego i hałasu kolejowego. Pomiary poziomu hałasu drogowego prowadzono w miejscowościach: Głogów Małopolski, Lesko, Leżajsk, Łączki, Przemyśl, Sokołów Małopolski w 21 punktach pomiarowych (rys. 4.2.1.). Pomiary równoważnego poziomu hałasu (L_{AeqD} , L_{AeqN}) wykonano w 18 punktach pomiarowych, zaś długookresowy średni poziom dźwięku (L_{DWN} , L_N) w 3 punktach pomiarowych (łącznie długość pomiarów wyniosła 8 dób pomiarowych).

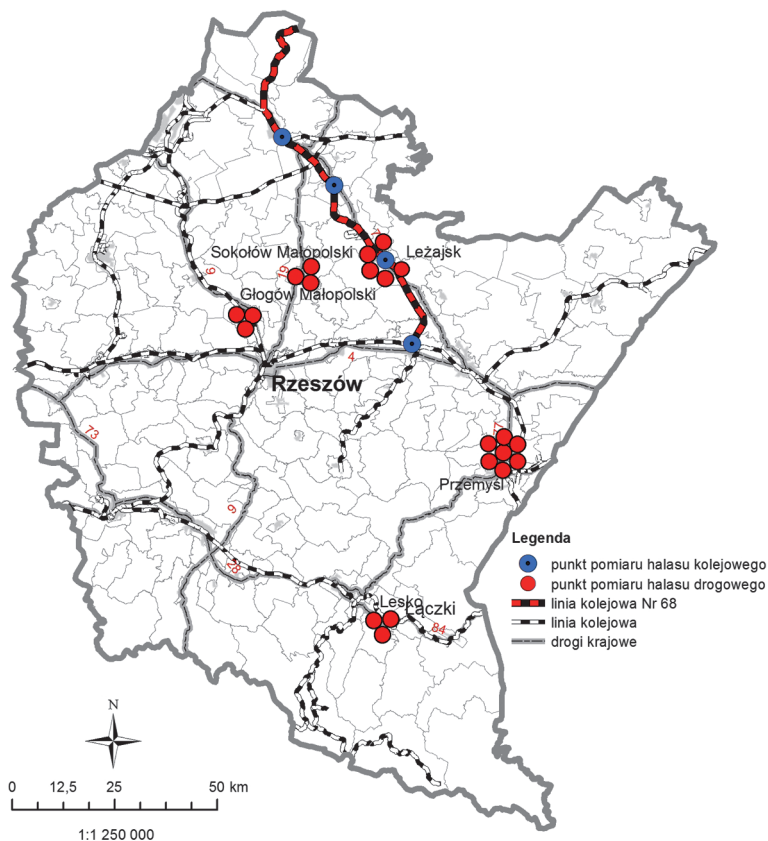
Pomiary poziomu hałasu kolejowego linii kolejowej Nr 68 na odcinku granica województwa-Przeworsk przeprowadzono w miejscowościach: Leżajsk, Przeworsk, Rudnik nad Sanem, Stalowa Wola, łącznie w 4 punktach pomiarowych (rys. 4.2.1.).

Pomiary hałasu drogowego w Głogowie Małopolskim

Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 3 punktach pomiarowych. Łączna długość przebadanych odcinków reprezentatywnych dróg wyniosła 0,66 km, co stanowi ok. 1,24% długości dróg publicznych w miejscowości.

W odniesieniu do wskaźników L_{AeqD} , L_{AeqN} w jednym punkcie pomiarowym dotrzymane zostały dopuszczalne standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. W dwóch punktach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu były zróżnicowane. Wartości przekroczeń dla wskaźnika L_{AeqD} wyniosły: 1,9 dB i 4,6 dB, zaś dla L_{AeqN} : 5,9 dB i 8,4 dB.

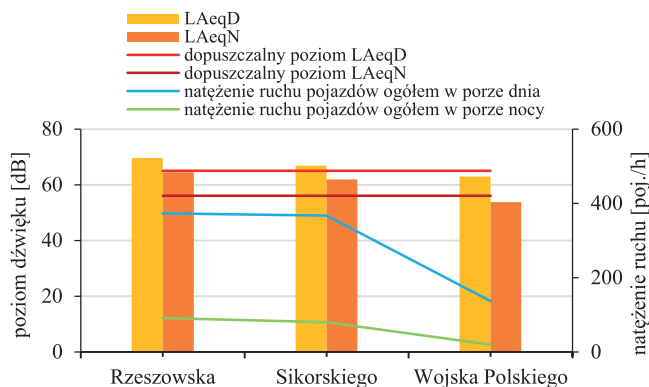
W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny w porze dnia uzyskane wyniki badań wskazują na dużą uciążliwość hałasu ($63 \leq L_{Aeq} \leq 70$ dB) komunikacyjnego panującą w rejonach analizowanych ciągów Głogowa Małopolskiego (rys. 4.2.3, tab. 4.2.1.).

Rys. 4.2.1. Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu komunikacyjnego w województwie podkarpackim w 2016 r. [5], [35], [39]

Rys. 4.2.2. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu w Głogowie Małopolskim przy ul. Sikorskiego [26]

Rys. 4.2.3. Hałas drogowy i natężenie ruchu w Głogowie Małopolskim w 2016 r. [41]

Tab. 4.2.1. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w Głogowie Małopolskim w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L _{AeqD}	L _{AeqD}		L _{AeqN}	L _{AeqN}	
				[dB]			
Rzeszowska	0,19	65	69,6	4,6	56	64,4	8,4
Sikorskiego	0,25	65	66,9	1,9	56	61,9	5,9
Wojska Polskiego	0,22	65	63,0	0,0	56	53,8	0,0

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Pomiary hałasu drogowego w Lesku

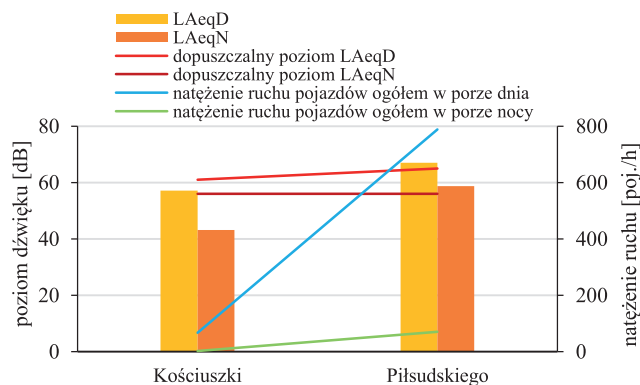
Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 2 punktach pomiarowych. Łączna długość przebadanych odcinków reprezentatywnych dróg wyniosła 1 km, co stanowi ok. 3,84% długości dróg publicznych w mieście.

W odniesieniu do wskaźników L_{AeqD}, L_{AeqN} w jednym punkcie pomiarowym dotrzymane zostały dopuszczalne standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. W jednym punkcie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. Odnotowano przekroczenie dopuszczalnych poziomów dla wskaźnika L_{AeqD} o 2,0 dB i dla L_{AeqN} o 2,7 dB.

W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny w porze dnia uzyskane wyniki badań wskazują na średnią (52 ≤ L_{Aeq} ≤ 62 dB) i dużą (63 ≤ L_{Aeq} ≤ 70 dB) uciążliwość hałasu komunikacyjnego panującą w rejonach analizowanych ciągów Leska (rys. 4.2.5., tab. 4.2.2.).

Rys. 4.2.4. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu w Lesku przy ul. Kościuszki [26]

Rys. 4.2.5. Hałas drogowy i natężenie ruchu w Lesku w 2016 r. [41]

Tab. 4.2.2. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w Lesku w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom L_{AeqD}	Wynik pomiaru L_{AeqD}	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom L_{AeqN}	Wynik pomiaru L_{AeqN}	Wielkość przekroczenia
	[m]	[dB]					
Kościuszki	0,30	61	57,2	0,0	56	43,2	0,0
Piłsudskiego	0,70	65	67,0	2,0	56	58,7	2,7

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Pomiary hałasu drogowego w Łączkach

Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 1 punkcie pomiarowym. W odniesieniu do wskaźników L_{AeqD} , L_{AeqN} w badanym punkcie przekroczone zostały standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren dla L_{AeqD} o 7,3 dB, zaś dla L_{AeqN} o 1,4 dB (tab. 4.2.3.).

W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny w porze dnia uzyskany wynik badań wskazuje na dużą ($63 \leq L_{Aeq} \leq 70$ dB) uciążliwość hałasu komunikacyjnego panującą w rejonie analizowanego ciągu.

Rys. 4.2.6. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu w m. Łączki, Wielka pętla bieszczadzka w 2016 r. [26]

Tab. 4.2.3. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w m. Łączki w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom L_{AeqD}	Wynik pomiaru L_{AeqD}	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom L_{AeqN}	Wynik pomiaru L_{AeqN}	Wielkość przekroczenia
	[km]	[dB]					
Wielka pętla bieszczadzka	1,00	61	68,3	7,3	56	57,4	1,4

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Pomiary hałasu drogowego w Leżajsku

Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 5 punktach pomiarowych. Łączna długość przebadanych odcinków reprezentatywnych dróg wyniosła 1,33 km, co stanowi ok. 2,25% długości dróg publicznych w mieście.

W odniesieniu do wskaźników L_{AeqD} , L_{AeqN} we wszystkich punktach pomiarowych stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. W badanych punktach występowały zróżnicowane przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla L_{AeqD} wyniosły od 0,6 dB do 3,1 dB, zaś dla L_{AeqN} od 2,3 dB do 4,0 dB.

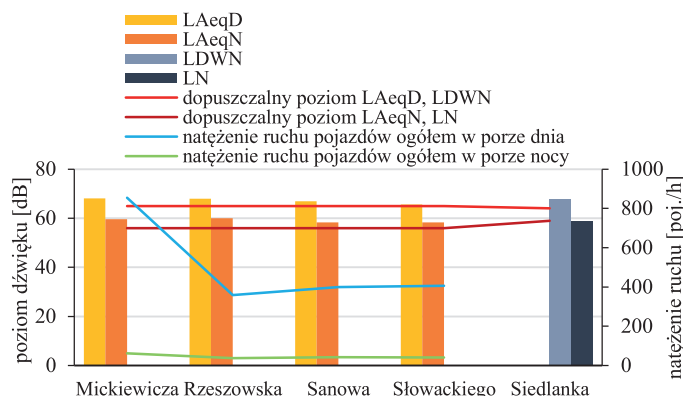
W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny w porze dnia uzyskany wynik badań wskazuje na dużą ($63 \leq L_{Aeq} \leq 70$ dB) uciążliwość hałasu komunikacyjnego panującą w rejonie analizowanego ciągu.

W odniesieniu do wskaźników L_{DWN} , L_N stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren dla L_{DWN} . Wielkość przekroczenia wyniosła 3,8 dB. Dla L_N dotrzymane zostały standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren (rys. 4.2.8., tab. 4.2.4.-4.2.5.).

Rys. 4.2.7. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu w Leżajsku przy ul. ul. Sanowej [26]

Rys. 4.2.8. Hałas drogowy i natężenie ruchu w Leżajsku w 2016 r. [41]

Tab. 4.2.4. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w Leżajsku w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L _{AeqD}	L _{AeqD}		L _{AeqN}	L _{AeqN}	
				dB			
Mickiewicza	0,21	65	68,1	3,1	56	59,6	3,6
Rzeszowska	0,35	65	68,0	3,0	56	60,0	4,0
Sanowa	0,43	65	66,9	1,9	56	58,3	2,3
Słowackiego	0,21	65	65,6	0,6	56	58,3	2,3

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Tab. 4.2.5. Wyniki długookresowego średniego poziomu dźwięku w Leżajsku w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L _{DWN}	L _{DWN}		L _N	L _N	
				dB			
Siedlanka	0,13	64	67,8	3,8	59	58,8	0,0

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dni w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jak przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jak przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jak przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰),

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianej jak przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Pomiary hałasu drogowego w Przemyśle

Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 7 punktach pomiarowych. Łączna długość przebadanych odcinków reprezentatywnych dróg wyniosła 4,36 km, co stanowi ok. 2,12% długości dróg publicznych w mieście.

W odniesieniu do wskaźników L_{AeqD}, L_{AeqN} w pięciu punktach pomiarowych stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. W badanych punktach występowały zróżnicowane przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla L_{AeqD} wyniosły od 0,4 dB do 5,9 dB, zaś dla L_{AeqN} od 1,1 dB do 5,2 dB. W jednym punkcie dotrzymane zostały standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren.

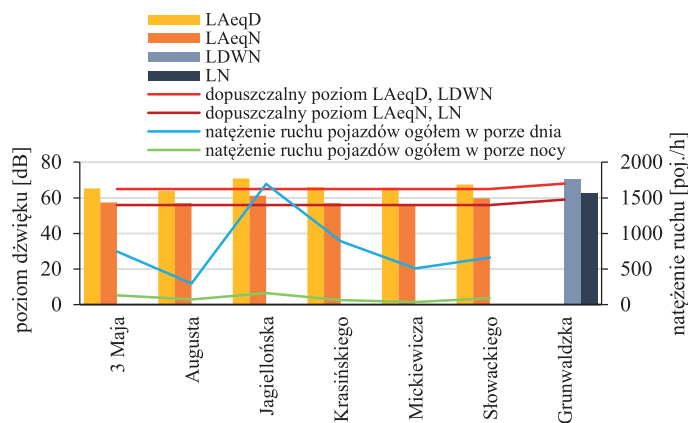
W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny w porze dnia uzyskany wynik badań wskazuje na dużą (63 ≤ L_{Aeq} ≤ 70 dB) i bardzo dużą (L_{Aeq} > 70 dB) uciążliwość hałasu komunikacyjnego panującą w rejonie analizowanego ciągu.

W odniesieniu do wskaźników L_{DWN}, L_N stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. Wielkość przekroczenia dla L_{DWN} wyniosła 2,5 dB, zaś dla L_N 3,8 dB (rys. 4.2.10., tab. 4.2.6.-4.2.7.).

Rys. 4.2.9. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu w Przemyślu przy ul. Mickiewicza [26]

Rys. 4.2.10. Hałas drogowy i natężenie ruchu w Przemyślu w 2016 r. [41]

Tab. 4.2.6. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w Przemyślu w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L _{AeqD}	L _{AeqD}		L _{AeqN}	L _{AeqN}	
3 Maja	0,80	65	65,4	0,4	56	57,5	1,5
Augusta	0,40	65	63,9	0,0	56	57,1	1,1
Jagiellońska	0,21	65	70,9	5,9	56	61,2	5,2
Kraśńskiego	0,60	65	66,0	1,0	56	57,1	1,1
Mickiewicza	0,95	65	65,6	0,6	56	55,9	0,0
Słowackiego	0,40	65	67,5	2,5	56	59,7	3,7

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),
L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Tab. 4.2.7. Wyniki długookresowego średniego poziomu dźwięku w Przemyślu w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L _{DWN}	L _{DWN}		L _N	L _N	
Grunwaldzka	1,00	68	70,5	2,5	59	62,8	3,8

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dni w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jak przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jak przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jak przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianej jak przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Pomiary hałasu drogowego w Sokołowie Małopolskim

Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 3 punktach pomiarowych. Łączna długość przebadanych odcinków reprezentatywnych dróg wyniosła 1,61 km, co stanowi ok. 3,6% długości dróg publicznych w mieście.

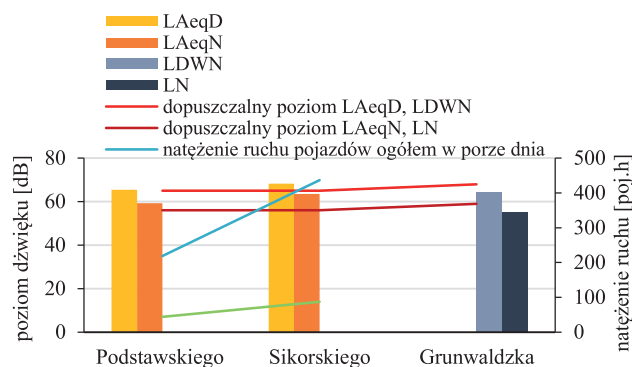
W odniesieniu do wskaźników L_{AeqD}, L_{AeqN} w dwóch punktach pomiarowych stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. W badanych punktach przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla L_{AeqD} wyniosły 0,5 dB i 3,2 dB, zaś dla L_{AeqN} 3,3 dB i 7,5 dB.

W odniesieniu do pomocniczej subiektywnej skali ocen odczucia uciążliwości hałasu Państwowego Zakładu Higieny w porze dnia uzyskany wynik badań wskazuje na dużą (63 ≤ L_{Aeq} ≤ 70 dB) uciążliwość hałasu komunikacyjnego panującą w rejonie analizowanego ciągu.

W odniesieniu do wskaźników L_{DWN}, L_N stwierdzono dotrzymanie dopuszczalnych standardów akustycznych w stosunku do funkcji spełnianej przez teren dla L_{DWN} i L_N (rys. 4.2.12., tab. 4.2.8.-4.2.9.).

Rys. 4.2.11. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu w Sokołowie Małopolskim przy ul. Tysiąclecia [26]

Rys. 4.2.12. Hałas drogowy i natężenie ruchu w Sokołowie Małopolskim w 2016 r. [41]

Tab. 4.2.8. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w Sokołowie Małopolskim w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L_{AeqD}	L_{AeqD}		L_{AeqN}	L_{AeqN}	
Podstawskiego	0,35	65	65,5	0,5	56	59,3	3,3
Tysiąclecia	1,00	65	68,2	3,2	56	63,5	7,5

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Tab. 4.2.9. Wyniki długookresowego średniego poziomu dźwięku w Sokołowie Małopolskim w 2016 r. [41]

Nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom	Wynik pomiaru	Wielkość przekroczenia
	[km]	L_{DWN}	L_{DWN}		L_N	L_N	
Sienkiewicza	0,26	68	64,4	0,0	59	55,3	0,0

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dni w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jak przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jak przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jak przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰),

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianej jak przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

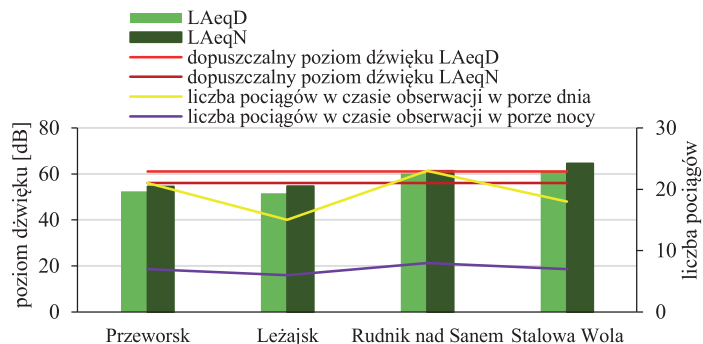
Pomiary hałasu kolejowego - linia kolejowa Nr 68

Pomiary hałasu kolejowego linii kolejowej Nr 68 przeprowadzono w 4 punktach pomiarowych. Wartości równoważnego poziomu hałasu w porze dnia kształtowały się w przedziale od 51,6 dB do 61,3 dB, natężenie ruchu pociągów ogółem w czasie obserwacji wynosiło od 15 do 23 pociągów. Wartości równoważnego poziomu hałasu w porze nocy kształtowały się w przedziale od 54,5 dB do 64,6 dB, natężenie ruchu pociągów ogółem w czasie obserwacji wynosiło od 6 do 8 pociągów.

Dla pory dnia w trzech, a dla pory nocy w dwóch dotrzymane zostały standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. Wartość przekroczenia dla pory dnia wyniosła 0,3 dB, zaś dla pory nocy: 5,3 dB i 8,6 dB (rys. 4.2.14., tab. 4.2.10.).

Rys. 4.2.13. Stanowisko pomiarowe monitoringu hałasu - linia kolejowa Nr 68 [26]

4.2.14. Hałas kolejowy i liczba pociągów w 2016 r. - linia kolejowa Nr 68 [41]

Tab. 4.2.10. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku w 2016 r. - linia kolejowa Nr 68 [41]

Miejscowość/ nazwa ulicy	Długość analizowanego odcinka	Dopuszczalny poziom L_{AeqD}	Wynik pomiaru L_{AeqD}	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom L_{AeqN}	Wynik pomiaru L_{AeqN}	Wielkość przekroczenia
	[km]	[dB]					
Przeworsk, ul. Wspólna	0,60	61	52,5	0,0	56	54,5	0,0
Leżajsk, ul. Sanowa	0,23	61	51,6	0,0	56	54,6	0,0
Rudnik nad Sanem, ul. Leśna	0,38	61	60,2	0,0	56	61,3	5,3
Stalowa Wola, ul. Makowa	0,45	61	61,3	0,3	56	64,6	8,6

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

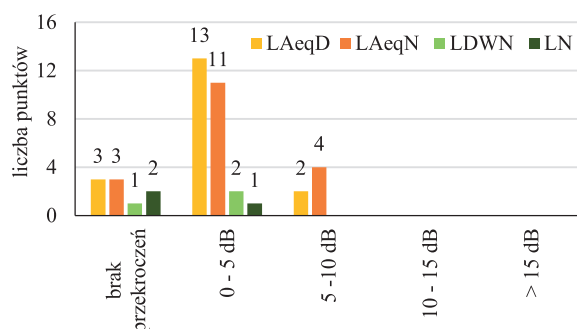
L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

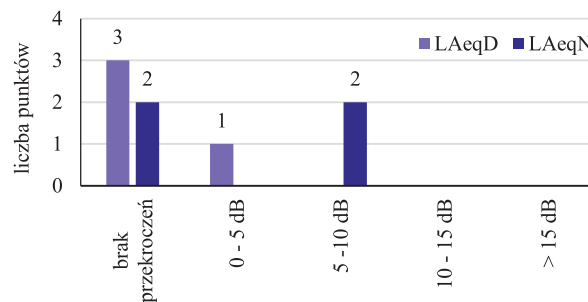
Dla hałasu drogowego w zakresie wskaźników mających zastosowanie do ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby (L_{AeqD} , L_{AeqN}), nie odnotowano przekroczeń powyżej 10 dB. Największą ilość przekroczeń dla L_{AeqD} i L_{AeqN} odnotowano w przedziale 0-5 dB. W odniesieniu do wskaźników mających zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki (L_{DWN} , L_N) nie odnotowano przekroczeń powyżej 5 dB, zarejestrowano przekroczenia w przedziale 0-5 dB (rys. 4.2.15.).

Dla hałasu kolejowego w odniesieniu do wskaźników L_{AeqD} i L_{AeqN} nie odnotowano przekroczeń powyżej 10 dB. Dla wskaźnika L_{AeqD} odnotowano przekroczenie w przedziale 0-5 dB, a dla L_{AeqN} w przedziale 5-10 dB (rys. 4.2.16.).

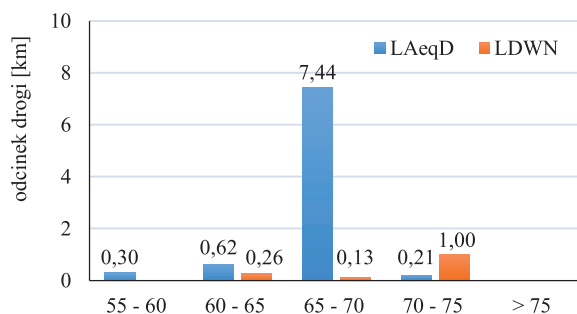
Dla hałasu drogowego w odniesieniu do wskaźnika L_{AeqD} , na zbadanych odcinkach dróg (7,44 km z 8,57 km zbadanych) poziom dźwięku mieścił się w przedziale 65-70 dB, a dla L_{AeqN} (6,40 km z 8,57 km zbadanych) w przedziale 55-60 dB (rys. 4.2.17.-4.2.18.).

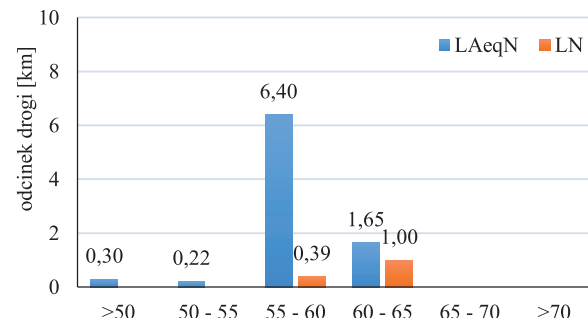
Rys. 4.2.15. Rozkład przekroczenia hałasu drogowego w klasach w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Rys. 4.2.16. Rozkład przekroczenia hałasu kolejowego w klasach w województwie podkarpackim w 2016 r. [41]

Rys. 4.2.17. Długość odcinków zbadanych dróg, przy których poziom dźwięku (L_{AeqD}/L_{DWN}) mieści się w poszczególnych przedziałach wartości w 2016 [41]

Rys. 4.2.18. Długość odcinków zbadanych dróg, przy których poziom dźwięku (L_{AeqN}/L_N) mieści się w poszczególnych przedziałach wartości w 2016 [41]

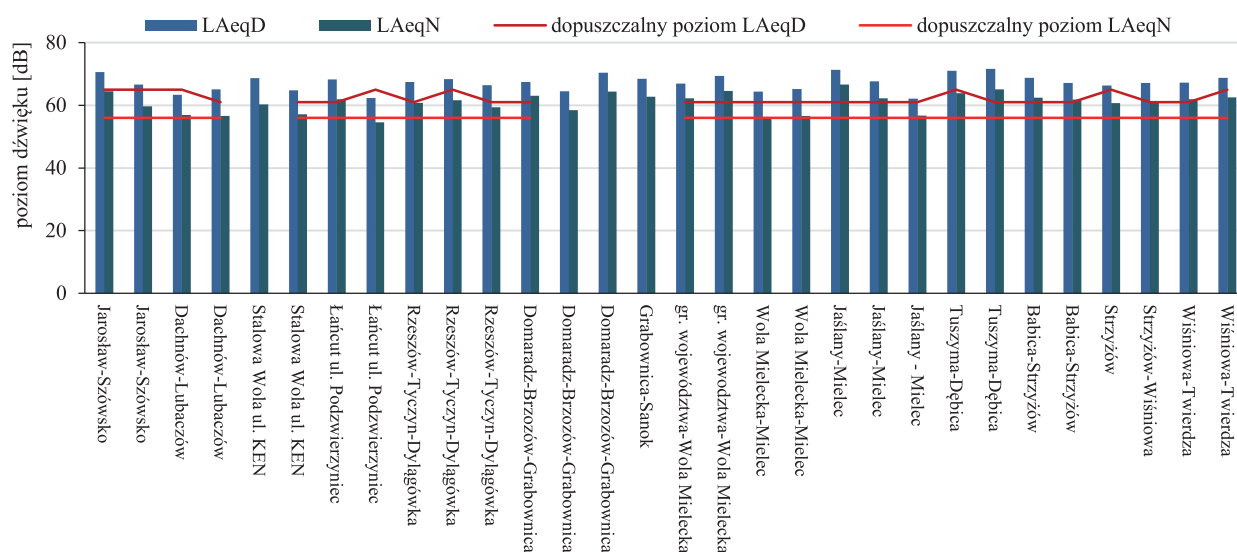
Szczegółowe wyniki badań hałasu komunikacyjnego przeprowadzonego w województwie podkarpackim w 2016 r. oraz w latach poprzednich dostępne są na stronie internetowej WIOŚ w Rzeszowie pod adresem: <https://wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/halas/> oraz w opracowaniach pt. „Ocena klimatu akustycznego na wybranych obszarach województwa podkarpackiego”.

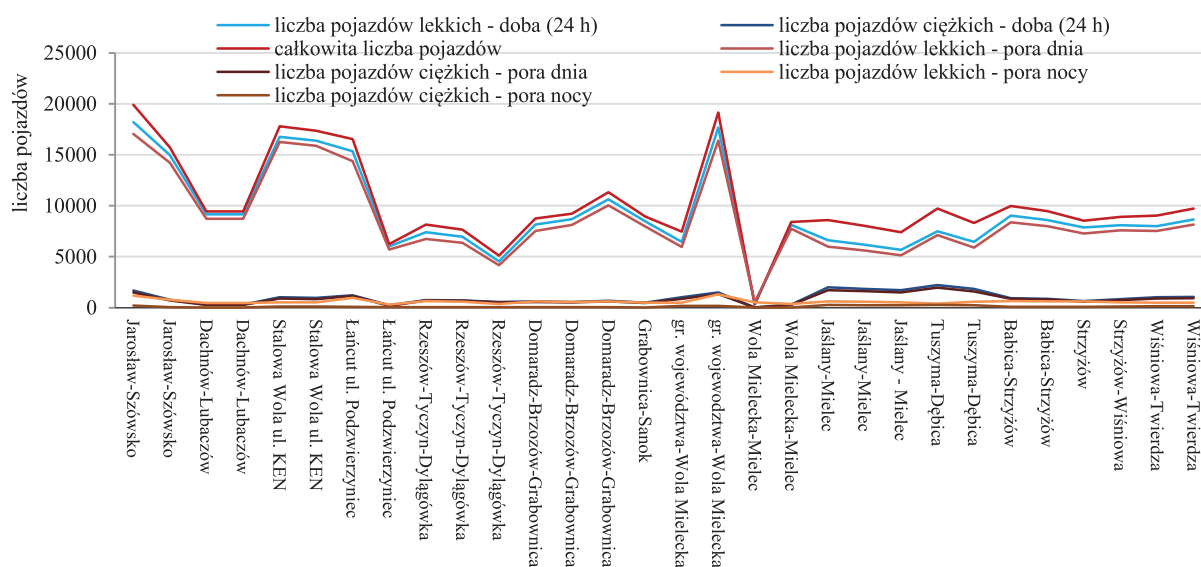
Wyniki badań hałasu drogowego Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich:

W ramach generalnego pomiaru hałasu w 2016 r. Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie przeprowadził pomiary w 30 punktach pomiarowych na 9 drogach wojewódzkich nr 865, 866, 871, 877, 878, 886, 984, 985, 988. Wartości równoważnego poziomu hałasu L_{AeqD} kształtowały się w przedziale od 62,1 dB do 71,7 dB, zaś L_{AeqN} w zakresie od 54,6 dB do 66,6 dB.

W 25 punktach przekroczone zostały dopuszczalne standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren. Dla trzech terenów, na których prowadzone były pomiary, brak jest dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W porze dnia wartości przekroczeń dopuszczalnego poziomu L_{AeqD} wynosiły od 1,1 dB do 10,7 dB, natomiast w porze nocy wartości przekroczeń dopuszczalnego poziomu L_{AeqN} wynosiły od 0,6 dB do 10,6 dB. W dwóch punktach pomiarowych zarówno dla pory dnia jak i dla pory nocy zostały dotrzymane dopuszczalne standardy akustyczne w stosunku do funkcji spełnianej przez teren (rys. 4.2.19.-4.2.20.).

Rys. 4.2.19. Równoważny poziom hałasu przy drogach wojewódzkich województwa podkarpackiego w 2016 r. [29]

Rys. 4.2.20. Natężenie ruchu na drogach wojewódzkich województwa podkarpackiego w 2016 r. [29]

4.3. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM

W 2016 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddała do ruchu odcinek autostrady A4 Rzeszów-Jarosław łączący węzły: Rzeszów Wschód (A4/S19) i Jarosław Zachód (A4/DK94). Ponad 41-kilometrowy odcinek ma duże znaczenie dla ruchu lokalnego, transportu krajowego i międzynarodowego. Zakresy tych działań objęły także działania mające na celu ochronę środowiska (m.in. przepusty ekologiczne, nasadzenie zieleni ochronnej, przejścia dla zwierząt oraz postawienie ekranów akustycznych). Autostrada przejęła część ruchu z istniejących dróg, odsuwając ruch ciężki od obszarów mieszkaniowych oraz wyprowadziła ruch tranzytowy z centrów miast (Rzeszów, Łańcut, Przeworsk).

Rys. 4.3.1. Autostrada A4 do przejścia granicznego w Koczowej [26]

Podjęte zostały również działania mające na celu budowę obwodnicy: Sanoka, Pilzna, Brzostka, Kołaczyc, Jasła, Stalowej Woli, Niska i Łańcuta oraz drogi ekspresowej stanowiącej część korytarza transeuropejskiego Via Carpathia, łączącego Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym i Śródziemnym przez Litwę, Polskę, Słowację, Węgry, Rumunię, Bułgarię i Grecję.

Rys. 4.3.2. Ekrany akustyczne, linia kolejowa E30 [26]

Polskie Linie Kolejowe S.A. realizowały m.in. prace modernizacyjne linii kolejowej E30 na odcinku Tarnów-Rzeszów, linii kolejowej Nr 91 Kraków Główny Osobowy -Medyka i linii Nr 92 Przemysł-Medyka na odcinku Rzeszów-Granica Państwa w ramach inwestycji pn. „Modernizacja linii kolejowej E30 etap III odcinek Tarnów-Rzeszów”. Docelowo zamontowanych będzie ok. 0,89 km ekranów akustycznych zabudowanych.

Ponadto ruszyły pierwsze prace w ramach projektu Wojewódzkiego Funduszu Kolejowego jako wspólna inicjatywa Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie oraz samorządów, które położone są wzdłuż linii kolejowych Nr 68, 71, 91, 101, 106 i 108 (Krosno, Jedlicze, Miejsce Piastowe, Rymanów, Sanok, Zagórz) mającego na celu pomoc finansową w realizacji zadań poprawiających infrastrukturę około kolejową. Działania na rzecz infrastruktury kolejowej podjęto m.in. w Stalowej Woli, Rogoźnicy, Boguchwale, Jarosławiu, Horyńcu-Zdroju i Targowiskach.

W latach 2014-2016 Port Lotniczy „Rzeszów-Jasionka” realizował projekt pn. „Poprawa konkurencyjności Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka poprzez budowę światła podejścia, przebudowę drogi startowej oraz budowę drogi północnej”.

5. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

(Tomasz Rybak)

5.1. ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

W środowisku promieniowanie elektromagnetyczne występuje w postaci jonizującej (ultrafiolet, promieniowanie rentgenowskie, promieniowanie gamma) oraz niejonizującej (fale radiowe, mikrofale, podczerwień i światło widzialne). Promieniowanie elektromagnetyczne emitowane jest ze źródeł naturalnych (procesy i zjawiska występujące w kosmosie i na Ziemi) oraz ze źródeł sztucznych (urządzenia zasilane energią elektryczną, przesył i rozdział energii elektrycznej).

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (2001) przez pola elektromagnetyczne rozumie się pola elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 do 300 GHz (częstotliwości w zakresie promieniowania niejonizującego).

W ostatnich latach obserwowany jest dynamiczny wzrost liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych w środowisku, związany z rozwojem branży telekomunikacyjnej, a także informatycznej. Rosnące zapotrzebowanie na dostęp do szybkich i wygodnych usług mobilnych (3G, LTE) wymaga nowych inwestycji, w tym przede wszystkim budowy stacji bazowych telefonii komórkowych, tzw. BTS-ów.

Zgodnie z internetową bazą danych btsearch.pl, na koniec 2016 r. w Polsce działało ok. 40 600 stacji bazowych, w tym ok. 1 600 w województwie podkarpackim. W 2016 r. operatorzy sieci komórkowych uruchomili na terenie Polski ok. 4 440 nowych stacji bazowych, w tym na terenie województwa ok. 80 obiektów. Największa liczba stacji bazowych występuje w województwach: mazowieckim, śląskim, dolnośląskim, małopolskim i wielkopolskim. Najbardziej dynamicznym wzrostem liczby nowych obiektów charakteryzowały się województwa: mazowieckie, lubelskie, podlaskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie i łódzkie (rys. 5.1.2.).

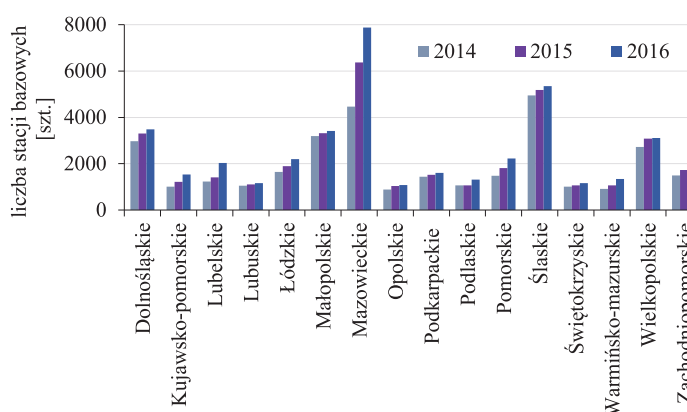
Wzrost liczby sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych w środowisku jest zjawiskiem powszechnym, odzwierciedlającym rosnące potrzeby społeczeństwa w zakresie dostępu do szerokiego spektrum usług telekomunikacyjnych.

5.2. OCENA POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (2001) ocena poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku i obserwacja zmian tych poziomów jest jednym z zadań Inspekcji Ochrony Środowiska. Celem zadania jest zapewnienie ochrony ludności i środowiska przed ponadnormatywnym oddziaływaniem promieniowania niejonizującego.

Rys. 5.1.1. Stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej w m. Albigowa [41]

Rys. 5.1.2. Liczba stacji bazowych działających w Polsce w latach 2014-2016 w podziale na województwa [21]

Ponadto znaczące poziomy PEM (wyższe od dolnego progu czułości sondy pomiarowej), jednak dużo niższe od poziomu dopuszczalnego, zarejestrowano w miastach: Rzeszów, Krosno, Przemyśl, Przeworsk, Leżajsk, Lubaczów i Jarosław (tab. 5.2.1.).

Tab. 5.2.1. Zestawienie maksymalnych wartości poziomów PEM zmierzonych w województwie podkarpackim; lata 2014-2016 [41]

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok badań	Pomierzona wartość PEM [V/m]
Miasta o liczbie mieszkańców większej od 50 tys.			
1.	Rzeszów, osiedle Mieszka I	2016	2,43 +/- 0,92
2.	Krosno, osiedle Śródmieście	2014	0,74 +/- 0,15
3.	Rzeszów, osiedle Śródmieście	2014	0,65 +/- 0,13
4.	Przemyśl, osiedle Zniesienie	2015	0,45 +/- 0,25
5.	Przemyśl, osiedle Bakończyce	2014	0,44 +/- 0,09
6.	Rzeszów, osiedle Gen. Andersa	2014	0,42 +/- 0,08
7.	Rzeszów, osiedle Paderewskiego	2015	0,42 +/- 0,23
Pozostałe miasta			
1.	Przeworsk, Plac Mickiewicza	2016	1,4 +/- 0,53
2.	Jarosław, ul. Kalinki	2016	1,0 +/- 0,38
3.	Leżajsk, ul. Spokojna	2016	0,56 +/- 0,21
4.	Lubaczów, osiedle Jagiellonów	2014	0,53 +/- 0,11
5.	Jarosław, ul. Opolska	2014	0,48 +/- 0,10
6.	Jarosław, osiedle Jagiellonów	2015	0,47 +/- 0,26
Tereny wiejskie			
We wszystkich punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenach wiejskich, w latach 2014-2016 wartości PEM były niższe od wartości 0,4 [V/m], to jest od dolnego progu czułości sondy pomiarowej.			

Na pozostałych obszarach, na których w latach 2014-2016 prowadzono pomiary, poziomy pól elektromagnetycznych były bardzo niskie, niższe od wartości 0,4 [V/m], to jest od wartości odpowiadającej dolnemu progowi czułości sondy pomiarowej. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, w przypadku wyników pomiarów uzyskanych na poziomie poniżej dolnego progu czułości sondy pomiarowej, jako wynik na potrzeby obliczeń przyjęto połowę wartości czułości sondy, to jest wartość 0,2 V/m. Przy powyższym założeniu średnie wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego dla poszczególnych kategorii obszarów w województwie wyniosły dla roku 2016 odpowiednio: w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców większej od 50 tys.: 0,349 [V/m], w pozostałych miastach: 0,357 [V/m] oraz na terenach wiejskich: 0,2 [V/m]. Dla cyklu badawczego 2014-2016 średnie wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wyniosły odpowiednio: w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców większej od 50 tys.: 0,292 [V/m], w pozostałych miastach: 0,272 [V/m] oraz na terenach wiejskich: 0,2 [V/m] (rys. 5.2.2.).

W ocenie poziomów PEM za rok 2016 odnotowano wzrost średnich poziomów PEM na obszarach miejskich, jednak w żadnym przypadku nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu PEM. Podobnie dla okresu 2014-2016 należy stwierdzić, że na każdym z ww. rodzajów obszarów w województwie, średnie poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku były niższe od dolnego progu czułości sondy pomiarowej (< 0,4 [V/m]). Z przeprowadzonych badań wynika, że najwyższe poziomy pól elektromagnetycznych występują na obszarach miejskich. W miastach mamy do czynienia zarówno z większą liczbą źródeł promieniowania, jak i z większą liczbą ludności korzystającej z usług telekomunikacyjnych w tym samym czasie.

Analiza wyników pomiarów PEM uzyskanych w latach 2014-2016 wykazała, że w roku 2016 widoczny jest wzrost średnich poziomów pól elektromagnetycznych na obszarach miejskich (rys. 5.2.2. i tab. 5.2.1.). Podobny trend można zaobserwować w odniesieniu do średnich wartości poziomów pól elektromagnetycznych uzyskanych we wcześniejszym cyklu pomiarowym 2011-2013, a także w odniesieniu do roku 2013, w którym monitoring poziomów PEM prowadzono w tych samych punktach pomiarowych, co w roku 2016. Na obszarach wiejskich nie odnotowano zmian średnich poziomów pól elektromagnetycznych. Dokonując analizy poziomów PEM należy mieć na uwadze, że poziom pola elektromagnetycznego na danym obszarze jest wielkością zmienną w czasie

i zależy od wielu czynników, m.in.: liczby i rodzaju działających w tym samym czasie źródeł promieniowania.

W 2016 r. średni dla obszaru województwa poziom pola elektromagnetycznego w środowisku wyniósł 0,302 [V/m] i stanowił niewiele ponad 4% poziomu dopuszczalnego, zaś średni poziom pola elektromagnetycznego w trzyletnim cyklu badawczym 2014-2016 wyniósł 0,255 V/m (ok. 3,6% normy).

Tab. 5.2.2. Zestawienie średnich wartości poziomów PEM zmierzonych w województwie podkarpackim w latach 2014-2016 [41]

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok badań	Średnia wartość PEM [V/m]
1.	Miasta o liczbie mieszkańców większej od 50 tys.	2014	0,297
2.		2015	0,231
3.		2016	0,349
1.	Pozostałe miasta	2014	0,241
2.		2015	0,218
3.		2016	0,357
1.	Tereny wiejskie	2014	0,2
2.		2015	0,2
3.		2016	0,2

Poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku na obszarze województwa są dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Na podstawie dotychczasowych badań monitoringowych prognozuje się, że w przyszłych latach poziomy PEM w środowisku mogą nieznacznie wzrosnąć na terenach miejskich, co nie będzie miało znaczącego wpływu na środowisko.

Szczegółowy wykaz obszarów województwa podkarpackiego, objętych monitoringiem poziomów pól elektromagnetycznych w kolejnych latach oraz wyniki badań są dostępne na stronie internetowej WIOŚ w Rzeszowie pod adresem: <http://www.wios.rzeszow.pl/informator-klienta/informacje-o-srodowisku/pola-elektromagnetyczne>.

6. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Głównym aktem prawnym regulującym gospodarkę odpadami w Polsce jest ustawa o odpadach (2012), zawierająca przepisy o charakterze ogólnym. Przez gospodarowanie odpadami rozumie się zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami. W ustawie określono hierarchię sposobów postępowania z odpadami, tj. zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne procesy odzysku, unieszkodliwianie odpadów. Najważniejszym celem do osiągnięcia w gospodarce odpadami jest zmniejszenie ilości odpadów u źródła ich powstawania poprzez racjonalne gospodarowanie produktami, materiałami i surowcami oraz wykorzystywanie produktów ponownie do tego samego celu, do którego były przeznaczone pierwotnie.

W województwie podkarpackim obowiązującym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami jest uchwalony w 2012 r. przez Sejmik Województwa Podkarpackiego „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego” (WPGO), który zgodnie z wymogami prawnymi podlega procesom aktualizacji. Plan Gospodarki Odpadami dotyczy odpadów wytworzonych na obszarze województwa oraz przywożonych na jego obszar, w tym odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych. Przyjęte w dokumencie rozwiązania ukierunkowane są na ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów, ograniczenie ich składowania na rzecz zagospodarowania poprzez odzysk i unieszkodliwianie innymi metodami niż składowanie oraz mają na celu poprawę stanu środowiska w regionie.

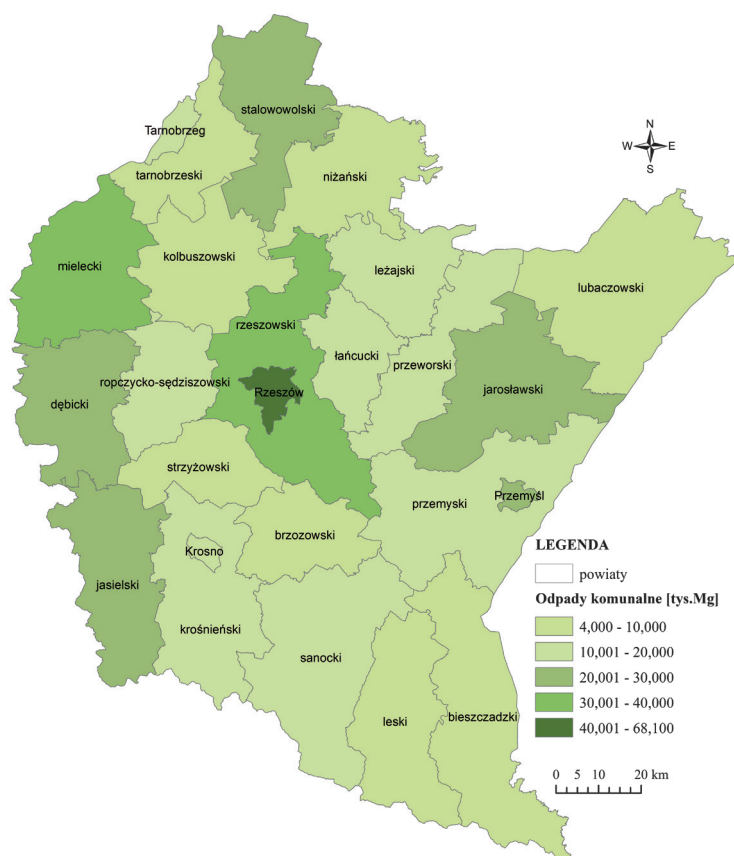
6.1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI *(Marta Cwynar)*

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych; zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanyymi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

Aktem prawnym regulującym szczegółowy sposób postępowania z odpadami komunalnymi jest ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (1996), w oparciu o którą na szczeblu gminnym uchwalane są regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminach, które będąc aktami prawa miejscowego określają szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, której dotyczą. Obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi wytwarzanymi przez mieszkańców realizują gminy, które z opłat uiszczanych przez właścicieli nieruchomości pokrywają m.in. koszty: odbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

W Planie Gospodarki Odpadami określono m.in. regiony gospodarki odpadami komunalnymi, wraz ze wskazaniem gmin wchodzących w ich skład, wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach oraz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tych regionów. Zgodnie z założeniami obecnego systemu gospodarowania odpadami, wszystkie odebrane zmieszane odpady komunalne oraz selektywnie zebrane odpady zielone i inne bioodpady muszą być przetworzone i zagospodarowane w tym regionie, w którym zostały wytworzone. Odpady selektywnie zebrane mogą być przetworzone i zagospodarowane poza granicami regionu, w którym zostały selektywnie zebrane.

Dane dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa, zostały opracowane na podstawie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2016 r., sporządzonych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przekazanych do WIOŚ w Rzeszowie. W 2016 r. na terenie województwa odebrano i zebrano łącznie 450,08 tys. Mg odpadów komunalnych. W stosunku do roku 2015 ilość tych odpadów zwiększyła się o 90,88 tys. Mg (20,2%). W całym strumieniu odpadów komunalnych dominowały odpady zmieszane (niesegregowane) -

Rys. 6.1.1. Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych w województwie podkarpackim w 2016 r. w podziale na powiaty [5], [40]

(16,2%), odpady wielkogabarytowe (11,6%), odpady z budowy, remontów i demontażu (8,5%).

Najwięcej odpadów komunalnych (15,12%) powstało w mieście Rzeszowie, w dalszej kolejności w powiatach: rzeszowskim (7,36%), mieleckim (7,10%), dębickim (6,21%), stalowowolskim (5,86%) i jarosławskim (5,83%) - rys. 6.1.1.

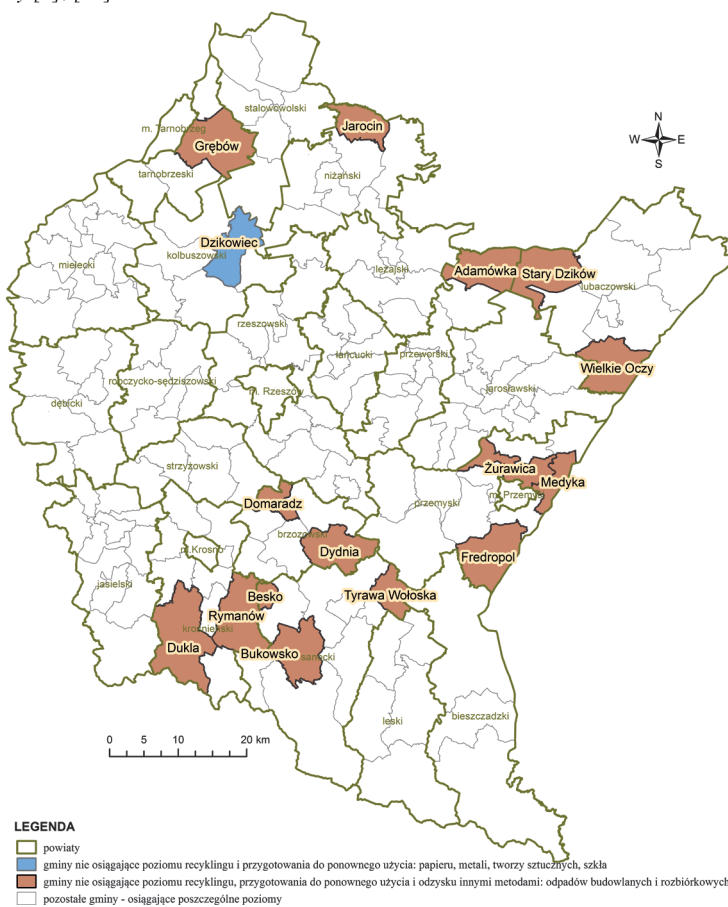
Jednym z głównych celów nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

W 2016 r. na terenie województwa: 1 gmina nie osiągnęła wymaganego 18% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzy sztucznych, szkła, 15 gmin nie osiągnęło wymaganego 42% poziomu

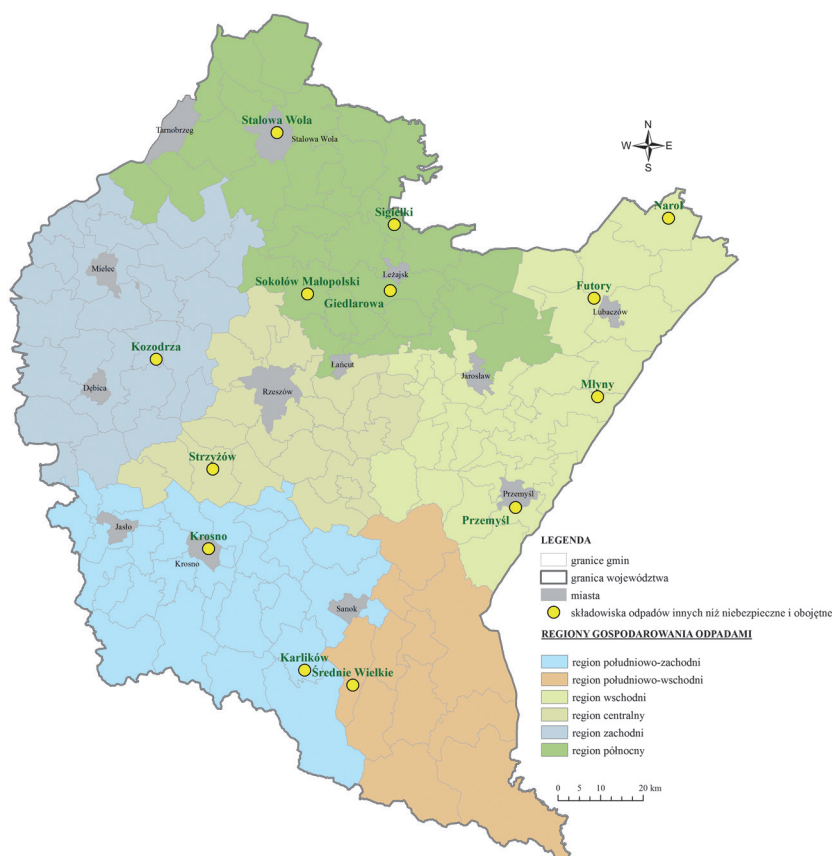
336,07 tys. Mg, stanowiące 74,7% masy ogółu, które zostały poddane procesom przetwarzania innym niż składowanie w regionalnych i zastępczych instalacjach do przetwarzania odpadów.

Odnutowano wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ilości odpadów komunalnych z 20,1% w 2015 r. do 25,3% w 2016 r. Całkowita waga zebranych selektywnie odpadów wzrosła z 72,3 tys. Mg do 114 tys. Mg.

W 2016 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 133 punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), w których zebrano 19,62 tys. Mg odpadów. Największy udział w ilości odpadów wysegregowanych przez mieszkańców podkarpackich gmin stanowiły: odpady tworzyw sztucznych (28,1%), odpady szkła (20,1%), odpady ulegające biodegradacji

Rys. 6.1.2. Gminy województwa podkarpackiego w 2016 r. według osiągniętych poziomów recyklingu [5], [40]

Rys. 6.1.3. Lokalizacja czynnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalnych) na tle Regionów Gospodarowania Odpadami [5], [26], [32]

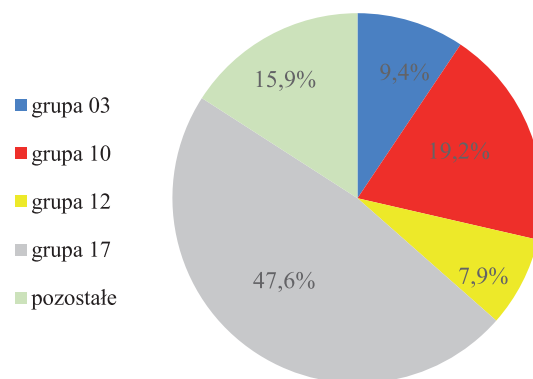
niż niebezpieczne i obojętne wysokokalorycznych odpadów, tj. tych które osiągają ciepło spalania powyżej 6 MJ/kg s.m.

W 2016 r. na obszarze województwa funkcjonowało 13 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalnych), na których zdeponowano 135,61 tys. Mg odpadów (rys. 6.1.3.).

6.2. GOSPODAROWANIE ODPADAMI SEKTORA GOSPODARCZEGO (Marta Cwynar)

Odpady z sektora gospodarczego (przemysłowe) to odpady powstające w toku działalności gospodarczej. Informacje dotyczące odpadów z sektora gospodarczego w województwie zostały opracowane w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, uwzględniające wyłącznie zakłady przemysłowe wytwarzające ponad 1 tys. Mg odpadów w ciągu roku.

W 2016 r. w województwie wytworzono 1 393,5 tys. Mg odpadów z sektora gospodarczego, co stanowi 1,1% odpadów wytworzonych w Polsce. W stosunku do roku 2015 ilość wytworzonych odpadów zmniejszyła się o 936 tys. Mg (40,2%). Odnotowano znaczny spadek ilości wytworzonych odpadów przemysłowych z grupy 17, tj. odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych). Ilość odpadów tej grupy zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 56,5% i wyniosła 663,7 tys. Mg.

Rys. 6.2.1. Odpady przemysłowe wytworzone w województwie podkarpackim w 2016 r. według rodzajów [7]

Największy udział w ilości wytworzonych odpadów stanowiły odpady z grupy 17 (47,6%), w dalszej kolejności z grupy 10 (19,2%), z grupy 03 (9,4%) i z grupy 12 (7,9%) - rys. 6.2.1., tab. 6.2.1.

Tab. 6.2.1. Odpady przemysłowe wytworzone w największych ilościach w województwie podkarpackim w 2016 r. według rodzajów [7]

Lp.	Kod	Grupa odpadów	Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku [tys. Mg]
1.	17	Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)	663,7
2.	10	Odpady z procesów termicznych	267,4
3.	03	Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury	130,9
4.	12	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych	109,6

Najwięcej odpadów przemysłowych w województwie powstało w powiecie przeworskim (23,2%), w dalszej kolejności łańcuckim (20,6%), stalowowolskim (14,9%), mieleckim (7,5%) oraz mieście Rzeszowie (5,3%).

Z ogólnej ilości wytworzonych w regionie odpadów przemysłowych 99,9 tys. Mg poddano odzyskowi we własnym zakresie (7,17%), 32,9 tys. Mg unieszkodliwiono we własnym zakresie (2,36%), 1 250,5 tys. Mg przekazano innym odbiorcom (89,75%), a 10,1 tys. Mg magazynowano czasowo (0,72%).

6.3. PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI (Paweł Stęcel)

Miejski Zakład Komunalny Sp. z o. o. w Stalowej Woli uzyskał decyzję Marszałka Województwa Podkarpackiego zezwalającą na rekultywację stawów osadowych nr I-VI oraz składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Stalowej Woli na byłym terenie Huty Stalowa Wola, eksploatowanych przez Hutę w latach 1964-2002. Stawy osadowe i składowisko odpadów innych niż niebezpieczne o łącznej powierzchni 2,6 ha zlokalizowane jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów nr 425, i stanowi dla niego potencjalne zagrożenie ze względu na lokalizację na przepuszczalnych piaskach, umożliwiającą migrację zanieczyszczeń, szczególnie metali ciężkich i innych składników szkodliwych.

W stawach osadowych deponowano odpady poprodukcyjne niebezpieczne typu: szlamy z obróbki metali zawierające substancje niebezpieczne, sorbenty, materiały filtracyjne, szlamy z usuwania farb i lakierów zawierające rozpuszczalniki i inne substancje niebezpieczne, szlamy z fizykochemicznej przeróbki odpadów zawierające substancje niebezpieczne, mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe, a także odpady inne niż niebezpieczne takie jak: szlamy z obróbki metali, odpady poszlifierskie, szlamy inne niż z biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych i szlamy z fizykochemicznej przeróbki odpadów.

W miejscowości Trójczyce gm. Orły oddano do użytku stację demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, należącą do Firmy Handlowo-Usługowej „RYN-EX” Ryszard Olejarz. Uruchomienie kolejnej w województwie legalnie działającej stacji demontażu pojazdów zapewne przyczyni się do ograniczenia działalności „szarej strefy” w zakresie nielegalnego demontażu wyeksploatowanych pojazdów tzw. wraków, prowadzonego w celu pozyskania części zamiennych i złomu metali oraz ograniczy zanieczyszczenie środowiska odpadami tj. tworzywami sztucznymi, czy płynami eksploatacyjnymi.

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ LABORATORIUM *(Halina Błajda-Pyś)*

Laboratorium WIOŚ w Rzeszowie posiada wdrożony system zarządzania jakością zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025 *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących*, potwierdzony przez Polskie Centrum Akredytacji (PCA) certyfikatem akredytacji laboratorium badawczego nr AB 447. Aktualny certyfikat został wydany 8 października 2015 r. i jest ważny do 19 października 2019 r. Akredytowana działalność określona jest w zakresie akredytacji laboratorium badawczego opublikowanym na stronie internetowej Polskiego Centrum Akredytacji.

Obecny system zarządzania jakością funkcjonuje w układzie jednego zintegrowanego systemu (jednego laboratorium z pracownikami specjalizującymi się w określonych technikach badawczych). System zarządzania Laboratorium spełnia wymagania akredytacyjne Polskiego Centrum Akredytacji określone w dokumencie DAB-07 *Akredytacja laboratoriów badawczych* oraz spełnia warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu z akredytowanym podmiotem*.

Laboratorium prowadzi badania i analizy zgodnie z metodykami badawczymi i pomiarowymi opartymi na normach międzynarodowych lub krajowych, zaś w przypadku braku takich norm stosowane są metodyki walidowane wg obowiązujących procedur jakości. Niezmiennie istotnym czynnikiem w systemie zarządzania jest również wykwalifikowany i poddawany systematycznym szkoleniom personel. Wiedza pracowników Laboratorium, potrzebna do prowadzenia badań, jest stale wzbogacana i rozwijana przez system szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych. Niezbędne są także odpowiednie pomieszczenia laboratoryjne wyposażone w dobrej klasy aparaturę. Laboratorium jest wyposażone w nowoczesną aparaturę pomiarowo-badawczą. Między innymi są to chromatografy gazowe GC, chromatografy z detektorami mas GC-MS, chromatografy cieczowe HPLC, spektrometry absorpcji atomowej AAS, spektrofotometry podczerwieni z transformacją furierowską FTIR, analizatory AOX, stacje mobilne do pomiarów zanieczyszczeń powietrza, mierniki emisji gazów z detektorami IR, mierniki natężenia dźwięku, mierniki natężenia pola elektromagnetycznego oraz sprzęt terenowy do poboru próbek wody głębokich odpompowań, wielofunkcyjne mierniki terenowe GPS, dalmierze, stacje meteo. Badania biologiczne wykonywane są z wykorzystaniem nowoczesnej aparatury, w tym mikroskopów odwróconych z możliwością komputerowej analizy obrazów, specjalistycznych cieplarek i autoklawów. Aparatura i urządzenia analityczne są na bieżąco nadzorowane podlegającą systematycznemu sprawdzaniu oraz nadzorowi metrologicznemu.

System zarządzania obejmuje swoim zakresem wszystkie obszary działalności badawczej oraz cały personel Laboratorium. Cele systemu zarządzania dotyczące jakości określa Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Cele te poddawane są corocznemu przeglądowi podczas przeglądu zarządzania. Laboratorium dokumentuje swoją politykę, system zarządzania, programy, procedury i instrukcje w stopniu niezbędnym do zapewnienia właściwej jakości wyników badań.

Jakość uzyskiwanych wyników badań jest systematycznie monitorowana w ramach wewnętrznej kontroli jakości oraz poprzez udział w porównaniach międzylaboratoryjnych (PT/ILC). Z uwagi na rangę badań biegłości, które stanowią niezależną ocenę sprawności laboratorium, w kolejnych latach następował stopniowo wzrost poziomu zewnętrznego sterowania jakością. Laboratorium planuje uczestnictwo w badaniach biegłości/porównaniach międzylaboratoryjnych w cyklu 4-letnim, zgodnym z cyklem akredytacji. Laboratorium realizuje wymagania dotyczące uczestnictwa w porów-

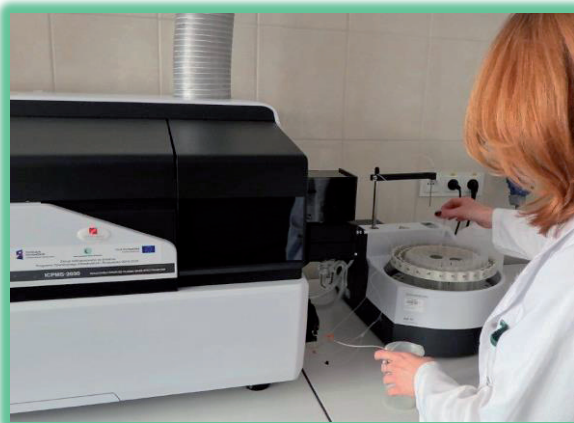
Rys. 7.1. Certyfikat Akredytacji [26]

naniach międzylaboratoryjnych, ustalone przez Polskie Centrum Akredytacji w dokumencie DA-05 *Polityka dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości*.

W 2016 r. Laboratorium WIOŚ w Rzeszowie uczestniczyło w 15 programach badań biegłości/porównań międzylaboratoryjnych: 5 międzynarodowych, 2 krajowych, 5 zorganizowanych przez GIOŚ i 3 zorganizowanych we własnym zakresie. Porównania międzylaboratoryjne obejmowały badania 91 wskaźników w następujących obszarach: badania fizyko-chemiczne, mikrobiologiczne i biologiczne wody; badania fizyko-chemiczne ścieków; badania chemiczne gleby; pomiary zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w powietrzu atmosferycznym; badania składu chemicznego pyłu zawieszonego PM10 oraz pomiary parametrów stanu i składu chemicznego gazów odlotowych. Uzyskane rezultaty potwierdziły wysoką jakość wykonywanych badań oraz wysokie kompetencje techniczne Laboratorium.

W czerwcu 2016 r. Polskie Centrum Akredytacji przeprowadziło w Laboratorium WIOŚ w Rzeszowie kolejną coroczną ocenę w nadzorze, zakończoną stwierdzeniem pełnej zgodności z wymaganiami akredytacyjnymi oraz rozszerzeniem akredytacji o wnioskowany zakres.

Rys. 7.4. Spektrometr mas sprężonych z plazmą wzbudzoną ICP-MS [26]

Laboratorium WIOŚ w Rzeszowie spełnia wszystkie aktualne wymagania prawne dotyczące badań środowiskowych zarówno w zakresie stosowanych (referencyjnych) metodyk badawczych jak i w zakresie systemu zarządzania spełniającego krajowe i europejskie wymogi jakościowe.

Rys. 7.2. Stacja monitoringu powietrza w Iwoniczu-Zdroju [26]

Rys. 7.3. Stacja monitoringu powietrza w Rymanowie-Zdroju [26]

Rys. 7.5. Pobór próbek biologicznych na dwóch podkarpackich rzekach [26]

8. INFORMOWANIE O STANIE ŚRODOWISKA *(Renata Jaroń-Warszyńska)*

W 2016 r. WIOŚ w Rzeszowie kontynuował działania mające na celu upowszechnienie informacji środowiskowej, zgromadzonej na podstawie realizacji wieloletnich programów Państwowego Monitoringu Środowiska i planów działalności kontrolnej w województwie podkarpackim. Realizując ustawowe zadania Inspekcji Ochrony Środowiska stosowano różnorodne formy przekazu informacji, zmierzające z jednej strony do zapewnienia rzetelnej i wiarygodnej informacji środowiskowej społeczeństwu, z drugiej zaś dostarczenie danych na potrzeby prowadzenia na poziomie regionalnym racjonalnej polityki ekologicznej wpisanej w wieloletnie plany i programy działań, zmierzające do zapewnienia zrównoważonego rozwoju regionu.

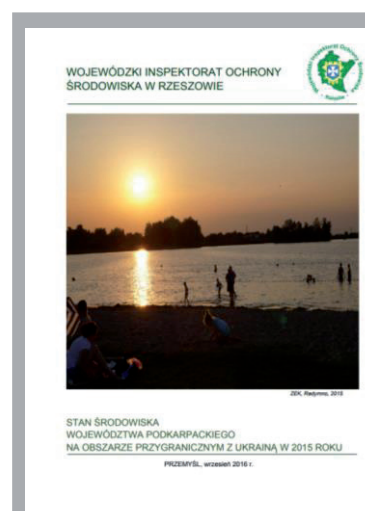
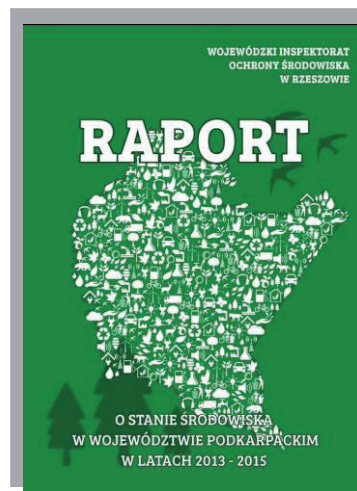
W ramach powszechnego dostępu do informacji na bieżąco aktualizowana i modyfikowana jest zawartość serwisu internetowego: www.wios.rzeszow.pl celem dostosowania do wzrastających rocznie oczekiwań odbiorców. Wśród stosowanych form upowszechniania informacji jest wydawanie publikacji, biuletynów, ulotek i opracowań tematycznych, realizacja wniosków o udostępnienie informacji. Ważnym elementem w popularyzacji zagadnień środowiskowych jest współpraca WIOŚ z organami administracji publicznej i innymi instytucjami oraz edukacja ekologiczna młodego pokolenia. Popularyzacja zagadnień środowiskowych jest aktywnie wspierana przez lokalne media. Wywiady dla prasy, radia i telewizji stanowią istotny element edukacyjno-informacyjny, a jak wskazują doświadczenia ostatnich lat zapotrzebowanie na informacje o stanie środowiska regionu wciąż wzrasta. W 2016 r. przedstawiciele WIOŚ uczestniczyli w nagraniu trzech programów TVP3 Rzeszów: „Konkrety i opinie” (jakość powietrza w województwie podkarpackim), „Jesień w regionach podkarpackie pod ochroną” (jakość powietrza i jakość wód powierzchniowych w województwie podkarpackim).

Łącznie w 2016 r. opracowano 54 materiały edukacyjno-informacyjne, wygłoszono 17 prezentacji tematycznych, udzielono 96 wywiadów dla prasy radia i telewizji, rozpatrzono 590 wniosków o udostępnienie informacji o środowisku i informacji publicznej.

W 2016 r. WIOŚ opracował i wydał drukiem w serii Biblioteki Monitoringu Środowiska „Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim w latach 2013-2015”. W publikacji podsumowano prace zrealizowane w ramach „Programu Państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2013-2015”. Raport w układzie Presja - Stan - Reakcja jest próbą wskazania źródeł zanieczyszczenia środowiska w regionie, aktualnego stanu na podstawie badań zrealizowanych w ramach czterech podsystemów monitoringu: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, hałasu i pól elektromagnetycznych oraz efektów w postaci przedstawionych wybranych inwestycji i działań naprawczych.

Wzorem lat ubiegłych Raport przekazano organom administracji publicznej, do sieci obowiązkowych bibliotek publicznych i uczelnianych, instytucjom naukowym i zainteresowanym odbiorcom.

W ramach współpracy międzynarodowej z Ukrainą opracowano i przekazano partnerowi zagranicznemu kompleksowy raport pt. „Stan środowiska województwa podkarpackiego na obszarze przygranicznym z Ukrainą”, ze szczególnym uwzględnieniem jakości wód powierzchniowych będących przedmiotem działań Polsko-Ukraińskiej Komisji Do Spraw Wód Granicznych.

Rys. 8.1. Strony tytułowe kompleksowych publikacji wydanych przez WIOŚ w Rzeszowie w 2016 r. [26]

W grupie opracowań tematycznych sporządzono 6 raportów dotyczących oceny jakości powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych i klimatu akustycznego.

Raporty i opracowania tematyczne udostępniono za pośrednictwem strony internetowej WIOŚ: www.wios.rzeszow.pl/publikacje/opracowania-o-stanie-srodowiska.

Rys. 8.2. Strony tytułowe opracowań tematycznych wydanych przez WIOŚ w Rzeszowie w 2016 r. [26]

W 216 r. na stronie internetowej zaktualizowano zbiory danych wytworzonych w ramach realizacji Programu Państwowego Monitoringu Środowiska: wyniki pomiarów i ocen obejmujące podsystemy monitoringu: powietrza, wód, hałasu i pól elektromagnetycznych.

W sposób ciągły dostępna jest informacja o poziomie zanieczyszczenia powietrza w regionie. Na stronie internetowej zamieszczona jest również krótkoterminowa prognoza zanieczyszczenia powietrza wykonywana przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, krajowe prognozy krótkoterminowe zanieczyszczenia powietrza ozonem wykonywane przez GIOŚ, serwis internetowy GIOŚ o jakości powietrza oraz wskazówki w jaki sposób przy użyciu urządzeń mobilnych można sprawdzić bieżące informacje o jakości powietrza z automatycznych stacji pomiarowych funkcjonujących w ramach PMŚ na terenie całej Polski.

Ważniejsze informacje o środowisku oraz dotyczące bieżącej działalności Inspektoratu zamieszczone zostały na stronie internetowej w zakładce „Aktualności”. Sprawozdania z realizacji krajowych i wojewódzkich cykli kontrolnych prezentowane są na bieżąco w zakładce „Inspekcja - Cykle kontrolne”.

W ramach działalności edukacyjnej opracowano i zamieszczono na stronie internetowej 8 ulotek tematycznych dotyczących zagadnień związanych z wypalaniem traw, zanieczyszczeniem powietrza, dzikimi składowiskami odpadów, światowym dniem ochrony środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Rys. 8.3. Strony tytułowe materiałów edukacyjno-informacyjnych wydanych przez WIOŚ w Rzeszowie w 2016 r. [26]

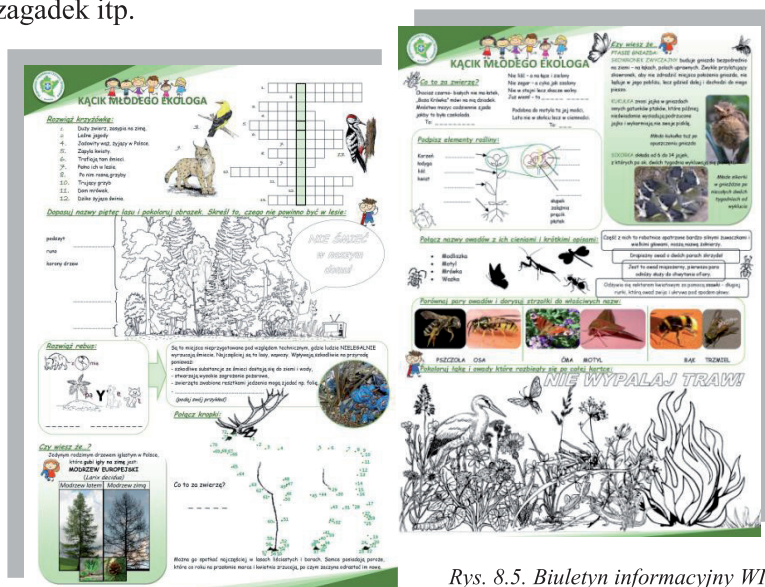
W roku 2016 wprowadzono nową formę upowszechniania informacji środowiskowej pn. „*INFOWIOŚ Biuletyn Informacyjny WIOŚ w Rzeszowie*”. Ukazały się 4 wydania tego informatora, zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ oraz przesłane w wersji elektronicznej do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w województwie. Przygotowany Biuletyn informacyjny jest kolejną próbą przedstawienia aktualnych wydarzeń z zakresu ochrony środowiska z terenu województwa podkarpackiego. Wydawnictwo adresowane jest do organów administracji rządowej i samorządowej, które realizują zadania z zakresu ochrony środowiska, przedstawicieli jednostek organizacyjnych, których działalność w istotny sposób wpływa na stan środowiska oraz szerokich grup młodzieży szkolnej i akademickiej. Może być też wsparciem przy popularyzacji zagadnień ochrony środowiska przez środki masowego przekazu. W kolejnych numerach opublikowane zostały informacje o realizacji zadań ustawowych Inspekcji Ochrony Środowiska, takich jak: kontrola przestrzegania prawa o ochronie środowiska, badanie stanu środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zmiany w polskim ustawodawstwie w zakresie ochrony środowiska w aspekcie wymogów Unii Europejskiej, współpraca międzynarodowa, działalność edukacyjno-informacyjna WIOŚ, współpraca z administracją samorządową.

Rys. 8.4. Strony tytułowe biuletynów informacyjnych opracowanych przez WIOŚ w Rzeszowie w 2016 r. [26]

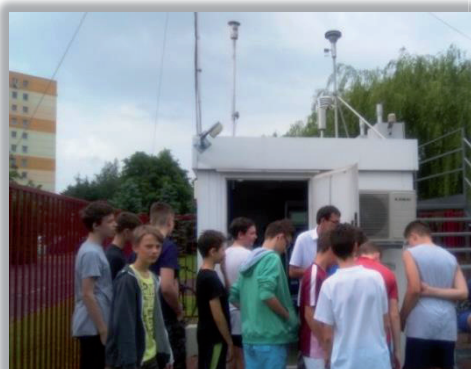

Dla naszych najmłodszych czytelników i propagatorów czystego środowiska, przygotowaliśmy Kącik młodego ekologa - zbiór ciekawostek, ale także wymagających logicznego myślenia rebusów, krzyżówek, zagadek itp.

Rys. 8.5. Biuletyn informacyjny WIOŚ - kącik młodego ekologa [26]

W zakresie edukacji ekologicznej młodzieży po raz pierwszy WIOŚ zorganizował „Dni otwarte” w ramach Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Rozwoju i Światowego Dnia Ochrony Środowiska. Odwiedzający Inspektorat uczniowie podkarpackich szkół wraz z opiekunami zapoznali się z informacjami nt. działalności Inspektoratu, stanu środowiska w województwie na podstawie badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a także ze specjalistycznym sprzętem wykorzystywanym przez Inspekcję Ochrony Środowiska m. in. do pomiarów hałasu, promieniowania elektromagnetycznego, czy też substancji niebezpiecznych w powietrzu. Oprócz sprzętu mobilnego uczestnicy „Dni otwartych” mieli możliwość zaznajomienia się ze sprzętem laboratoryjnym: obserwowali organizmy żyjące w podkarpackich rzekach, a także sporządzali preparaty mikroskopowe. Uczestnicy „Dni otwartych” mieli również możliwość zwiedzenia automatycznej stacji monitoringu powietrza atmosferycznego w Rzeszowie oraz zapoznania się z sprzętem wykorzystywanym do pomiarów jakości powietrza.

Rys. 8.6. Warsztaty ekologiczne dla uczniów podkarpackich szkół zorganizowane w ramach „Dni otwartych” w 2016 r. [26]

Łącznie w ciągu roku 2016 odbyło się 6 spotkań z uczniami i studentami, w trakcie których omawiano główne problemy środowiskowe regionu i prezentowano młodzieży możliwości badawcze laboratorium.

Przedstawiciele WIOŚ uczestniczyli w 10 sesjach rad powiatów i sejmiku województwa podkarpackiego. Dla radnych przygotowano 9 opracowań o stanie środowiska na omawianym terenie oraz wygłoszono 3 prezentacje. W materiałach przedstawiono stan poszczególnych komponentów środowiska na podstawie badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz wyniki kontroli podmiotów korzystających ze środowiska przeprowadzonych przez WIOŚ.

Wzorem lat ubiegłych przedstawiciele WIOŚ w Rzeszowie aktywnie uczestniczyli w wielu przedsięwzięciach edukacyjno-informacyjnych poprzez współorganizowanie konferencji szkoleniowych, udział w konferencjach innych jednostek, naradach i posiedzeniach organizowanych przez organy administracji publicznej, ćwiczeniach i szkoleniach służb ratowniczych. W 2016 r. wygłoszono 14 prezentacji w trakcie regionalnych spotkań z zakresu gospodarki odpadami, ochrony wód, jakości powietrza i zagrożeń środowiska.

Rys. 8.7. Przykładowe strony tytułowe opracowań powiatowych o stanie środowiska sporządzonych przez WIOŚ w Rzeszowie w 2016 r. [26]

Rys. 8.8. Przykładowe strony tytułowe prezentacji o stanie środowiska wygłoszonych przez WIOŚ w Rzeszowie na konferencjach w 2016 r. [26]

Rys. 8.9. Zajęcia szkoleniowe w Wojewódzkim Sztapie Wojskowym w Rzeszowie z zakresu problematyki prognostowania i oceny sytuacji skażeń [26]

Niewątpliwie odzwierciedleniem właściwie prowadzonej edukacji jest wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, a tym samym ograniczenie niekorzystnych antropopresji. Działania WIOŚ zmierzające do rzetelnej diagnozy stanu środowiska, działania organów administracji umożliwiające racjonalne korzystanie z dóbr i zasobów przyrody oraz wdrażanie naprawczych programów na terenach zagrożonych, zmierzają do utrzymania i zachowania cennych walorów podkarpackiej przyrody, piękna krajobrazu, dziedzictwa kulturowego wielu pokoleń. Wypełnianie przez WIOŚ ustawowych zadań, wśród których istotną rolę odgrywa upowszechnianie informacji o środowisku jest tylko jednym z wielu elementów polityki ekologicznej

państwa i strategii rozwoju województwa podkarpackiego.

LITERATURA

1. ATMOTERM S.A.: Baza emisyjna zinventaryzowana na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza za rok 2016. Opole 2017.
2. ATMOTERM S.A.: Wyniki modelowania stężeń PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO₂, B(a)P na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2016. Opole 2017.
3. ATMOTERM S.A.: Wyniki modelowania stężeń ozonu troposferycznego na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2016. Opole 2017.
4. Białaszewski P.: Pola elektromagnetyczne w środowisku - opis źródeł i wyniki badań. Strona: <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych> [dostęp: 26.06.2017].
5. Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej: warstwa tematyczna GIS (plik shp) – Baza danych „Państwowy Rejestr Granic (PRG) – jednostki administracyjne” Warszawa 2014 r.
6. Cyfrowa warstwa informacyjna: roads.shp © autorzy OpenStreetMap. Strona: <http://www.openstreetmap.org/copyright> [dostęp: 1.06.2015].
7. Dane Głównego Urzędu Statystycznego (dane za rok 2016 niezwyfikowane).
8. EkoWodrol Sp. z o.o. Strona: http://ekombr.pl/wp-content/uploads/2016/01/ulotka_EkoMBR_glogow_internet.pdf.
9. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: dane PMS w zakresie wód podziemnych z 2016 r.
10. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Wytyczne dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do przeprowadzenia oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla wód stanowiących obszary chronione. Warszawa 2017.
11. Instytut Geodezji i Kartografii, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Baza danych pokrycia/użytkowania ziemi CORINE Land Cover 2012 dla obszaru Polski (CLC12_PL). Warszawa 2014 r.
12. Koszulk L.: Promieniowanie elektromagnetyczne. Strona: http://ncbj.edu.pl/zasoby/broszury/promieniowanie_el_magnet.pdf [dostęp: 26.06.2017].
13. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej: Aktualizacja Master Planu (2016) dla wdrażania Dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, Warszawa 2016. Strona: <http://www.kzgw.gov.pl/pl/Krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych.html> [dostęp: 7.07.2017].
14. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Geobaza „geobaza_JCWD 24_05_2013”. Warszawa 2013.
15. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej: Geobaza WaterFrameworkDirective.gdb wykonana na potrzeby planu gospodarowania wodami. Warszawa 2010.
16. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej: Mapa Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10 000, warstwa tematyczna GIS (plik formatu shp.). Warszawa 2010 (źródłem danych hydrograficznych jest Mapa Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10 000 zrealizowana w ramach projektu pt. „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach 7 osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu państwa).
17. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej: Opracowanie analizy presji i wpływów zanieczyszczeń antropogenicznych w szczegółowym ujęciu wszystkich kategorii wód dla potrzeb opracowania aktualizacji programów działań, i planów gospodarowania wodami – Etap II – Wody powierzchniowe. Kraków 2013.
18. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej: Zbiorcze zestawienie sprawozdań marszałków województw z realizacji KPOŚK w roku 2014. Strona: <http://www.kzgw.gov.pl/pl/Krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych.html> [dostęp: 10.05.2017].
19. Liana E.: Zakład Ekologii IMGW- PIB Oddział Wrocław: Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża - wyniki badań monitoringowych w województwie podkarpackim w 2016 roku. Wrocław 2017.
20. Maciejewski M. i in.: praca zbiorowa pt. „Opracowanie analizy presji i wpływów zanieczyszczeń antropogenicznych w szczegółowym ujęciu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb opracowania programów działań i planów gospodarowania wodami - Etap III - „Zebranie danych i uzupełnienie bazy danych o informacje i dane niezbędne dla potrzeb przeprowadzenia prognozy rozwoju oraz opracowanie prognozy rozwoju” - warstwy tematyczne GIS, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Geologiczny, Instytut Ochrony Środowiska. Kraków 2007.
21. Materiały informacyjne dotyczące lokalizacji i liczby stacji bazowych telefonii komórkowej. Strona: <http://btsearch.pl/> [dostęp: 26.06.2017].
22. Materiały informacyjne Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Przed Promieniowaniem Niejonizującym. Strona: <http://www.icnirp.org/en/publications/index.html> [dostęp: 26.06.2017].
23. Materiały informacyjne dotyczące pól elektromagnetycznych. Strona: <http://elektrowzdlwi.pl/> [dostęp: 26.06.2017].
24. Materiały PKP Polskie Linie Kolejowe.
25. Materiały TAURON Wytwarzanie S.A. – Oddział Elektrownia Stalowa Wola w Stalowej Woli.
26. Materiały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie.
27. Ośrodek Zasobów Wodnych, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej: Mapa Podziału Hydrograficznego Polski, warstwa tematyczna GIS (plik shp.). Warszawa 2007.
28. Narodowy Test Słuchu. Strona: <http://sluchobus.pl/category/aktualnosci/> [dostęp: 7.07.2017].
29. Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie: Sprawozdanie z pomiarów emisji hałasu do środowiska w ramach okresowego pomiaru poziomu hałasu dróg wojewódzkich w województwie podkarpackim. 2016 r.
30. Port lotniczy Rzeszów-Jasionka. Strona: <http://www.rzeszowairport.pl/> [dostęp: 7.07.2017].
31. Różyczki S.: Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi - Informator dla administracji samorządowej. Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Strona: <http://www.pse.pl/index.php?dzid=65&did=1366> [dostęp: 23.06.2017].
32. Sejmik Województwa Podkarpackiego: Uchwała Nr XXIV/409/12 z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego i uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego.
33. Sejmik Województwa Podkarpackiego: Uchwała Nr XXIV/410/12 z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2012 r., poz. 1829 z późn. zm.).
34. Urząd Lotnictwa Cywilnego, strona: <http://www.ulc.gov.pl/pl/lotniska/rejestr-lotnisk-i-ewidencja-ladowisk> [dostęp: 10.07.2017].
35. Warstwy informacyjne major roads, roads, railroads ESRI Data & Maps 2003.
36. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Inwentaryzacja punktowych zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych odprowadzanych do wód śródlądowych na obszarze województwa podkarpackiego w 2011 r. wykonana w ramach Projektu „HELCOM-PLC6”. Rzeszów 2013 (wraz z aktualizacją 2012-2016).
37. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie: Inwentaryzacja źródeł poboru wody powierzchniowej i podziemnej w województwie podkarpackim w 2006 r., Rzeszów 2007. Dane zweryfikowano w oparciu o wojewódzką bazę informacji o korzystaniu ze środowiska.
38. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie: Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2013-2015. Rzeszów 2012.
39. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie: Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2016-2020. Rzeszów 2015.
40. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie: Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi sporządzone przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast zgodnie z art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1289.).

41. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie: Wyniki badań i ocen przeprowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
42. Zarząd Województwa Podkarpackiego: Raport o Stanie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. Opracowanie: Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie. Rzeszów 2009. Strona: <http://www.pbpp.pl/opracowania/zakonczone/art-37.html> [dostęp: 7.07.2017].
43. Zarząd Województwa Podkarpackiego: Program ochrony środowiska województwa podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r. Opracowanie: Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie. Rzeszów 2013. Strona: <http://www.bip.podkarpackie.pl/attachments/article/527/PO%20C5%9A%20WP%202012-2015.pdf> [dostęp: 7.07.2017].

Akty prawne Unii Europejskiej:

44. Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 8 maja 2000 r. o zbliżeniu przepisów prawnych Państw Członkowskich dotyczących emisji hałasu do otoczenia przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (Dz. U. L 162 z 3.7.2000, str. 1-78).
45. Dyrektywie 2000/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. L 189 z 18.7.2002, str. 12-25).
46. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Ramowa Dyrektywa Wodna) (Dz. Urz. UE L 327 z 22.12.2000).
47. Dyrektywa 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.1.2005).
48. Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE) (Dz. Urz. UE L 152 z 11.6.2008).
49. Dyrektywa Rady 91/271/EEG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. L 135 z 30.5.1991 z późn. zm.).
50. Dyrektywa Rady 91/676/EEG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. UE L 375/1 z 31.12.1991).

Akty prawne krajowe:

51. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1289).
52. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t. jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 1987).
53. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t. jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1121).
54. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.).
55. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1405).
56. Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie sposobu ustalenia wartości wskaźnika hałasu L(DWN) (Dz. U. z 2010 r. Nr 215, poz. 1414).
57. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645).
58. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania ceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032).
59. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 112).
60. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550 z późn. zm.).
61. Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem (Dz. U. z 2011 r. Nr 140, poz. 824).
62. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz. U. z 2015 r., poz. 1277).
63. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911).
64. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru (Dz. U. z 2016 r., poz. 1917).
65. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1178).
66. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914).
67. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187).
68. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 85).
69. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1482).
70. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).
71. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania, oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2012 r., poz. 676).
72. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r. Nr 204, poz. 1728).
73. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2167).
74. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).
75. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2014 r., poz. 1542).
76. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1549.).
77. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1923).

NOTATKI

DELEGATURA W JAŚLE
38-200 JAŚŁO, UL. FLORIAŃSKA 108
TEL. (13) 446-43-95, 448-08-48
FAX. (13) 446-35-48
E-MAIL: JASLO@WIOS.RZESZOW.PL

DELEGATURA W PRZEMYSŁU
37-700 PRZEMYSŁ, PL. DOMINIKAŃSKI 3
TEL. (16) 678-44-96, 678-44-89
FAX. (16) 678-44-89
E-MAIL: PRZEMYSL@WIOS.RZESZOW.PL

DELEGATURA W TARNOBRZEGU
39-400 TARNOBRZEG, UL. 1 MAJA 4A
TEL. (15) 822-15-95
FAX. (15) 822-15-95 WEW. 211
E-MAIL: TARNOBRZEG@WIOS.RZESZOW.PL

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE
UL. GEN. M. LANGIEWICZA 26
35-101 RZESZÓW
TEL. 17 854-38-41, 854-36-83
FAX. 17 850-53-77
E-MAIL: WIOS@WIOS.RZESZOW.PL

